

VÄNERSBORGS SÖNERS
GILLES

ÅRSSKRIFT
1965

Trettiofjärde årgången

TIDSKRIFT FÖR
VÄNERSBORGS MUSEUM

GUNNAR HJORTH.

IN MEMORIAM.

Då Gunnar Hjorth vid vår Högtidsstämma Allhelgonadags afton förra året som vanligt ledde våra förhandlingar kunde ingen av oss ana, att han i dag ej längre skulle finnas i vår krets.

Redan i slutet av förra året nådde oss budet att vår ålderman lagts på den sjukbädd, från vilken han aldrig mer skulle återvända till sina vänner, sina många arbetsuppgifter och sitt kära Gille. Och den 8. september 1964 kom det oåterkalleliga budet: Gunnar Hjorth har slutat sin jordevandring.

Gunnar Hjorth var en son av Vänersborg. Han var född den 30. mars 1902, och efter studier vid härvarande läroverk avlade han studentexamen 1920. Efter tjänstgöring som landskontorist vid länsstyrelsen i Älvsborgs län studerade han juridik i Uppsala och avlade jur.kandexamen 1930. Som färdig jurist återvände han till länsstyrelsen i sin hemstad där han blev länsbokhållare

av första klass 1942, taxeringsintendent 1944 och landskamrerare 1955. Han var en framstående och dugande ämbetsman och det är omvittnat, att hans mer än 40-åriga ämbetsmannagärning varit av stor betydelse.

Även i stadens kommunala liv gjorde Gunnar Hjorth sina insatser. Han tillhörde i olika perioder stadsfullmäktige, drätselkammare, lönenämnd och var stadens överförmyndare från 1943 till sin bortgång.

Han var allmänt ombud för Sparbanken i Ulricehamn och tidigare huvudman för Sparbanken i Vänersborg. Han har tillhört styrelserna för Vänersborgs Musikförening, Vänersborgs Kyrkokör, Vänersborgs Högerförening och Vänersborgs Simsällskap. Inom ordens- och sällskapslivet togs hans administrativa och representativa förmåga i anspråk. Inom Par Bricole var han sålunda Styrande Mästare, inom Frimurarelogen Råta Vinkeln innehade han under en lång följd av år ett flertal höga ämbeten och inom Rotaryklubben var han under en period dess president.

Men denna, långt ifrån fullständiga, uppräknings av Gunnar Hjorths insatser inom det offentliga livet och inom ordens- och sällskapslivet ger ändå endast en sida av hans rikt facetterade liv.

Vi här i Vänersborgs Söners Gille ser i Gunnar Hjorth framför allt den i stadens hävder bevandrade och för stadens framgång och utveckling intresserade vänersborgssonen och den för vårt Gille hårt och systematiskt arbetande förste Äldermannen.

Gunnar Hjorth inträdde i Gillet 1923, blev bisittare i styrelsen 1934, andre Älderman 1949 och förste Älderman 1954. Han tilldelades Gillets medalj 1955.

Även här säger årtal och befattningar inget om mannen bakom verket. Gunnar Hjorth var en viljestark arbetsmänniska med en eldsjäl. Men eldsjälens delade rum i den kunnige och skarpt logiske juristens bröst med ett för sina medmänniskor varmt klappande hjärta. Och i detta hjärta upptog Gillet och gillebröderna en stor plats.

Vid ett av de sista styrelsesammanträden han ledde kom talet in på vad han skulle göra då han en gång blev pensionerad. Hans blick blev då fjärrskådande och lycklig. Och han talade om de planer han hyste: Han skulle sitta i vårt styrelserum och forska i

vårt bibliotek och i vårt arkiv, han skulle pröva och registrera och han skulle ösa ur sitt minnes många källor. Och sina rön och sina minnen skulle han sätta på pränt i Gillets Årsskrift, denna årsskrift, som mer än något annat kom att bli hans skötebarn.

Denna hans vackra dröm blev aldrig verklighet. Vad vi här har förlorat vet vi ej och får aldrig veta. Ett vet vi dock. En av Vänersborgs mest kända medborgare i vår generation har för alltid lämnat sin familj, sina många vänner, sin kära hemstad och sitt Gille. En riddersman utan fruktan och tadel är borta.

På vårt bord ligger Äldermannens silverne kedja, detta signum på äldermannavärdigheten, som han blev den förste att bära. Och Äldermannens stol står tom. I denna stund må denna tomma plats symbolisera den saknad vi alla känner; saknaden efter en vän, en kamrat, en hedersman, saknaden efter gillebrodern Gunnar Hjorth.

Vi lyser frid över hans ljusa minne.

Vänersborg, Allhelgonadagsafton 1964.

Thorsten Gulz.

Kyrkoherde Andreas Råbergs epitafium.

Åren 1700—1713 var *Andreas Råberg* (även *Rådberg*) kyrkoherde i Vänersborg. Om honom lämnar *Warholm* i Skara stifts Herdaminne I sid. 192 följande uppgifter: "*Andr. Andr. Rådberg* bondeson ifrån Råda, f. 1659; studerade vid Leckö, Lidköpings och Skara skolor 1669—84, vid Upsala och Åbo akademier 1684—93; blef konsist.-notarie i Skara 1694; prestv. 1699; kyrkoh. här genom Kongl. fullmakt s. å.; tilltr. 1700; respond. vid prestm. 1702, pred. 1705 och var utn. till præses 1713. Död den 14 sept. 1713. — Han var "en stilla och saktmodig man". — Gift 1694 m. *Ingeborg Gudhemius*, dotter af Jonas G., hospit.-pastor i Göteborg. Barnlös." I en not meddelas, att kyrkoherde Råberg var "broder till K. räntemästaren *Erik Råfelt*, hvars son *Johan Råfelt* var landshöfding i Wenersborg". Nämnde *Erik Råfelt* blev stamfader för adliga ätten Råfelt. — *Ingeborg Gudhemius* var enligt *Warholm* I sid. 375 född 1648 och dog 1719. Hennes moder var *Elisabet Cleander*, dotter till kyrkoherden i Gudhem *Andr. Jonæ Cleander*, död 1628. *Ingeborg G.* blev första gången gift 1679 med kyrkoherden i Gudhem *Nic. Simonis Scholenius*, f. 1614, död 1692. Hon blev hans tredje hustru och synes ha haft föga glädje i det äktenskapet, att döma av följande ord av *Warholm*: "För henne intercederade församlingen, emedan hon så mycket ondt med den gamle mannen och den sjuklige och förryckte hans son i många år utstått." — I den av *Bo V:son Lundqvist* utgivna förteckningen över medlemmar av Västgöta nation i Uppsala kallas Råberg enligt matriklarna *Andreas Andreae Rhodelijn*. Utöver *Warholms* uppgifter meddelas, att Råberg blev student i Uppsala 6/6 1684 och i Åbo 24/12 1687.

Några ytterligare uppgifter om kyrkoherde Råberg än de, som hämtats ur ovan nämnda källor, torde knappast stå att finna. Emellertid har Råberg själv i korthet berättat om sin levnad i en

latinsk dikt på det epitafium, som han själv under livstiden lät uppsätta i Vänersborgs kyrka. Detta blev säkerligen förstört vid den gamla kyrkans brand år 1777.¹⁾ Om epitafiets utseende är oss intet bekant. Inskriften finnes dock bevarad tack vare en uppteckning i den Sundholmska samlingen av "Inscriptioner på Epitaphier, Grafstenar m.m. vid Skara Stifts kyrkor", handskrift i två band i Stifts- och landsbiblioteket i Skara. Inskriften, som återfinnes på sid. 310 ff., utgöres av en latinsk dikt på elegiska distika med en kort efterskrift på svenska. Den latinska dikten återgives här i original och översättning:

Carmen Sepulcrale

In memoriam Pl. Reverendi et Clarissimi Viri
Dn Andreæ Råbergii Venersburgicæ Ecclesie
Pastoris quondam laudatissimi atque optime meriti etc.

- Ao Si natale solum quæris, dilecte Viator,
1659 Rodensem Pagum me genuisse scias.
1669 Me tenerum Puerum cepit Lechovia²⁾ Musa,
Ut voluit Genitor, pascere lacte suo.
1672 Post ternos Annos Lidensia³⁾ littora visi
Et mihi dulce fuit Palladis arma sequi.
1674 Indequ Scarensis multum celebrata Camœna⁴⁾
Est dignata suo meque fovere sinu.
1684 Lustra fuere duo: ductu monituque⁵⁾ meorum
Ingredior lætus limina sacra Salæ.
1687 Cæruleas undas sulcans rostrata Carina
Aboicum littus meque subire facit.

1) Se därom B. Hallberg, Bidrag till Vänersborgs kyrkas historia till år 1777, Vänersborgs Söners Gilles Årsskrift 1933, sid. 43. Hallberg antager, att epitafiet uppsattes först efter Råbergs död år 1713, men i efterskriften på epitafiet säges uttryckligen, att det uppsattes år 1703.

2) I manuskriptet står *Levovia*, men däröver har som rättelse skrivits "*Lechovia* (= Leckö)".

3) Över *Lidensia* har i ms. till förklaring skrivits "*Lidecop.*", d. v. s. *Lidecopiae* = Lidköping.

4) I ms. har av misstag skrivits *Comoena*.

5) *-que* är i ms. förkortat.

- 1692 Sed revehor tandem fluctu reboante marino,
Upsaliam repeto sospes et ipse redux.
- 1693 Post me Divini verbi fecere Ministrum
Atque docere jubent dogmata sancta Poli.
- 1693 Nec mora: Me celebris Doctor Rudbeckius Ædes
Vult curare suas: sic mea fata trahunt.
- 1694 Actaque⁵⁾ Scarensis Templi post ipse revolve
Assidua dextra quæque notare sciens.
- 1694 Candida castra colens, Ingeborgia fœdere sacro
Gudhemia est thalamo consociata meo.
- 1700 Me tandem iussit Cœlestis provida cura
Pastoris fidi munus adire grave,
Venersburgenses æterno nectare pavi,
Feci quod potui: Regnat ubique Deus.
Mundanæ luctæ clausit Libitina labores,
Et voluit cineres contumulare meos.
Spiritus astra Poli subiit, levis urna focillat
Reliquias: Jungas utraque, Christe! præcor.

Gravsång

till minnet av den högst vörtnadsvärde
och vidtfrejdade Herr Andreas Råberg,
fordom vidtberömd och utmärkt väl för-
tjänt kyrkoherde för församlingen i
Vänersborg o. s. v.

- År Därest du efter min födelsebygd, käre Vandrare, spörjer,
1659 Veta du må, att en gång Råda⁶⁾ mig födde till liv.
1669 Då jag var liten pilt, i begynnelsen Musan på Läckö,⁷⁾
Såsom det ville min far, näring mig gav med sin mjölk.

5) *-que* är i ms. förkortat.

6) Råda på Kålland.

7) Med musan på Läckö åsyftas den skola, som av Magnus Gabriel de la Gardie inrättats i grevskapet. Muserna voro ej blott sånggudinnor, utan representerade även vetenskaperna.

- 1672 Efter tre års förlopp jag skådade Lidans stränder,
Och det var ljuvt för mig Pallas⁸⁾ att följa i fält.
- 1674 Sedan i Skara stad dess vida berömda Camena⁹⁾
Väl villigt även mig värmande slöt i sin famn.
- 1684 Sedan två lustrer¹⁰⁾ förgått, på de minas inrådan och maning
Glad jag beträdde därpå Upsalas heliga mark.
- 1687 Plöjande böljorna blå därefter ett fartyg med bogspröt
Äntligt på Åbos strand landstiga lät också mig.
- 1692 Likväl tillbaka jag for, medan havsvågen brusade väldigt,
Upsala åter jag såg, helbrädda kommen igen.
- 1693 Till det Gudomliga ordets tjänst man därpå mig vigde
Och att förkunna mig bjöd Himmelens heliga bud.¹¹⁾
- 1693 Strax mig Rudbeckius¹²⁾ då, den frejdade doktorn, utvalde
Till att bestyra hans hus: ödet så ledde min väg.
- 1694 Sedan för kyrkan i Skara stift protokollen jag förde,
Då jag med flitig hand visste att anteckna allt.
- 1694 Hängiven renhjärtat liv, Ingeborg Gudhemia blev nu
Genom ett heligt förbund vigd såsom maka vid mig.
- 1700 Himmelens visa försyn mig slutligen bjöd att tillträda
En av trohet uppfylld herdes betungande värv.
Vänersborgarne jag med evig nektar fick nära.
Vad jag förmått, har jag gjort: överallt råder dock Gud.
Sist Libitina¹³⁾ slöt mina mödor i världsliga kampen
Och behagade då stoftet mitt lägga i grav.
Anden har Himmelens stjärnor uppsökt, men kistan omsluter
Kroppen: förena en gång, Kriste, dem båda, jag ber.

8) *Pallas Athena* var hos de gamla grekerna bl. a. vishetens och lärdomens gudinna.

9) *Camena* är ett latinskt ord med samma betydelse som det från grekiskan lånade *musa*; jfr not 7.

10) Det latinska ordet *lustrum* betecknar en tid av fem år.

11) Av dessa ord att döma synes Råberg ha blivit prästvigd redan 1693. Enligt Warholm var det först 1699.

12) *Petrus Johannis Rudbeckius*, biskop i Skara 1693—1701, broder till Olof Rudbeck d. ä.

13) *Libitina*, romersk begravningsgudinna, som i latinsk poesi ofta nämnes som representant för döden.

Efterskriften lyder:

Guds namn til ära, och Dess Heliga Hus och Tempel til prydnad, hafver Kyrkoherden här i Venersborg Ärevyrdige och Högvällärde Herre Hr Andreas Råberg, med Dess dygdälskande Maka Ehreborna och Gudfruktiga Matrona Ingeborg Gudhemia detta Epitaphium af nyo¹⁴⁾ låtit upsättja år 1703.

Sven Blomgren.

---

14) *af nya* torde här betyda ungefär "såsom nytt", jfr Ordbok över svenska språket utgiven av Svenska Akademien, band 18, N 804 (under *ny* 12 a α).

Sorgmarschens Nordqvist.

Bland dem som bodde på landeriet Beateberg vid Edsvägen i Vänersborg kring mitten av förra seklet var också regementsmusikern och polisuppsyningsmannen Olof Nordqvist. I familjen fanns tre barn, döttrarna Olivia och Maria samt sonen Johan Conrad, vilken föddes för i år 125 år sedan — d. v. s. 1840.¹⁾

Conrad Nordqvist tillhör den inte alltför stora grupp vänersborgare vilka blivit riksbekanta och hör till de s. k. odödliga. Sin berömmelse vann han inom musikens område och hans ganska fantastiska karriär från åttaårig trumslagarpojke i dansk-slesvigska kriget till chefsposten vid Stockholmsoperan och funktionen av förste hovkapellmästare har i denna skriftserie skildrats av en sentida släkting till honom, orkesterchefen Allan Stångberg (VSGÅ 1960, "Trumslagarpojken, som blev operachef"). Eftersom det just i år är jubileumsår kan det kanske vara på sin plats att komplettera den tidigare skildringen av Conrad Nordqvists intressanta levnadsbana.

Stångberg har berättat om den lille trumslagarepojken äventyr i det för den svenska expeditionskåren så oblodiga kriget på Fyn. Det kan här tilläggas att regementsmusikkåren från Västgöta-Dals regemente i Vänersborg gav en konsert i Odense kyrka söndagen den 15 augusti 1848, då självfallet också den åttaårige trumslagaren medverkade. Konserten gavs till förmån för i kriget stupade danska soldaters änkor och barn, och inbringade 1,065 riksdaler och 4 mark.

Senare samma höst återvände de svenska trupperna hem igen och för unge Conrad blev det att fortsätta musikutbildningen på regementet. Han sattes också i läroverket, där han dock var elev endast ett år, 1853. Tre år senare blev han elev vid ett annat lärosäte — Musikaliska akademien i Stockholm. Sin debut i Hov-

---

1) Födelsedagen inträffade den 11 april. Nordqvist avled under ett besök i Ystad knappt en vecka efter sin 80-årsdag, den 16 april 1920.

kapellet gjorde han 1859, alltså som 19-åring, då han anställdes som altviolinist. Redan 1862 anförtröddes han uppgiften att vara anförare för operabaletten och 1879 blev han sedan hovkapellmästare.

Hovkapellmästaren Conrad Nordqvist som föddes i Vänersborg för 125 år sedan. Här porträtterad i 45-årsåldern.

Det var alltså 1856 som den musikbegåvade vänersborgsynglingen Johan Conrad Nordqvist blev elev vid musikhögskolan. Ett av de brev han i början skrev från Stockholm hem till föräldrarna i Vänersborg ger inblickar i sextonåringens svårighet att anpassa sig i den nya och främmande miljön och avslöjar hans starka åstundan att få ut mesta möjliga av den undervisning som stod

till buds. Brevet har välvilligt ställts till förfogande av hr Stångberg och det återges här in extenso. Tyvärr är den nordqvistska pikturen ganska svårtydd och i några fall oläslig. Brevet är odatat men sannolikt skrivet under slutet av år 1856. Det lyder:

Goda föräldrar!

I mitt sednaste bref lofvade jag visserligen berätta hela min lefnadshistoria från min afresa, men meningen var derföre ej att detaljera alla småsaker som dem under resan hvilka jag i ett av mina första bref redan har berättat, och dels under min nuvarande vistelse härstädes förefallit, utan får jag såsom en son den der har så goda och ömma föräldrar som jag tillhör, förtälja allt av vigt och intresse samt öppna mitt inre, hvilket alltid varit och är mitt högsta nöje, för jag vet att derigenom vinner man ett mera godt förtroende af sina föräldrar, än att, såsom jag alldrig vet mig gjort, wara sluten inom sig, helst när man har att tacka sina föräldrar för så mycket godt som jag.

Jag både finner och icke finner mig här i Stockholm, wore det ej för mina studier och för de beröm, som jag ytterligare samt ännu skördar af min vördnadsfulle Lärare, så Gud vet hvad jag uti Stockholm skulle finna för tillfredsställelse, derföre så har mina arbeten än ytterligare ökats genom de privata lektioner jag tager, nemligen utaf Randel i viol, hvilket dock ej börja förrän termin slutar, Chronhamn i sång, Drake och Ahlström i harmonie, Malmström i orgel och piano spelning; jag tänker äfven att börja och taga lektioner i Tyska och franska språken, detta är mer obestämt —. Utgifterna för dessa lektioner äro ej väl så obetydliga, men den förtjenst jag vid Ladugårdslands Theatern har räcker ändock till hyran och noter —.

Jag har nyligen varit på bal (privat bal) för att se hur treffligt det var på baler i Stockholm; musiken utgjordes på denna bal af Viol och Violoncell. Bergman som var fagottist .... [oläsligt ord] var här violinist, ... [svårtytt ord, kan möjligen vara Hirdman] spelte Violoncell — jag hade någorlunda roligt — (jag dansade mycket, der var blott Wenersborgare på denna bal).

Jag finner visserligen att Barkstedt undrar på att jag ej besvarar honom, så ofta jag egentligen borde, på hans bref, men om pappa tager i betraktande dels att ju Fanjunkaren troligen anstränger hela sin stilistiska förmåga när han skrifver till mig med att skrifva så mycke grannlåter och fagra ord, så att jag flatnar dervid, förty när jag skall skrifva och vet ingenting har att berätta *honom* så fattas mig totalt ord, och aldrahelst till Barkstedt, som hvad redan är nämt sätter upp sina bref riktigt poetiskt och efter mitt bedömande, med en stor grannligheten. Ej heller känner eller förmodar jag det .... [oläsligt ord, troligen "wara"] med någon uträkning eller dylikt, emedan *jag mig* på sådant förstår. — Min tid är ock så mycket upptagen; och aldraminst till att så ofta som Barkstedt fordrar sitta och tänka på att skrifva svar på hvarje fanjunkarens ordvackra och utlagda poetiska bref; då min tid till bref oftast upptager en hel dag —.

Pappa och mamma kanske någon gång tänker att jag [utelämnat ord] i dåliga sällskaper, men ej, jag har så få bekanta som jag umgås med, bara några kontorister och några andra bättre ynglingar, som är boende hos sina föräldrar och ovanligt ordentliga hvilket här i Stockholm sällan är fallet. Jag vet att göra för många bekantskaper är farligt förty man kan påträffa dåliga menniskor ibland dem —.

Gedner skulle resa till Finland med en Ingenieur, men när han blifvit tillförsäkrad om en god plats som handelselev på Grosshandelns Contor i februari eller mars månad, ansåg han detta bättre och stannade qvar här i Stockholm, han hälsar på mig ibland, han har ganska vackra betyg som han visat mig; och är jag fullt förvissad öfver att hans uppförande är nu lika som förut hederligt. Han ämnar som han säger sig, strax efter jul anställa rätttegång mot Westerberg för de honom tillfogade knifhuggen; han ber om sin hälsning.

Jag är så glad öfver att som jag tror komma in i båda Piano och Orgel klasserna nästa termin; då är jag i *alla* klasser.

Mitt hälsotillstånd är mycket godt.

Tecknar, med helsning till syskonen
och vännerna, er gode son

J. C. Nordqvist.

Av de namn som förekommer i brevet kan det vara av intresse notera att den Randel som var Nordqvists lärare i fiolspelning, är identisk med Andreas Randel, som bl. a. skrivit musiken till "Värmlänningarna". Drake är professorn i musikteori Erik Drake, samt Ahlström musikhistorikern Jacob Niclas Ahlström. Sångläraren var Johan Peter Cronham, professor och sekreterare i Musikaliska Akademien. Angående den omnämnde Barkstedt se nedan.

Conrad Nordqvist gjorde, som framgår av en fotnot i Stångbergs artikel, ett framträdande i sin hemstad och gav sommaren 1875 en konsert på Vänersborgs teater. Han hade en god PR-man hemma i Vänersborg i den 30 år äldre regementsmusikern, publicisten m. m. Zacharias Ludvig Barkstedt.²⁾ I ett brev till denne hade Nordqvist bett om hjälp med annonsering av konserten. Förutom Nordqvist medverkade också hovkapellmästaren Josef Dente och operasångaren Per Janzon.

---

2) Om Z. L. Barkstedt se VSGÅ 1957, "En tillfällighetspoet i Vänersborg i mitten av 1800-talet" av Margarera Barkstedt.

Konserten hölls lördagen den 3 juli och programmet framgår av på denna sida avbildade annons, vilken var införd i Tidning för Wenersborgs stad och län torsdagen den 1 juli. Redan den 28 juni hade tidningen innehållit en förhandsnotis om evene-

Lördagen den 3 Juli 1875
jifva undertecknade med biträde af Herr
Kapellmästaren Dente

å härvarande stora Teater

KONSERT,

enligt följande program:

1. Sonat (första Satsen) för
violin och piano . . . . . *Beethoven.*
2. Aria (Sköna donna) ur op.
Don Juan . . . . . *Mozart.*
3. Scene de Ballet för violin *Bériot.*
4. Recit. och Aria ur op. Fi-
garos bröllop . . . . . *Mozart.*
5. Romance för violin . . . . . *Beethoven.*
6. Ariette ur op. Sylvia . . . . *Gounod.*
7. Légende för violin . . . . . *Wieniawsky.*
8. a) Kupletter ur op. Svarta
Dominon . . . . . *Auber.*
b) Portervisa urop. Martha *Flotow.*

Biljetter till vanliga teaterpriser säljas hos handlanden A. P. Bohlin samt konsertdagen i biljettkontoret.

Konserten börjas kl. $\frac{1}{2}$ 8 e. m.

Per Janzon.

Conrad Nordquist.

Annons i Tidning för Wenersborgs stad och län den
1 juli 1875.

manget och det är inte svårt att spåra Barkstedts hand bakom pennan, då han i entusiastiska ordalag förutspår det lysande tillfälle som vänersborgarna skulle erbjudas. Rubriken har den kanske i en sentida läsares ögon något dubbeltydiga formuleringen "O-

vanligt tillbud". Skribentens positiva inställning är dock entydig. Så här lyder notisen i sin helhet:

"Ovanligt tillbud. En allmän klagan har länge försports öfver den totala brist på förädlande nöjen, som en längre tid här varit rådande; men ett gammalt ordspråk säger, att 'den som väntar på något godt, väntar ej för länge'. I dessa dagar har till redaktionen ingått skrifvelse derom att artisterna hrr Dente, Conr. Nordqvist och Per Janzon ämna att konserterna å teatern härstädes nästa lördag. Då herr Nordqvist för omkring ett tiotal år sedan lemnade sitt fädernehem Wenersborg, war hans namn icke känt utom orten, nu har han deremot tillkämpat sig ett rykte såsom musiker af rang. Hr Dente har kongl. fullmakt som kapellmästare och detta är en tillräcklig garanti för framstående konstnärsskap. Teatersångaren hr Janzons wackra stämma har förut här på platsen intagit publiken till sin fördel. Det lider således intet twifwel om att publiken emottager detta triumvirat med öppna armar."

En ny notis två dagar före konserten fäste återigen läsekretsens uppmärksamhet på evenemanget och det underströks att "en konstnjutning af denna owanliga art behöfwer intet vidare förord".

Eftermälet var också tveklöst uppskattande och beundrande. Visserligen var inte recensionen signerad, men det är väl knappast troligt att någon annan än tidningens flitige frilans-medarbetare Zacharias Ludvig Barkstedt stod bakom även detta bidrag,³⁾ vilket är frestande att citera in extenso:⁴⁾

"Skön konst. Konserten i lördags war ett bland de mest angenäma nöjen som på länge tillbudits vår publik. Den öppnades med Beethovens herrliga sonat för violin och piano, utförd af herrar Dente och Nordqvist på ett sätt som man hade anspråk på att wänta sig af twänne mästare hwar på sitt instrument. Att för öfrigt ingå i något detaljeradt yttrande om de särskilta musiknumren anse wi så mycket mindre behöfligt, som de utmärkta artisterna äro inom landet tillräckligt wäl bekanta. Wi wilja blott nämna, att herr Nordqvists ytterst fina och fulländade spel wäckte hos alla hans gamla bekanta den gladaste öfwer-raskning. Han för sin stråke med elegans, hans legato är smäktande mjukt och hans arpeggio är såsom när kaskader låter sina perlor lätt falla på den afrundade klippan. Flagoletten åter är som colsharpan. Efter hwarje nummer blef han ock under jubel inklappad och fick emottaga auditoriets stormande bifall. Samma ära wedersfors herr Janzon för hans utmärkta sång och röst. Porter-

---

3) Enligt Margareta Barkstedt i VSGÅ 1957 fick Barkstedt ett tackbrev från Dente, där denne tackade honom för de lovord som i tidningen slösats på hans konst.

4) Tidning för Wenersborgs stad och län den 5 juli 1875.

wisan ur 'Martha' begärdes da capo, men sångaren föredrog att gifwa den gamla folkwisan 'Per swinaherde', som ock emottogs med entusiastiska bifall. Till sist måste vi erkänna, att en utmärktare pianoackompanjatör än kapellmästare Dente här aldrig förut låtit höra sig.

Efter konsertens slut hade en känd musikvän och gynnare af artister låtit arrangera en liten kollation för de värderade talangerna och fick man derwid än ytterligare tjasas af deras instrument- och sångspel. Konsertanterna afreste härifrån till Gustafsberg och Marstrand, å hwilket ställe triumviratet upplöstes."

Av allt att döma var konserten den 3 juli 1875 Conrad Nordqvists enda återbesök i hemstaden, i varje fall finns det inte något som tyder på att han gjort något annat framträdande där. Åtminstone hans ena syster, Maria som var gift med kansliskrivaren Johan Edström, bodde i Vänersborg vid tiden för konserten på teatern. (Då hon senare blev änka flyttade hon till Stockholm) Detta framgår av att parets dotter Liva, som sedermera blev en uppburen operasångerska och gift med Conrad Nordqvists efterträdare som hovkapellmästare, Armas Järnefelt, föddes i Vänersborg i mars 1876. Fru Järnefelt är fortfarande bosatt i Stockholm och blir alltså nästa vår 90 år.

Den andra systern, Olivia, hade emellertid flyttat till Stockholm långt före broderns konsert i hemstaden. Också hon blev på sitt sätt en känd person i huvudstaden och drev Allmänna tidningskontoret vid Gustav Adolfs torg. Hon var alltså granne med Operan. Tidningskontoret öppnades i början av 1870-talet och här kunde Stockholms flanörer gå in och läsa tidningar, tillhandla sig tobaksvaror, opera- och teaterbiljetter o. s. v.

Av Conrad Nordqvists åtta barn, fyra pojkar och fyra flickor, var det endast dottern Anna som ägnade sig åt den musikaliska banan. Hon blev 1895 antagen som harpist vid Operan och gifte sig så småningom med en ung österrikisk harpist som pappa Conrad hade "importerat". Han hette Josef Lang. Deras dotter Ingrid, senare gift Fagerström, blev i sinom tid också harpist i Hovkapellet och efterträdde sin mor som ordinarie harpist vid dennas död. Från den befattningen avgick hon för ett par år sedan, efter en drygt 50-årig tjänstgöring och mer än 100 år efter det att hennes morfar, Conrad Nordqvist, anställdes i samma orkester. Kuriöst nog är också fru Ingrid Lang-Fagerströms dotter, Anna

(gift med orkesterchefen i Sveriges Radio, Allan Stångberg) harpist och har spelat en tid i Hovkapellet även hon. Numera är fru Stångberg engagerad vid Radioorkestern.

Fru Lang-Fagerström besökte vid ett tillfälle i våras Vänersborg och gjorde då försök att hitta Beateberg, där morfadern föddes. Som bekant har det gamla landeriet sedan några år införlivats med lasarettets område och byggnaderna är rivna.

Vänersborgsfamiljen Nordqvist har således varit representerad vid Operan med ett sannolikt oslagbart rekord, mer än 100 år i följd. Anmärkningsvärt är att en hel rad fina artister från Vänersborg varit knutna till Stockholmsoperan. Det cirkulerade på sin tid en historia, vars sanningshalt man inte har anledning betvivla, som i korthet gav en antydning om vänersborgsdominansen i Operahuset i Stockholm:

En gästande dansk musiker satt under en repetition tillsammans med operaregissören Gustaf Bergman och hörde Liva Järnefelt sjunga sitt parti. Dansken blev vederbörligen imponerad och undrade var en så förträfflig sångerska kommit ifrån.

— Jo, hon är från Vänersborg, svarade Bergman.

Sedan inträdde en ytterst välsjungande baryton, Martin Oscár, och den danske gästen ställde samma fråga om sångarens hemort.⁵⁾

— Han, jo han är från Vänersborg, blev svaret.

— Då är väl regissören också från Vänersborg, förmodade dansken?

— Det stämmer precis, blev Gustaf Bergmans svar. Visserligen var han inte född i Vänersborg utan i Stockholm, men gick i Vänersborgs läroverk några år.⁶⁾

---

5) Martin Oscár var född i Vänersborg 1879. Han var son till bankbokhållare Carl Oscar Andersson vid Enskilda banken. Oscár gick åren 1889—1896 i läroverket och flyttade senare till Stockholm. Han debuterade vid Operan 1904 och var gift med operasångerskan Anna Thulin. Paret gjorde bl. a. en konsertturné i USA. Martin Oscár avled i Stockholm 1921.

6) Gustaf Bergman gick i Vänersborgs läroverk åren 1895 till 1899, men avlade studentexamen i Stockholm 1900. I två perioder under 1920- och 1930-talen var han regissör och teaterchef vid Stora Teatern i Göteborg och regissör vid Operan i Stockholm 1925—1929. Han var gift med operasångerskan Kerstin Thorlind. Bergman var på senare år verksam i Chicago, där han var regissör vid operan. Avled 1952.

En av Operans numera mest kända och erkända sångare är som bekant också vänersborgare, Erik Sædén, liksom den något yngre och alltmer uppmärksammade Bo Lundborg. Bland övriga vänersborgare som blivit kända på musikens område bör man också nämna operasångaren Gösta Bäckelin liksom Ragnar Hultén, som varit lärare i solosång vid Musikaliska akademien, dennes dotter-son Tage Broström, tidigare lärare i violinspelning, samt den nyutnämnde intendenten vid Konsertföreningen i Stockholm cellisten Nils Tidstrand.

Namnet Conrad Nordqvist är väl för flertalet nutida svenskar endast förknippat med den sorgmarsch, som Nordqvist komponerade till Karl XV:s begravning 1872. Fortfarande är "Nordqvists sorgmarsch" något av en officiell begravningsmarsch i högtidligare och större sammanhang. Den spelades bl. a. på begravningen efter drottning Louise i våras.

Sorgmarschen tillkom genom en tonsättartävling, som utlystes vid Karl XV:s död. Det uppges att Conrad Nordqvist nästan som genom en ingivelse kom på kompositionen. När marschen spelades upp för hans närmaste medtävlare och konkurrent, ansåg denne Nordqvists tonsättning så överlägsen att han tog tillbaka sitt förslag. Sannolikt var Conrad Nordqvist själv med och dirigerade någon av de många militärmusikkårer som längs kortegevägen under kungabegravningen spelade sorgmarschen. Jämsides med befattningen som hovkapellmästare och en rad andra uppdrag inom skilda musikinstitutioner i Stockholm var han också utsedd till musikdirektör både vid Jönköpings regemente och vid Marinregementet i Karlskrona.

Den nye kungen, Oskar II, var en stor musikälskare och oavsett om det var sorgmarschens förtjänst eller inte, kom Conrad Nordqvist att räknas till kungens intimare vänkrets. Ideligen fick han genom biljetter, skrivna av kungen personligen, kallelser till Slottet, för att närvara vid musikaliska soaréer eller kanske bara för att kungen ville prata musik. Hovetiketten tvingade varje besökare på Slottet att skruda sig i frack, vilket dock Nordqvist fann både tidsödande och besvärande. Vid ett tillfälle klagade han inför kungen själv över klädbytena och fick då majestätets personliga

tillstånd att överse med hovetiketten — huvudsaken var att Nordqvist kom, att han var frackklädd var mindre väsentligt.

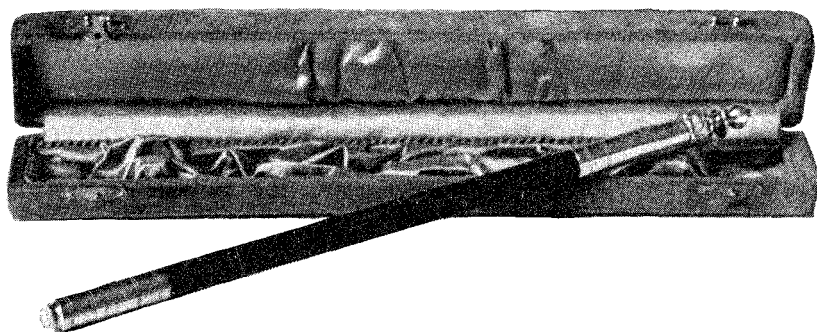
Som Stångberg berättat fick Conrad Nordqvist ett år på

Den komposition som gjort Conrad Nordqvists namn känt: sorgmarschen.

Oskarsdagen som kungens personliga gåva mottaga en dirigentstav i ebenholts, med silverbeslag, där kung Oskars monogram och tillägnan var ingraverade. Inte annat än i extra högtidliga fall och då kungen själv var åhörare använde hovkapellmästaren den

alltför tunga dirigentstaven. Den var ju annars en "marskalkstav" som krönte hans musikerkarriär och gav honom en helt annan rang, än vad den trumpinne gjorde han använde redan som åtta-årig trumslagarpojke.

Dirigentstaven i ebenholts som Nordqvist fick som personlig gåva av Oskar II.

En av Nordqvists fyra söner blev officer och denne var självfallet stolt över sin berömde far och hans kända sorgmarsch. Löjtnant Nordqvist umgicks vid sitt regemente med sonen till punschfabrikören Grönstedt, vilken givetvis höll lika starkt på sin kände fars produkter. En kväll på en restaurang hade de båda officersvännerna, berättas det, börjat tvista om vilken dryck man skulle fortsätta supén med.

— Bror får lova mej att varje gång bror beställer något att dricka, så ska det vara Grönstedts punsch, yttrade fabrikörssonen.

— Bara på det villkoret att varje gång bror begär något musikstycke, så ska det vara Nordqvists sorgmarsch, replikerade musikerns son!

Nordqvists sorgmarsch har också givits en plats i skönlitteraturen; genom en annan vittberömd vänersborgare, Birger Sjöberg. Som bekant bär ett tragikomiskt romankapitel i Kvartetten som sprängdes rubriken "Nordqvists sorgmarsch". Det är i det kapitel där Birger Sjöberg skildrar det misslyckade frieri han själv framförde till regimentstrumslagardottern Karin Lustine, och i romanen är det en pensionär och amatörmusikers dotter som en

ung blyg tidningsman friar till och får nej. I väntan på flickan före promenaden under vilken frieriet framfördes, tvingar flickans far ynglingen att på piano spela Nordqvists sorgmarsch. Men den förväntansfulle friaren har svårt att hålla den långsamma takten och till amatörmusikerns förtvivlan spelar han sorgstycket i polkatakt. Vid ett förnyat besök i hemmet efter det fatala frieriet har den försmådde unge mannen betydligt lättare att hålla en sorgsam rätt takt: "Två. Tre. Fyr. Rattapam! Två. Tre. Fyr! Rattapom!"

I en förstudie till detta kapitel ur "Kvartetten", en novell med titeln "Sorgmarschen",⁷⁾ säger flickans far, som där är musikfanjunkare:

— Jag kände hofkapellmästare Nordqvist mycke väl. Det var en begåvad karl det. Ett finfint hufvud, ska jag säga...

Det blev med tiden många fler än den ståtliga musikfanjunkaren Wilhelm Lustine vid Västgöta-Dals regemente i Vänersborg som kunde betyga att regementets trumslagarepojke Conrad Nordqvist, som redan som åttaåring drog ut i krig, var rikt musikaliskt begåvad och hade ett finfint huvud.

Sture Johanson

---

7) Återgiven och kommenterad av professor Gunnar Axberger i Birger Sjöberg-Sällskapets skrift "Studier och fragment" 1962.

Angående tapperhet.

I en värdefull uppsats om danskarnas erövring av Vänersborg under Gyldenlöwefejden 1676, publicerad i VSGÅ 1964, behandlar Sture Johanson sid. 33 i not 25 den latinska inskriften på den av danskarna till minne av segern präglade medaljen. Frånsidans inskription lyder: "Hic transiit invia virtus". Dessa ord tolkas av Johanson på följande sätt: "Här förgick den oframkomliga tapperheten". Men denna tolkning förefaller onekligen underlig och kan icke vara riktig. Den rätta översättningen bör vara: "Här gick tapperheten fram på oframkomliga vägar" eller "Här trängde tapperheten igenom ogenomträngliga hinder". (*invia* är alltså icke attribut till *virtus* utan bör fattas som neutr. plur. och objekt till *transiit*.) Med rätta påpekar Johanson, att inskriften anspelar på de kända orden ur Ovidii Metamorfoser XIV 113: *Invia virtuti nulla est via*. ("Ingen väg är oframkomlig för tapperheten").

S. Blomgren.

Lektor Sven Blomgrens beriktigande angående det latinska citatet är högst välkommet och klarläggande. I den anförda noten hade genom ett förbiseende källan för den angivna tolkningen fallit bort. Jag hade hämtat uppgifterna såväl om medaljen som om inskriften och dess tolkning ur ett verk av Livrustkammarens förre intendent C. A. Ossbahr, "Mynt och medaljer slagna för främmande makter med anledning av krig mot Sverige (Stockholm 1927)".

Det är alltså Ossbahrs tolkning jag återger och jag måste erkänna att den mystifierade mig, då jag läste den och skrev av den — och blev vilseledd. Tyvärr var tiden allt för knapp för att underställa någon expert citatet, som verkade allt annat än stålblankt. Jag är därför mycket tacksam för att lektor Blomgren nu kastat ljus över sentensen; först i denna tolkning verkar den begriplig och motiverad.

Dessvärre har det också blivit en felaktighet i sista raden på sid. 32, där beklagligtvis "invia" fallit bort i citatet av sentensen, som dock tydligt är läsbar i klichén av medaljsidan.

Sture Johanson.

Halvord Lydells årskrönika 1914.

En slaskig julafton, denna jul år 1914, denna världssorgens jul detta sorgens år.

Anders slaskade och julen slaskar. Men en nordostlig vind blåser, och måhända frostar det till juldän. Redan är regndugget något snöblandat.

Vi ha doppat i grytan, och jag har druckit mitt middagskaffe och tänt min cigarr, extra strong, och Nanny har gått till julbön med fröken Lundqvist, och "Lelle Blommen och lella Blomman" komma inte förrän med kvällståget.

Därför kan jag börja min s. k. årsberättelse redan på julafton. Har satt en ny stålpena i mitt piggsvinpennskaft, men inte tror jag, att resultatet av denna åtgärd blir synnerligen humoristiskt; därtill föra nog inte detta års minnen.

Jag säger härmed genast ifrån, att jag inte kommer att uppehålla mig vid den inre politiska kampanjen under årets första kvartal. Den var för otäck och blotta tanken därpå verkar som ett slag i ansiktet med disktrasor.

Vänersborgs Söners Gille har dryftat frågan om ett fotografiskt arkiv för vår stad, och mitt under "Bondetågsdagarna" startade jag genom Vänersborgs idrottsförening en fotografiutställning här. Jag tänkte göra slag i saken, som man säger, och få verket igång. Det kan nog hända att företaget blir slaget i saken, och jag tror det. Men intresset var ringa, icke minst från vårt Gilles sida. Lysande undantag förekommo. Vår ordförande, Ferd. Hallberg, utställde gamla vänersborgssaker, däribland Gröna stugan, som

en gång legat vid den gamla bron, vilket också syntes på den gamla bilden. Och hans syster fru Bertha Lilliehöök och härads-hövding Silfversparre utställde en mängd gamla anor, värda att beskådas av långt större publik än den som kom. Det var för resten hela den lilla utställningen, men människorna voro som gripna av maran. Nåja, vi får väl hoppas, att alla våra kamera-ägare skola kunna enas, och att vi då få ett riktigt lärorikt fotografiskt arkiv. Då få vi se i förstorat fotografi den där vattenhon, där dalbönderna vattna sina hästar, triumferande över västgötabönderna, som få fara både söderut och österut med törstiga hästar. Det blir minsann inget fåtal års djurplågerihistoria den bilden kommer att skildra.

Jag hade tänkt, att jag skulle få ett bidrag på en liten nätt summa av en bekant till en monumental liten vattenkonst mitt på torget med bassäng som hästar kunde dricka ur. Men han som själv kommit upp med idén, hade, som han sade, blivit "fattig men stolt" nu, sedan hans hustru dött. Han hade inte gift sig för pengar och hennes släktingar fingo tillbaka alltihop. Nå, jag tänker nog han är stolt, men så fasligt fattig är han nog inte om ock donatorskapet ligger fjärmare. Tack för välmeningen i alla fall.

För resten har jag mina tvivel om lämpligheten att ställa upp mer i "raden". Med "raden" menar jag stadens mittlinje genom residenset, kyrkan, läroverket och museét — tyvärr också museét, en illa, illa placerad byggnad. Nu kommer Molins "Bältespännare", klädda i zink hit från Göteborg. Jag får nämna, att inte jag personligen varit med om att underteckna petitionen till sparbanksstyrelsen, men inte velat hindra petitionens tillkomst i Gillets namn. Ty gruppen är ju odiskutabelt som konstverk. Men. Jag har aldrig kunnat med de krokiga näsorna på de båda idrottsgrabbarna. Som slåss på liv och död om en och samma fjälla, precis som om det inte skulle finnas fler. Och när man är så klar på att en skall dö, så att man spänner ihop sig i samma bälte med spänne och sölja, tycker jag det är litet eget att man behåller på sig en axelkappa som fladdrar ut för att göra jämvikt i gruppen. Det måste ju vara besvärligt under striden. Så nog måste väl det betraktas som höjden av esteticism att under sådana förhållande ha ett dylikt plagg på sig.

Vi skola försköna staden. Det är en av Gillets uppgifter. Och åsikterna om sättet huru, äro ju olika hos olika personer. Jag hör till dem, som vemodas, när jag tänker på att den summa, "Bältespännarna" kostar, kunde räckt till en byst i riktig brons av drottning Kristina. Drottningen som hör till vår stads historia. Håhå, jaja.

Den 25:te. Jag blev avbruten i går. Ja, det frostade litet, och det tycks bli varaktigt. Jag slutade med en suck i går, ser jag. Ja, det är så att den där försköningen, som vi har på vårt program, är allt en svår historia. Man får så märkvärdig hjälp.

Jag har alltid tänkt mig, att det för en gammal estet som jag, skulle vara en märkvärdigt stämningsfull sak att en gång få stå stilla i tankar på San Marcotorget i Venedig. Att beundra Marcuskyrkan och all den andra härliga arkitekturen och höra klockorna i campanilen .... Ho kunde ana att jag skulle få en fullt motsvarande njutning här i vårt eget Vänersborg. På vår förenade rådhusplats och teateraveny, vid vårt i år fullbordade rådhus med stadens vapen åt avenyn till.

Liksom Marcuskyrkan, dogepalatset och campanilen tala om de gamle venetianernas storvulenheter och konstsinne, så skola också vårt "rådhus", vår stolta teaterentré vittna för många släktens sinne om *deras* karaktér, *deras* högt förfinade andar, som varit upphov till det sköna komplexet.

Ack, jag minns i mina barndomsdagar, då jag av min teater- och litteraturälskande mor, leddes in genom den dåvarande entreén till vår teater å stadshusets fasad åt Kyrkogatan. Det var på 70-talet. *Det* nöjde man sig med då. Och man tyckte det hela gick an för dåtidens societet, som till och med föreföll riktigt gentil, säker som den var, ej alls förefallande genant för den som lät sina ögon glida utmed första radens front.

Vem hade då kunnat ana, att man skulle komma att gå bakom hörnet. Men allt går framåt. Det elektriska ljuset har efterträtt gasen och stearinljuset, biografen den Offenbachska operetten, Souza har efterträtt Rossini och Mozart, *myndigheter* hava efterträtt arkitekter och andra konstnärssluskar.

Nu vet vi, var vi skola placera grundläggarrinnan drottning Kristinas lilla bronsbyst en gång när vi komma så långt. Längst

in på rådhusplatsen, förstås. Men vi få ställa oss väl med myndigheterna; då får vi saken genomförd. Man locka med den goda viljan att förena det sköna med det nyttiga, det praktiska. Och här är det lätt. Drottningens pidestal får tjäna nyttan. Man gör den bara ihålig och med avloppsledning.

Försköning är en stor och härlig sak. Den ger ränta i framtiden genom sin uppfostrande betydelse. Och det kan jag då säga, att nog har jag strävat litet grand med den saken. Jag har i tio år klippt honblommor av tallar som bildat vackra grupper här och där, och de ha blivit starka och friska; och jag har fört vetenskapligt krig mot både mörghorror/epidermisbakterier och tallspinnare och enbitare. Och år 1913 hade allt kröntes med framgång. Saken gynnades också det året av en tidig påsk, så tidig att inte det högviktiga påsksmällandet störde stararna just då larverna krypa upp.

Några motgångar då och då fick man finna sig i. Här om året hade myndigheterna varit framme och helt plötsligt ser jag stadens alla åkare med pojkar och andra ute och hugger och bryter och sliter av alla — säger alla — de vackraste enbuskarna på strandsluttningar — säger *alla* de vackraste enbuskar på våra stränder och på Skogsön, vilka jag efter samråd med den juniperuskunnige doktor Norén, saligen i höst avsomnad, hade i nära tio år vårdat.

Vad sällhet grep ej min själ, då jag fick höra, att det var *travklubben*, som skulle ha dem. Hur lycklig jag, som bidragit därtill, att denna ädla förening fick dem så vackra, och hur lycklig staden Vänersborg, som förmodligen tjänste sig en hacka på dessa enbuskar.

Det här året blev ännu motgångsrikare. Påsksmällarna i Blåsut inföllo samtidigt med det drivande solskenet. Allt vad starar och mesar hette skrämdes bort, och skog och trädgårdstäppor blevo fulla med ohyra. Så går det när feta larver skyddas. Men man skall inte beklaga sig detta år, då hela världen våndas. Skräckleskogen blev förstörd av mörghorre. Det berodde emellertid ej på den bro som byggdes till Jakobsons holme. Det virket övervakade jag, och det var oskadligt. Men samtidigt utvidgades en av villorna där ute, och när man skulle spränga för grund,

och vattenledning där, begagnade man obarkat utskottsvirke av tall till skottförband mitt i den farliga månaden. Detta ensamt blev orsaken till förstörelsen.

Det var alltså en olycka. Om det var en olycka, att lika inpyrt virke upplades i Djupedalsviken, eller om detta skall tillskrivas någon sorts omvänd skogsskötsel, få mina ärade åhörare själva döma om. Det tjänar inget till att angående påksmällar ropa: Gud, sådana folkskolor. Ekot svarar: Gud, sådana skogsinstitut.

Men vi skola komma ihåg, att 1914 är ett prövningens år.

För min del har jag en känsla av, att prövningarna komma att fortsättas. Man skall emellertid vara glad att det går i botten. Hur skulle det väl gått, om inte Adam bitit i äpplet, sedan Eva gjort det? Lejonet och tigern hade då fått rovtand bara på ena sidan — hela världen hade bilvit osymmetrisk. Nej, botten opp. Tack, Adam.

Försköning är en härlig sak. Jag kom i somras med en främling ut till Skräcklan. Vilka ska korsfästas där, frågade han då, och pekar på de sköna T-formade badförbudspållarna, som kanta bergen. Det ser du väl, sa jag, det står ju på dem.

I april bildade vi en roddklubb. Det är ett mycket fint sätt att färdas fram enligt dess regler. Man får styra själv vart som helst, och det är mycket angenämare som roddarne också äro nöjda, ja, de gno på i den sälla tron, att det hela är till bara för dem. En sådan tro låter man dem förstås behålla. De ropa då inte: Ro själv, som man så ofta får höra i båtar som inte inregistrerats i roddförbundet.

Den där roddklubben föranledde, att jag den 26. juli, då Göteborgs roddregatta gick av stapel, erlade en kronas entré till ett kolupplag. Det har aldrig hänt mig förr.

I min förra årsberättelse (år 1913) omtalade jag hur min kongressplan av år 1905 för omgestaltning av Europas karta blivit behandlad. Den 28. juni smällde i Sarajevo två skott, som fått millioner skottbarn. Ser ni, vilken statsman jag var. Nu skäms hela världen över mordandet, men det är ändå nödvändigt att pojkar skjuter på varandra.

Förhållandena blevo statskonsten övermäktiga, den statskonst nämligen som fungerade. Mer kan jag inte säga, ty då kommer det i Novoje-Vremja.

Jag var på Baltiska utställningen, då den första underrättelsen om dubbelmordet på det Österrikiska tronföljarparet kom. Hjalmar var där också och skötte om skyttegossarna, men jag fick inte tag på honom. Det var emellertid bra gjort Hjalmar. Åhå ja, om den av de krigförande makterna, som jag håller med, men som jag inte törs skriva ner vilken det är, ty då kommer det i Novoje Vremja, men som har stormaktsfiender både i väster och öster och ändå klår dem och sätter verbet sist i bisatsen, och som har en kejsare som jag fullt gillar och en kronprins som får mogna litet innan jag gillar honom — åhå, jaja, om den krigförande makten hade haft en Hjalmar de här sista 40 åren, en Hjalmar, som hos dem infört vår svenska skjutskicklighet, ty det är bara detta, detta ensamt, som nu felas dem.

Skickliga idrottsmän, som sprungo mellan fortan i Liége och togo citadellet, det hade den, men skyttar ha vi bättre.

Men solen går upp över midnattsländerna, den internationella solen, just under den tid då dagens drottning lyser över våra antipoder. Den nordiska ententen kan sägas vara bildad, bildad i så god tid att vi ej torde kunna begagnas som köpeskilling, när de store äntligen måste sluta med förödelsen.

Så har här i Norden detta år 1914 lett till de mest oanade händelser. Den Baltiska utställningen planlades omedelbart efter händelserna 1905, vi ville dels skyla över hundraårsminnet 1914, dels visa att Sverige var något för sig själv. Och så kom hela Ryssland med och fick gälla som baltisk stat. Norge bestod konkurrensen, och sedan alla de tre nordiska länderna så visat att de äro något var för sig — då räckte de varandra handen till enighet.

Vänersborgs Söners Gilles inbjudning till detta årsmöte var undertecknat av endast fyra namn. Den femte och yngste var ej mer. Den 28. augusti hade vi den smärtsamma plikten att på Gustaf Julius Hallbergs bår nedlägga vår hyllningskrans. Den unge och avhållne krigaren, så lämpad för detta kall, så uppfostrad därtill, i ett hem där alla diskussioner haft rätten till grund och måhända också på idrottsfältet, där umgänget med

unglingar ur skilda samhällsklasser givit honom den vidsynthet, den säkra blick för rätt och orätt, för stort och litet, som är så ovärderlig för en officer — han gick bort under världskrigets åskor. Allas vår gemensamma sorg vittnar om vårt deltagande för hans föräldrar och syskon.

Julen 1914 har gått. Det världshistoriska året går bakom den förlåt av vilken forskarne få lyfta flik efter flik. Måtte hundraårsminnet av kongressen i Wien kunna firas med en institution genom vilken de europeiska nationerna, de som äro därtill skickade, må kunna leva samman i fred, tillsamman styrande och organiserande världen.

Halvord Lydell.

Gillebroder!

När Du får årsskriften i Din hand, tänker Du då på att den är en länk mellan Dig och Gillet och Din kära hemstad?

Vad vet Du om Vänersborg? Kan Du visa en främling omkring här och peka ut och beskriva dess sevärdheter? Kan Du Din stads historia, som inom parentes är mer fängslande, än man kan ana? Om inte, lär Dig allt detta och verka för att denna stad, som Du förvisso anser underbarast bland alla städer i Svea rike, blir känd och uppskattad av främlingen! Visa honom och lär honom njuta av vår stads charm och skönhet!

Och Du Gillebroder i förskingringen! Propagera för Vänersborg! Tala om för Din omgivning, vad vår stad har att bjuda av sevärdhet och naturskönhet! Berätta om Skräcklan och allt det andra! Gör Vänersborg till ett populärt rese-mål!

Allt detta är Du skyldig Din gamla hemstad!

VÄNERSBORGS SÖNERS GILLE.

Johan Grönwall — en silversmed i Vänersborg.

Av Gunnar Dahlström.

Under början av 1600-talet hade det svenska skråväsendet fått en stadgad och enhetlig utformning. Utan att gå in på ekonomiska konsekvenser kan man konstatera dess positiva inverkan på hantverkets kvalitet. Guld- och silveralster har i alla tider utgjort s. k. fasta värden, investeringsobjekt. De har också hört till livets lyx. ”Lyxen är ett högst nödvändigt ting, har det sagts med en något paradoxal tillspetsning och så mycket är i varje fall säkert, att lyxebegäret, begäret att äga eller pryda sig med någonting, som inte är nyttobetonat, hör till de starkaste drifterna hos människan.”¹¹⁾

En skråordning för guldsmeder tillkommer den 1 juli 1622. Guldsmedsämbetet var väl ansett, vilket sammanhänger med dyrbarheten hos det material som anförtroddes hantverkaren. Det vanligaste synes ha varit att arbetet skedde på beställning, med eget eller kundens råmaterial, men en ren försäljningsproduktion förekom också. Ursprungligen omfattade ämbetet alla som arbetade med ädla metaller eller stenar. En uppdelning skedde så småningom i egentliga guld- och silversmeder och juvelerare, åter längre fram sammanslogs de båda ämbetena.

De västsvenska städer som saknade eget ämbete, däribland Vänersborg, skulle enligt en förordning av 1692 ställas under ämbetet i Göteborg, som synes bildats samma år.⁵⁾ I praktiken blev dock i flera fall så inte förhållandet. Många mästare i Vänersborg, Uddevalla och andra västsvenska städer lydde sålunda under bl. a. Arboga och Jönköping.⁶⁾

En av Vänersborgs mer framträdande silversmeder under 1700-talet var Johan Grönwall. Han vann burskap den 21 mars 1753 såsom mästare under ämbetet i Jönköping, men uppges ha förenat sig med ämbetet i Göteborg 1761 och finns antecknad i dess protokoll i juli 1778.¹⁰⁾ Johan Grönwall kom närmast från Växjö, där han gått i lära 1734 och nio år senare, den 11 maj 1743 blev gesäll.

Dessförinnan hade han på Växjös rådstuga, 1741, erhållit ett s. k. bördsbrev, ”då han sina år lärt, på det han kan av ämbetet behörigen utskriven bliva”.¹²⁾

Ett bördsbrev var ett intyg om hederlig och äkta börd, vilket framgår enligt en skråordning av år 1589. ”Ingen warder promoverad til någon gradum eller .. til något anseeligt Embete, för än (han) hafver lagdt fram sitt Bördzbreff, och låtit see, att han uthaf ährligh Slächt och Föräldrar födder är”.⁹⁾

Ett år efter det att Grönwall blivit mästare i Vänersborg hade det nystartade Kungl. Kontrollverket stadgat att alla guld- och silverföremål skulle märkas med ”tre kronor”.⁴⁾ Dessförinnan hade (och även senare) som en sorts kontrollmärke den s. k. åldermansrankan förekommit, vilken uppstod vid myndigheternas kontroll av metallens lödighet. År 1759 infördes vidare en för hela landet gällande gemensam årsbeteckningsserie. Stads- eller provinsstämpel hade påbjudits långt tidigare — för guld- och silverföremål som vägde över 3 lod (ca 40 gram)⁵⁾ — och vänersborgssmederna försåg sina alster med ett skepp, en bojort med beslagna segel. Om Johan Grönwalls person vet vi inte mycket. Han synes varit en respektabel person med ett ordentligt leverne till skillnad från sin tidigare kollega Bengt Bränning, som av protokollen att döma ständigt låg i fejd med myndigheter och enskilda.³⁾ Så kan bristen på omnämnanden i de historiska källorna ha en del att säga.

Några notiser ger oss en del uppgifter om Grönwall liksom de fyller en funktion av tidsbildafragment. Några år efter sin an-

komst till Vänersborg anhöll Grönwall, i maj 1759, om ett lån av stadskassan om 40 dlr smt, för vilket borgaren och rådmannen Lifwendal gick i borgen, "till dess Grönwalls innehafwande gård här i staden kan blifwa upbuden och lagstånden", då den utgör tillräcklig säkerhet. Han beviljades detta lån att tagas av fattighusmedel, att betalas igen inom två år och mot sex procents ränta.

Gården hade han 1755 köpt av sina svärföräldrar för 400 dlr smt, men utan att erhålla lagfart. I juni 1759 anhöll han om lagfart, vilken också beviljades efter tre uppbud.³⁾

1766 synes han åter varit i penningbehov, då han den 28 juni lät inteckna sin i kvarteret Liljan under nummer 52 belägna fastighet för 650 dlr smt.³⁾ Vid mantalsskrivningen 1760 är Grönwall antecknad såsom boende i denna fastighet och angives då vara gift samt ha en lärpojke och en piga i sin tjänst.⁷⁾

Efter Grönwalls död 1781 finner vi ännu några anteckningar, vilka rör hans efterlevande. Hans måg, guldsmeden Johan Kruse, som hade gått i lära hos sin blivande svärfar 1761 och som var mästare i Vänersborg under åren 1778—1816, anhöll 1784 å sin svärmoders vägnar att rådstuvurätten ville utse förmyndare för Grönwalls två omyndiga barn och föreslog vågmästaren Isac Beckman, då inga släktingar fanns i Vänersborg och då "de till honom hava mycket förtroende".³⁾

Ett år senare utlystes auktion på en del av Grönwalls tillhörigheter, som utmätts för skuld ur hans sterbhus. Samma år anhöll hans änka hos staden om rätt att brygga.³⁾ Hans hustru Maria Grönwall dog i Vänersborg 1789.⁷⁾

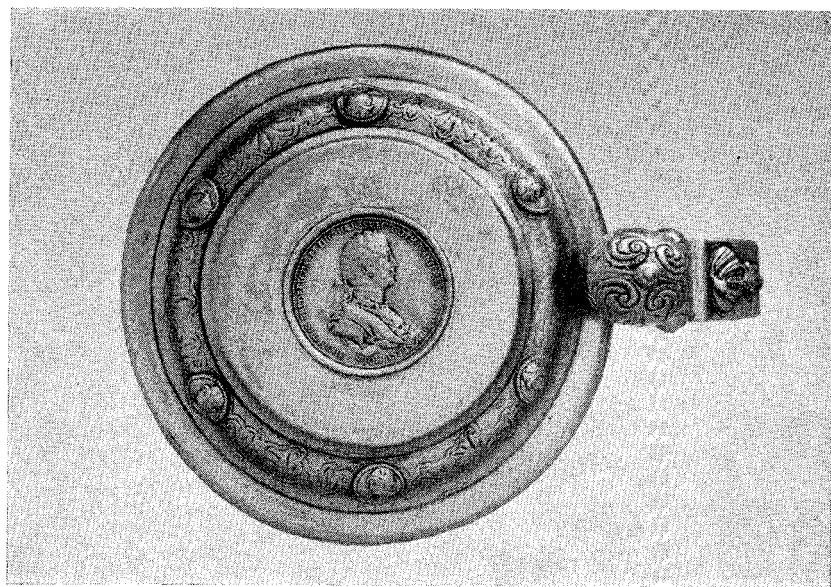
Silversmedshantverket innebar kapitalkrävande insatser även om som nämnts arbetet många gånger utfördes med kundens råmaterial. Men svårigheterna var långtifrån oöverstigliga. 1750-talet innebar en påfallande uppgång för det svenska silversmidet. Från de städer statistiska uppgifter för tiden föreligger ifrån, 79 till antalet, uppvisar inte mindre än 63 en eller flera guldsmeder. I jämförelse med spridningen av andra hantverk hade guld- och silversmidet en placering som nummer 8. Denna ökning förklaras bl. a. av allmänt förbättrat välstånd, ävensom en ytterligare utvidgning av kundkretsen inom allmoge- och stadsbefolkning.¹¹⁾

*Dryckeskanna av Johan Grönwall, Vänersborg 1761.
Privat ägo. Foto: Nordiska museet.*

Några arbeten av Johan Grönwall får utgöra provstycken, tecknade mot bakgrund av sin konst- och kulturhistoriska proveniens.

1761 utför Grönwall en dryckeskanna i silver.¹⁾ Som typ ansluter den sig nära till 1600-talskannorna av barocktyp och vars ursprung vi finner i Tyskland. Dess popularitet var stor vid tiden för 30-åriga kriget, då krigsbytet inte sällan bestod i konstföremål av ädla metaller. Dess funktion stod i samklang med tidens dryckesvanor — det var öl man drack. Vid den tid då Grönwalls kanna kom till hade sederna ändrats. Kaffe och te hade kommit i stället och silversmederna var ivrigt sysselsatta med härtill hörande uppgifter. Men dryckeskannan lever kvar, många gånger som "presentartikel", och den lever kvar i sin barockform men, som vi skall se, med efterföljande stildrag som tillägg. Detta eftersläpande drag är särskilt påtagligt i dessa utmarker av de stilhistoriskt nyskapande områdena. "Denna västsvenska barock, som lever kvar här borta i kulturens utkanter långt efter, sedan den ute i de stora

*Locke till vidstående dryckeskanna.
Foto: Nordiska museet.*

kulturcentra tagit sig andra former och alstrat nya stilriktningar, gav heller aldrig annat än en svag återklang av den tyska, franska och engelska konstens kraftiga och pompösa anslag.”⁶) Även om Ernst Fischer har rätt i detta, behöver det ingalunda innebära att inte det västsvenska silversmidet då och då kan svinga sig upp till en mycket god kvalitet, både i fråga om konstnärlig och hantverksmässig talang.

Hur är den då beskaffad som utbildad typ denna barockkanna? Helhetsformen är satt med ett rakt liv och handtaget är S-format, brett och kraftigt och avslutas nedtill med en sköld. Kannan står vanligen på tre kulfötter eller har mer sällan, såsom renässanskannen, helslagen fot. Fötterna är, både funktionsmässigt och kompositionellt, förenade med en vanligen gjuten anfang. Tumgreppet på locket har oftast samma karaktär som fötterna. Locket skjuter med en vulst utanför livkanten och stundom förekommer en kretsård kring det vanligen släta mittpartiet, vilket

i sin tur då och då är försett med en medalj eller ett mynt som dekor. Kannornas liv kan vara dekorerade med från en enkel punsad bård till en över hela ytan slingrande, driven akantus-ranka.

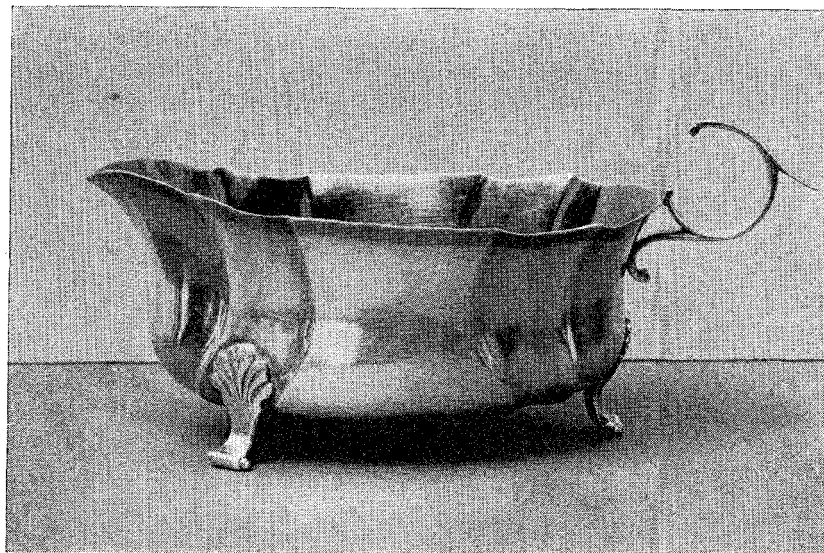
Vi ser hur väl den vänersborgssignerade kannan ansluter till det gängse mönstret. Om själva grundformen alltså bevaras utan större förändringar följer däremot de dekorativa elementen i allmänhet lättare tidens strömningar — ofta med reminiscenser från tidigare mönstertyper. Den nämnda, under barocktiden så flitigt brukade, akantusen lever, mer eller mindre varierad, sedan man under periodens sista del fått ett viktigt nytillskott i fråga om dekorationsformer från Frankrike. Det är den, efter Jean Bérain (1637—1711) uppkallade, bérainornamentiken. Det är hans mönsterstick som mer eller mindre direkt utgör förebild till den omhuldade bandflätningssdekoren.

Rokokon kommer med ett i detta sammanhang aktuellt nytillskott på dekorens område: rocaillen. Rokokons egentliga period infaller i Sverige omkring 1750—1775. Carl Hårleman och Jean E. Rehn är dess förebildare i stort och det kan vara av intresse att här påminna om den förres insatser i Vänersborg, som skapare av residensbyggnaden och det nu försvunna Kronobageriet.

Den ornamentik som Johan Grönwall utvecklat på sin dryckeskanna visar hur ett orneringssätt kan assimileras och varieras. Kretsbården på locket pryds med medaljonger och en minnespeng med Adolf Fredriks bild är placerad i lockmitten.

Vi har redan konstaterat at Grönwall var verksam under rokokons kärnperiod i Sverige, och en av honom, 1762, signerad gräddsnipa är ett utvecklat rokokoarbete.²⁾ Som föremålstyp är den också tidstypisk. Kaffe- och tekannor med tillbehör blev bärare av stilens mest pregnanta uttryck inom silversmidet. De blir nu också de vanliga mästarstyckena, i stället för den tidigare brukliga pokalen.

Ganska snabbt anpassar sig västsverige till rokokons stilströmning. Kvalitativt är man också i nivå med huvudstadens produktion, som tycks ha varit den förebildande, vilket har ansetts märkligt med tanke på de oftast mer direkta förbindelserna västeröver, vilka haft så stort inflytande på andra konstens områden i västsverige.⁶⁾

*Gräddsnpa av Johan Grönwall. Vänersborg 1762.
Röhsska Konsts löjdmuseet. Foto: Röhsska Konsts löjdmuseet.*

Grönwalls snipa har ett drag av måttfullhet över sig. Den saknar så gott som dekorationer. Allt är samlat kring formen som helhet; de mjuka övergångarna välavvägda. I formhänseende uppvisar rokokon som helhet sin lätt igenkännliga buktiga form. Typisk är förkärleken för vad man skulle kunna kalla den osymmetriska balansen; det är något organiskt som vidlåter denna stilströmning. Genom snipans drivna åsar har ett linjespel åstadkommit, som understryker helhetsformen. Ytan har fått en rytmisk artikulering som prononceras av de olika ljusspeglingarna i den blanka metallen. Snipans gjutna fötter har fästen med palmettliknande form. Den är förgylld innuti och på övre ytterkanten.

1770 signerade Johan Grönwall en nattvardskalk för Örs kyrka i Dalsland. I uppbyggnaden, med dess sexpassformade fot, med en nod och en cuppa med slätt, upptill svagt utsvängt liv, ansluter den sig till en i tiden allmän typ. Den vertikalism som framkommer i och med fotens indelning, liksom den rytmiska avtrappningen nedtill korresponderar i någon mån med formupp-

*Nattvardskalk av Johan Grönwall. Vänersborg 1770. Örs kyrka, Dalsland.
Foto: W. Ångermärk.*

fattningen under den stilepok, som kallats Fredrik I:s stil (ca 1720—50) och som stil närmast ansluter sig till régencen i Frankrike.

Vänersborgs kyrka äger en patén tillverkad av Grönwall, på bilden placerad på Vänersborgs kyrkas kalk, av okänd proveniens. Av övriga arbeten av Johan Grönwall känner vi två kalkar i Rågård och Dals-Eds kyrkor i Dalsland, bågare signerade 1759, 1765 och 1771¹⁰⁾ samt en sked i privat ägo.³⁾

Patén av Johan Grönwall. Odaterad. Vänersborgs kyrka.

Paténen är placerad på kyrkans nattvardskalk, som är av okänt ursprung.

Foto: W. Ångermärk.

Johan Grönwall signerade sina arbeten enligt ett bruk som blivit allt vanligare under 1700-talet, nämligen med antingen en större stämpel med hela efternamnet eller med initialer, IGW.

Huvudkällor och litteratur

- 1 Nordiska museets arkiv.
- 2 Röhsska museets arkiv och samlingar.
- 3 Vänersborgs musei arkiv, uppteckningar rörande skråväsendet.
- 4 Andrén, Erik: Svenskt silver. Uddevalla 1960.
- 5 Cedergren, K. G.: Ur Vänersborgs stads hävder. Vänersborg 1926. s. 367 f.
- 6 Fischer, Ernst: Västsvenskt silver och västsvenska guldsmeder. Göteborg 1923.
- 7 Hallberg, Bertil: Anteckningar om äldre tiders guld- och silversmeder i Vänersborg. Vänersborgs Söners Gille. Minnesskrift. Vänersborg 1930. s. 47 f.
- 8 Kulturens årsbok 1952. Silver. Lund 1953.
- 9 Ordbok öfver svenska språket utgifven av Svenska Akademien. Band 5. Lund 1925. sp. 4899.
- 10 Svenskt silversmide. Guld- och silverstämplar 1520 — 1850. Stockholm 1963. s. 605.
- 11 Söderlund, Ernst: Hantverkarna II. Stockholm 1949. s. 27, 56.
- 12 Wilstadius Paul: Guld- och silversmeder i Växjö III-IV. Kronobergsboken 1950. Växjö 1951. s. 117.

Årsredogörelse för Vänersborgs museum 1964.

Museet har under 1964 i stort sett haft ett gagnarikt verksamhetsår. Publikisiffran, drygt 9000, är ungefär densamma som föregående års. Brist på intresse från besökarnas sida har det sannemligen inte varit. Även i år har en jämn ström av publik kommit till museet. Fortfarande är sommaren — turisttiden — museets minst besökta tid, trots en viss förbättring. Det har även trots vissa vidtagna åtgärder visat sig svårt att få turisterna att stanna för ett museibesök.

Besöksstatistik för 1964.

Biljetter	1.471
Skolor	4.480
Medlemmar, inbjudna	960
Fri entré tisdagar	230
Föredrag, årsmöten	285
Studiecirklar	390
Studiegrupper från Restad och Källshagen ..	445
Trafikkurs	100
Gruppbesök	160
Skoltävlingar "Tippa en tolv"	500
	9.021

Till detta tillfredsställande resultat bidrager givetvis de utställningar och arrangemang, som med jämna mellanrum under året ägt rum:

2/2—9/2 Konstutställning. Separat av Lars Svan. I samarbete med konstföreningen. 476 besökande.

16/2—23/2 Konstutställning. Separat av Gösta Asp. I samarbete med konstföreningen. 398 besökande.

1/3—8/3 Konstutställning. Riksförbundets vandringsutställning "Människans anlete". I samarbete med konstföreningen 776 besökande.

- 3/3 Föredrag av landsantikvarien, fil. dr Åke Fredsjö. "Väst-svensk stenålder" i anslutning till museets samlingar. I samarbete med Föreningen Vänersborgs Musei Vänner. 65 besökande.
- 21/4 Föredrag av dir. fil. lic. Hugo Nygren, Göteborg "Giorgione i belysning av äldre forskare och nyare rön". I samband med Musei Vännerens årsmöte. I samarbete med ABF. 55 besökande.
- 23/5—31/5 Fotoutställning, Riksfoto 1964 samt Gillis Häagg — med färgbilder och Eric Düring med svart-vita. I samarbete med Vänersborgs Fotoklubb. 504 besökande.
- 2/7—27/9 Sommarutställning, "Från flöjt till grammfon" musikinstrument från hela världen. Kapten G. Möllers samlingar med tillägg av museets egna, samt Älvsborgsslöjds 25-årsjubileumsutställning.
- 1/10 Föredrag av förste amanuens Sven Mathiasson. "Assuan-dammens återverkan på Nubiens djurvärld". Även ifråga om detta föredrag användes museets samlingar som illustrations-material. I samarbete med Musei Vänner och Sveriges Ornito-logiska förening. 65 besökande.
- 4/10—11/10 Konstutställning. Samlingsutställning. "Tre hall-läningar". Sune Alehammar, Nils Johansson, Olle Lisper. I samarbete med konstföreningen. 704 besökande.
- 15/11—29/11 Konstutställning. Separat av Paul Petersén. I samarbete med konstföreningen. 438 besökande.
- 29/11—6/12 Konstutställning. Separat av C.-G. Hagberg. I samarbete med konstföreningen. 660 besökande.
- 7/12 Fredrika Bremerförbundet. Föredrag av lektor Erik Lindström, Uddevalla, om årets litteratur. 45 besökande.
- Jul och nyårsutställning "Glimtar från Bohuslän". I samarbete med Bohusslöjd-Konstfliten samt Gamla Tennsoldater, ur C. F. Waerns samlingar. 500 besökande.

Dessutom medverkade museet vid genomförandet av 1964 års Höstsalong, som detta år hölls i Trollhättan.

Vidare har museet medverkat vid den stora Läckö-utställningen under sommaren i samarbete med Norra Älvsborgs läns Naturvårdsförbund av SNF.

Museets montrar på Lasarettet har utbytts och nyarrangerats. En deposition av porslin och keramik har gjorts till Läroverkets teckningssal.

Många av dessa arrangemang har blivit mycket uppskattade, såsom sommarutställningarna, som väckte stor uppmärksamhet och jul och nyårsutställningen 1964—1965, men också de flesta konstutställningarna och föredragen har livligt uppskattats.

Under året har fru Eva Hjelte-Eriksson övergått till heltidstjänst såsom arkivarbetare utan kostnad för museet. Fr. o. m. den 1 dec. har museet erhållit ytterligare en arkivarbetare på 3/4 tjänst fil.kand. Gunnel Tenelius även detta utan kostnad för museet. Som arkivarbetare i Ämål har sedan den 14 sept. herr Gerhard Myhrman fungerat vid D.F.H:s arkiv och bibliotek — en tjänst även den kostnadsfri, som administreras från Vänersborgs museum. Som extra assistent och amanuens med särskilda uppgifter, *dels* att ordna sommarutställningen, *dels* att helt omorganisera och förnya museets utställningar m.m. i källaren, *dels* ock att arbeta med museets magasin och katalog har fil.stud. Gunnar Dahlström tjänstgjort under sommarmånaderna. För övrigt är personalen oförändrad.

Betydande arbeten har utförts inom museet under året. En helt ny expedition för landsantikvarien har inretts, då museets expedition, där samtlig personal utom vaktmästaren haft sin tjänsgöringsplats, blivit för trång. I samband härmed har expeditionen rationaliserats, sekreterarens arbetsplats har renoverats, systemet för antikvarisk-topografiska arkivet har nyorganiserats, telefonsystemet har moderniserats, varvid ytterligare en telefon installerats o. s. v. I samlingarna har afrikanska fågelsamlingen varit föremål för översyn, varvid man i mesta möjliga mån gjort montrarna dammfria och tätade. De största förändringarna har dock skett i museets källare. Genom ett särskilt anslag av stadsfullmäktige har amanuens Dahlström där utfört ett jättearbete. Vaktmästarens

verkstad och konserveringsrum är renoverade, varvid bl. a. en utmärkt konserveringsbassäng åstadkommits genom att såga upp f. d. oljecisternen. Denna bassäng har kommit mycket väl till pass vid årets konserveringar. Vidare har den egyptiska samlingen genomgått och renoverats. Den kyrkliga samlingen har helt ny-exponerats och omorganiserats. De största förändringarna har dock skett med allmogesamlingarna. De har tidigare varit relativt föråldrade. Nu har en helt ny exponeringshall iordningställt med modern utställning kring livet i den gamla goda tiden. Samtidigt har i anslutning till denna avdelning utställningen om jakt och fiske helt nyorganiserats. Härvid har källarens elektriska system helt moderniserats.

Ytterligare ett betydande antal böcker ur museets bibliotek har tack vare donation av Föreningen Vänersborgs Musei Vänner kunnat inbindas.

En ny tydlig och vacker skylt har placerats framför museet.

Slutligen har arbetena på inredning av museets magasin och katalogiseringsarbetena fortsatts. Vaktmästare Karl Andreasson har som tidigare utfört en rad konserveringsarbeten både för museet och för Lödöse i samband med pågående utgrävningar. Till hans hjälp har tidvis några man ur arbetslagen från Restad och Källshagen uttagits. Konservator Eva Jonsdotter, Skara, har arbetat vid museet enligt träffade överenskommelser med Västergötlands Fornminnesförening. Hon har främst vårdat museets textilier.

Forskarbesöken har ökat kraftigt under året, från 120 förra året till 162 i år. Det har varit forskare från utlandet: Tyskland, Danmark, Norge, England, USA och Frankrike, ja t. o. m. från Egypten. Det har varit forskare från svenska universitet: Lund, Göteborg, Uppsala och Stockholm. Men det har också varit enskilda forskare eller representanter för hembygdsföreningar, gillen eller dyl.

Även konsultationsverksamheten har ökat väsentligt, från 104 1963 till 169 1964. Det har rört sig om förfrågningar i samband med arvsskifte, förvärv etc., men också mer allmänt om t. ex. konstverk, bruksföremål, konstnärer, fynd, porslin, silver etc. Även under detta år har museet härbergerat en betydande del av Fru-

gårdens konst- och kulturhistoriska samlingar medan ombyggnaden därstädes pågår efter branden.

Studieverksamheten vid museet har som tidigare varit livlig även detta år. En naturlig kontakt finns sedan gammalt med skolungdomen, kanske främst läroverket och flickskolan, men även andra skolor besöker regelbundet museet, t. ex. Landstingets Yrkesskola, som ingående studerat museets textilier. Vid sidan härav har enskilda ungdomar i allt större omfattning sökt sig till museet för studier. Också ungdomsorganisationer som SNF, SFU etc. har gärna och vid flera tillfällen förlagt studier och sammanträden till museet.

Åtskilliga studiecirkelar har arrangerats under året. ABF:s cirkel "Så skapar jag min konst" kontakt med verksamma konstnärer — har avslutats. Ytterligare en konstcirkel i ABF:s regi har inletts, "Varför har Petrus en nyckel och Paulus ett svärd" — ikonografiska studier. Denna cirkel, som liksom den förra ledes av landsantikvariern, har samlat rekordintresse. En annan studiecirkel: "Känn din stad" i folkpartiets regi har avslutats. Som tidigare har från museets sida en utbildningskurs för guider organiserats med föreläsningar, praktiska övningar och studieresor. För mentalsjukhusen å Restad och Källshagen har ett antal mycket uppskattade studiecirkelar i kulturhistoria och ornitologi arrangerats med de bästa erfarenheter. Även för döv- och blindorganisationer har som tidigare studiebesök arrangerats. Av särskilt intresse har ett besök av en polsk UNESCO-delegat Dr Kazimierz Rysiewicz varit. Hans uppgift var att studera rehabiliteringsproblem runt om i världen. Han besökte endast ett fåtal platser i Norden. Dr Rysiewicz följde mycket noga med två studiecirkelar på museet och tog del av museets samlingar med allra största intresse. Han informerades också ingående om de bedrivna markvårdsarbetena med patienter från mentalvårdssjukhusen. Dr Rysiewicz var synnerligen positiv till verksamheten.

En rad donationer har även detta år tillfallit museet. Särskilt bör därvid nämnas en värdefull gåva av kulturhistoriska dräkter, klänningar m. m. av museichefen Ernst Fischer, Malmö, från fru Gertrud Fischers sterbhus, vidare en vacker jaktkniv, som tillhört björnjägaren Llewellyn Lloyd skänkt av läroverksadjunkt och fru

N. Flensburg, Vänersborg, flera konstverk av kända konstnärer från trakten skänkta av Föreningen Vänersborgs Musei Vänner. Vidare har advokaten Bertil Landberg, Vänersborg, förärat museet handlingar och kulturhistoriskt värdefulla föremål.

Herr Adolf Alexandersson, Öxnered, har skänkt flintor och flintredskap, styrelseledamoten Lennart Andersson har donerat en ståtlig kungsörn (*Aquila chrysaëtos*) och herr Erik Johansson, Upphärad, har överlämnat en fin donation av preparerade djurskelett och kranier.

Museets största donation under året har dock varit gåvobrev av köpman Gustav Hall, Trollhättan, på ett femtiotal skulpturgrupper av träsnidaren Herman Rosell, utgörande en gemensam kollektion med titeln "Så var det förr" om livet i den gamla goda tiden. Samlingen, som är mycket känd, inte minst genom TV, tillfaller museet vid donatorns bortgång enligt donationsbrevet.

Bland museets övriga förvärv genom inköp kan nämnas en avjutmning av den utdöda garfågeln (*Alca impennis*). År 1944 — hundra år efter det att garfågeln utrotats — utförde konservator David Sjölander vid Naturhistoriska museet i Göteborg en rekonstruktion av fågeln i 15 ex. Ett av dessa var nu av en händelse till salu och inköptes av museet med stöd av Musei Vänner. Garfågeln har även funnits i Sverige, där den har iakttagits bl. a. i Mollösund sista gången år 1783.

Årets donationer har skett av följande personer (uppräknade kronologiskt):

Adolf Alexandersson, Öxnered. Fru Maj Andersson, Trollhättan. Advokat B. Landberg, Vänersborg. Fru Edit Landberg, Vänersborg. Läroverksadjunkt Nils Flensburg, Vänersborg. Fru Margit Flensburg, Vänersborg. Fröken Gärda Fontaine, Malmö. Fru Gert-rud Fischers sterbhus, Malmö. Fru Elsa Hagetorn, Vänersborg. Köpman Lennart Andersson, Vänersborg. Fru Märta Jennische, Vänersborg. Stud. E. Johansson, Upphärad. Affärsförest. Harry Pettersson, Vänersborg. Fru Gun Thunell, Vänersborg. Vänersborgs Stad, Kommunalkontoret. Lavidle Lagergrens sterbhus, Vänersborg. Fru Lucy Sohlberg, Motala. Herr C. Hall, Trollhättan. Rektor E. Borglund, Dals Långed. Intendent Fred Gudnitz, Tanumshede. Fröken Ingeborg von Sydow, Vänersborg. Civ.-ing. Harald

Hergens, Uddevalla. Fru Gerda Åstrand, Vänersborg. Lantbrukare L. J. Larsson, Brålanda. Lions Club, Vänersborg. Fritz Frendborns sterbhus, Trollhättan. Herr Gustav Gustavsson, Göteborg. Herr Curt Hallberg, Vänersborg. Polisassistent Carl-Martin Björkkvist, Vänersborg.

Styrelsen har under året bestått av:

Ordförande	Rektor Sune Lundgren
V. ordförande	Dr. Albert Grönberg
Kassaförvaltare	Bankdirektör Karl Koch
Sekreterare	Landsantikvarie Sven-Axel Hallbäck
	Dr Erik Salander
	Köpman Lennart Andersson
	Läroverksadjunkt Håkan Noring
Suppleanter	Lektor Rickard Hylbom
	Dir. Ragnar Karnéus
Revisorer	Kamrer Olov Janson
	Ekonomist Sten Aronsson

Som ny styrelseledamot efter ombudsman Fjalar Åström, som avlidit, har Vänersborgs stad insatt förste polisassistent Gunnar Peterson, Vänersborg.

Ombudsman Fjalar Åström har under mer än 10 år tillhört museistyrelsen och som styrelseledamot nedlagt ett utomordentligt gott arbete för vårt museum. Med sitt intresse och sin kännedom om stad och bygd hade han speciella förutsättningar att göra en insats för museets del, och han lämnade ett stort tomrum efter sig.

Vänersborg i januari 1965.

SUNE LUNDGREN.

/ Sven Axel Hallbäck.

Föreningen Vänersborgs Musei Vänners årsberättelse för år 1964.

Styrelsen har under året haft följande sammansättning:

Ordförande	Länsassessor Torsten Bredin
V. ordförande	Doktor Erik Salander
Kassaförvaltare	Bankkamrer Lennart Eriksson
Sekreterare	Landsantikvarie S. A. Hallbäck
	Landskamrer Gunnar Hjorth
	Arkitekt Per Molnit
	Konstnärinnan Fru B. Emanuelsson
	Kanslichefen Sten Swarén
	Rådman Gustaf Holst
Revisorer har varit:	Sparbankskamrer Karl Erik Andersson
	Riksbankskamrer Anders Pettersson
Suppleant:	Kamrerassistent Per Arne Söderström
Arbetsutskottet har bestått av:	
	Fru Britta Emanuelsson samt herrar
	Erik Karlsson
	Manfred Emanuelsson
	Per Molnit och
	Sven Axel Hallbäck.

Under året har en av styrelsens ledamöter, landskamrer Gunnar Hjorth samt ombudsmannen Fjalar Åström, tidigare ledamot av styrelsen gått ur tiden. Båda har nedlagt utomordentliga förtjänster för föreningens verksamhet och det blir ett stort tomrum efter dem. Deras gärning skall alltid i tacksamt minne bevaras.

Styrelsen har under året hållit tre protokollförda sammanträden. Föreningen har under året haft 143 betalande medlemmar. Årsavgifterna för enskilda medlemmar har varit oförändrade, nämligen 10 kronor för ensamstående och 15 kronor för äkta makar. Även övriga avgifter har varit oförändrade.

Den 7 februari anordnade styrelsen en sammankomst, till vilken även andra intresserade inbjudits för att diskutera anordnandet av en Greklandsvecka. Samtliga ställde sig positiva till tanken, men då det sedermera visade sig, att en representativ Greklandsutställ-

ning icke under året kunde anordnas till en rimlig kostnad, måste arrangemanget tyvärr uppskjutas. Man beräknar nu att kunna genomföra denna kulturvecka under hösten 1965, till vilken tid man försäkrat sig om Nationalmusei stora Greklandsutställning.

De på initiativ av länsassessor Torsten Bredin anordnade föreläsningarna i anslutning till museets samlingar har fortsatt under året.

Den 7 april höll sålunda landsantikvarien fil dr Åke Fredsjö, Uddevalla, i anslutning till museets arkeologiska samlingar en föreläsning om västsvensk stenålder. Det intressanta föredraget hade lockat en talrik publik och rönt livlig uppskattning.

Den 1 oktober anordnade föreningen i samarbete med Sveriges ornitologiska förening ett föredrag av amanuensen Sven Mathiasson, Göteborg om Assuandammens åverkan på Nubiens djurvärld. Amanuens Mathiasson, som är en av vårt lands främsta ornitologer, och som vistats i Nubien som UNESCO- expert, begagnade sig både av museets afrikanska fågelsamling och av ljusbilder för att belysa det ytterst intressanta och livligt uppskattade föredraget.

Föreningens årsmöte ägde rum på museet den 21 april och hade samlat ett 60-tal deltagare. Efter årsmötesförhandlingarna höll direktör Hugo Nygren, Göteborg föredrag om Giorgione i belysning av äldre forskning och nyare rön. I det med stort intresse åhörda föredraget, som byggde på mer än 25 års studier och nu framfördes för första gången, berättade direktör Nygren om det spännande detektivarbete, som möjliggjort fastställandet av identiteten av ett av honom funnet konstverk av venetianske renässansmålaren Giorgione. I samband därmed lämnade han också en utförlig redogörelse över denne konstnärs stora betydelse för det dåtida måleriet. Föredraget var arrangerat i samarbete med ABF:s konstcirkel. Under en paus i det två timmar långa föredraget inleddes förfriskningar, varjämte tillfälle gavs att bese museets nyförvärv och det nyinrättade Birger Sjöbergssalrummet.

Föreningen har under det gångna året fortsatt sin understödjande verksamhet gentemot museet. Således har föreningen med en större penningssumma bidragit till de kostnader, som på grund av vissa

donationsbestämmelser varit förenade med förvärvet av Herman Rosells samling av träskulpturer "Så var det förr".

Samlingen, som är deponerad på museet, skall enligt gåvobrev tillfalla museet vid nuvarande ägarens frånfälle. Föreningen har vidare bidragit till inköp av fyra konstverk, utförda av kända Dalslandskonstnärer, självporträtt av John Lind, Ragnar Högman och K. Ragnar Johansson samt en landskapsmålning av John Lind. Dessutom har föreningen av medel, som tidigare anslagits för fågelsamlingen, bidragit till förvärvet av en avgjutning av den utdöda garfågeln (*Alca impennis*). Framlidne konservatorn David Sjölander gjorde år 1944 en gipsrekonstruktion i femton exemplar av denna fågel, som då varit utrotad sedan 100 år tillbaka. Ett av dessa exemplar var av en händelse till salu och inköptes av museet.

Genom försäljning av ytterligare ett antal exemplar av Lars Norrmans färglitografi "Vårvinterdag i hamnen" har föreningen erhållit en god kassaförstärkning.

Beträffande den ekonomiska ställningen hänvisas till särskild redogörelse av kassaförvaltaren.

Vänersborg i januari 1965.

TORSTEN BREDIN.

/ Sven Axel Hallbäck.

ÅRSKRÖNIKA 1964.

Någon räknekunnig person meddelar varje år hur många invånare som bor i Vänersborg och resultatet av den senaste additions- och subtraktionsövningen visar upp siffran 19318 personer. Förmodligen är det samma räknekonstnär som också talar om för oss att 1085 sökande står i bostadskö för att få tak över huvudet i vår stad. Det är ju ganska förklarligt att folk vill bo i Vänersborg och beklagligt att de ej kan få som dom vill, men, ”den som västar på något gott väntar aldrig för länge”, och med detta ordspråk som skyggglappar eller öronproppar kan vi som är privilegierade och subventionerade försöka vända ryggen till och tala om något annat.

Och för att glömma dagens obehagligheter är det kanske bäst att vi flyttar oss riktigt långt tillbaka i tiden. Vid schaktningen för det byggnadskomplex som nu uppföres utmed Söder- Vall- och Gasverksgatorna har grävskoporna frilagt delar av de gamla befästningar som en gång skulle skydda staden mot anfall från söder och öster. Befästningarna anlades på 1640-talet och man vet ganska väl hur de en gång såg ut både till sträckning och konstruktion.

Och efter att ha noterat detta, flyttar vi oss ett steg längre fram i tiden och finner att det i år är precis 100 år sedan den första abiturienten avlade studentexamen i Vänersborg och samma år, 1864, som de första spadtagen togs för U. V. H. J.

Och därmed över till årets begivenheter. För att anknyta till järnvägen så har vi kvar samma gamla hederliga stationshus som varit med ända från begynnelsen. Och har man någon man skall möta vid detta stationshus och råkar komma i bil på Edsgatan norrifrån, så har någon trafikplanerare med hjälp av signaler och refuger ordnat det så knepigt, att man helt enkelt inte kommer till stationshuset. Med litet tur och stor skicklighet kan man möjligtvis ta sig till godsmagasinet.

Ja, dessa trafikexperter! Men de tänker väl som så: Är man ändå i farten så kan man lika gärna köra till Trollhättan först som sist. Möta folk kan man ju göra överallt. T. o. m. i Trollhättan.

Det där med Trollhättan finns nämligen på djupet i mycket av det som sker här i Vänersborg.

Om vi skall ta det riktigt från början, så ligger saken till ungefär så här. Det rör sig om datamaskiner. Det är nämligen topp eller popp eller vad det nu heter att "vara inne" med datamaskiner. Ja, det där att "vara inne" med något betyder ungefär att följa med sin tid. Nåväl, några sakkunniga, jag vågar ej ifrågasätta deras kompetens, som "är inne" med datamaskiner, har genom någon mystisk slutledning konstaterat, att antalet datamaskiner ej räcker till så att varje länsstyrelse kan få en egen sådan att leka med. Därför måste Sverige indelas i tolv län i stället för som nu tjugofyra. Lagg märke till att det är datamaskinerna, alltså maskinerna, som bestämmer hur många län vi skall ha. Sådana bagateller som landskapsgränser och landstingssamhörighet vet maskinerna tydligen ingenting om. Eller håller dom inne med vad dom vet. Hur som helst, i något nytt mammutlän skall emellertid Vänersborg-Uddevalla-Trollhättan bilda ett slags centrum med flera hundra tusen innevånare. Och nu har vi kommit till pudelns kärna. Vänersborg-Uddevalla-Trollhättan gränssar redan nu till varandra och inom en ganska överskådlig framtid kommer även bebyggelsen att växa ihop, säger i varje fall datamaskinerna. Och därför måste man redan nu planera för denna storstad, och experterna vill tydligen att Trollhättan skall stå för de samlade järnvägsresurserna. Och därför de för dagen tokiga trafiksignalerna vid Järnvägsbacken i Vänersborg.

Men, med undantag för nämnda ljussignaler, så har vi i dag ingen anledning att hysa bekymmer för Trestads, som den kallas. Här har nämligen långt innan man börjat tala om denna nya storstad ett gott och, efter vad man kan konstatera, fruktbringande samarbete ägt rum mellan nämnda tre städer. För Vänersborg håller gillebrodern och nyutnämnda kommunalrådet Karl Eriksson i trådarna och bara detta borgar för att allt går just och ordentligt till.

Arbetsnamnet för samarbetet är Trestad, men bör väl rätteligen vara "Tre Städer" i analogi med t. ex. Tre Kronor. Och här tornar faktiskt ett moln upp sig vid horisonten. Skall Vänersborgs Söners Gille en dag heta Tre Städers Gille? Namnet kan

väcka känslor av obehag såväl som förväntningar, men ger onekligen en vision av fest med fyllda fat, skummande stänkor och bräddade pokaler.

Efter detta tjuvtittande bakom den fantasieggande framtidens förlåt, ett tjuvtittande som naturligtvis ej borde få ske i en krönika, går vi raskt tillbaka till den krassa verkligheten.

ELA meddelar i en rubrik den något uppseendeväckande nyheten, att svensken äter mest i köket. För alla bantare var meddelandet av största vikt, eller skall vi kanske säga av största värde. Man kan nu observera mängder av människor som äter ute på balkonger och terasser och i bilar utmed vägkanterna, för att nu inte tala om alla som föredrar att intaga smörgåsbord med varmrätt, dessert o. s. v. på någon krog. Ty vilka obehag utstår man inte för den slanka linjens skull.

Vattnet vid Skräcklan, vid Dalbolandet och i älven är nu åter badvänligt har det tillkännagivits. Vi tackar och bugar för det nya reningsverket och dess tillskyndare.

Pingstförsamlingen har invigt sin nya gudstjänstlokal och Vänersborgs befälsutbildningsförening har med dunder och brak firat sitt 50-årsjubileum. Roddklubben, bland vars stiftare Halvord Lydell hörde, fyller i år 50 år och har med anledning av jubiléet anordnat SM i rodd på sin bana på Vassbotten.

Ett helt extratåg med lysekilsbor har varit i Vänersborg på ett s. k. knytkalas. Kalaset avlöpte lyckligt och vännerna från Lysekil återvände till sina landamären med uppfattningen, att bohuslänningar och västgötar egentligen är varandra bra lika, och att vänersborgarna är riktigt trevliga människor, nästan lika trevliga som lysekilsborna själva. Detta goda förhållande mellan bohuslänningar och vänersborgare bör vidmakthållas och helst förkovras, ty vem vet om vi inte en vacker dag blir instoppade i samma datamaskin, och där lär nog inte finnas stort utrymme för käbbel.

Utrymme för käbbel fanns det däremot i årets valrörelse, där man bland alla beskyllningar och motbeskyllningar saknade de stora dragen. Ett nytt parti, MbS, uttytt Medborgerlig Samling, uppträdde på arenan och om valet kan i övrigt noteras, att där har avgivits en röst för mycket. Denna röst tillhörde Översten

och landsförrädaren Wennerström. Att människor som ställt sig utanför lagen och samhällssolidariteten skall ha rösträtt är fel och strider mot vanliga sunda människors rättsuppfattning.

Vad ett S/S eller ett M/S framför ett båtnamn betyder, vet alla sjöfartsintresserade. I fortsättningen får vi också vänja oss vid att se N/S som initialer framför flytetygens namn. Sverige har haft besök av världens första atomdrivna handelsfartyg, det amerikanska N/S Savannah, och N/S betyder alltså att drivmedlet utgöres av atomkraft.

Och när vi nu ändå kommit ut på djupare vatten kanske vi som hastigast skall titta litet på det som hänt ute i stora världen.

I USA har president Kennedy fallit för en lönnmördares hand och i Indien har dess ledare Nehru slutat sina dagar, begråten av hela sitt folk.

Ministerpresidenten Krusse besökte under några hektiska somardagar Sverige, till glädje för en del av svenska folket. Och nu i dessa yttersta dagar har han utan vidare avpolleterats i sitt hemland. Som orsak har viskats om olämpligt uppträdande utomlands. Visserligen talade han mest om konstgödsel under sverigevistelsen, men med hänsyn till den mängd statsmän och även andra som pratar dynga utan att därför tala om gödsel, borde ej detta ligga Krusse i fatet. Och vad hans roddtur på Harpsundssjön beträffar, så intygar Valter Karlson, att över Krusses sätt att ro kan ingen skugga falla. Nåväl, Krusse har lämnat scenen, och över hans sorti känns saknaden stor bland världens karikatyrtecknare.

Kina har i många år förvägrats rätten till säte och stämma i Förenade Nationerna. Nu, när kineserna bränt av en atombomb, tycks de plötsligt befinnas värdiga att komma in i den höga församlingen. Lärdomen av detta är, att även i F N sitter rätten i spjutstångs ända.

Vid de Olympiska Spelen i Tokyo var Sveriges representerat men resultatet av svenskarnas framträdande där var så magert att krönikören inte har någon anledning till närmare kommentarer.

Och med detta, mina bröder, skulle krönikan vara slut, men innan jag definitivt sätter punkt, måste jag åtminstone med några ord omnämna den romantik, som trots allt finner jordmån i vår

tid och som slår ut i sin fullaste blomning i veckopressen och i våra damtidningar.

Den lilla 18-åriga danska prinsessan Anne-Marie har blivit Greklands drottning, vår Margareta har blivit Mrs John K. Ambler med adress: London, och den älskliga prinsessan Desirée har blivit friherrinna Silfverschöild och slottsfru på Koberg. Och det där med Koberg gör att Niclas och Diserée, man uttrycker sig så där rakt på sak nu för tiden, står oss närmare än någonsin. Så nära, att folk från våra trakter vallfärdas till Koberg för att få se en skymt av det unga paret. I väntan på denna skymt äter man sin medförda matsäck i parken, där man sedan som ett tecken på sin beundran och uppskattning lämnar kvar flottiga smörgåspapper och äggskal. Sådan tar den sig ut, den blommande romantikens baksida.

Och nu, mina bröder, sätter jag äntligen punkt och önskar er och alla andra goda vänersborgare allt gott.

Vänersborg, Allhelgonadagsafton 1964.

Thorsten Gulz.

MINNESRUNOR 1964.

Bort gå de, stumma skrida de,
en efter en, till skuggornas värld.

Gillebröder.

Det år som nu gått till hävderna har sett aderton gillebröder lämna vår krets och följa vår avhållne ålderman över gränsen in i en bättre värld. De hava troget fullgjort sin arbetsdag och deras minne kommer länge att leva bland bröderna. Vi önskar dem den frid som varar evinnerligen.

Köpmannen VALTER HAGBORG, född den 2. juli 1901 i Moss i Norge, avled härstädes den 22. dec. 1963. Han kom i unga år till Vänersborg. Efter avslutade studier i hemstaden genomgick han Filip Holmqvists handelsinstitut i Göteborg, varefter han inträdde i faderns välkända möbleringsfirma i Vänersborg, där han sedan varit verksam till sin bortgång. Han har bl. a. tillhört styrelserna för Västra Sveriges Möbelhandlareförening, Vänersborgs Köpmannaförening och Vänersborgs automobilklubb, vilken sistnämnda förening han varit med om att grunda. Valter Hagborg har gjort sig omtyckt och värderad som en

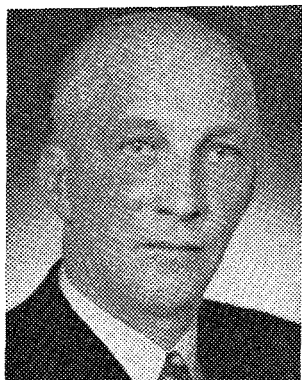
dugande affärsman. I vänkretsen var han högt skattad för sin stilla och försynta humor och sin ljusa syn på sina medmänniskor.

Valter Hagborg inträdde i Gillet 1917.

F. kamreraren NILS CARLSTRÖM föddes i Vänersborg den 19. dec. 1893 och avled i Hälsingborg den 18. feb. 1964. Efter avlagd studentexamen i Vänersborg 1912 utexaminerades Carlström från Göteborgs Handelsinstitut 1913. Efter anställning vid bl. a. Vargöns AB, Coseler Cellulosa- und Papierfabrik AG i Oberschlesien, och Lavéns Kolimport AB i Stockholm, anställdes han 1926 som avdelningschef vid Helsingborgs Gummifabriks AB Tre Torn i Hälsingborg i vilket företag han verkade till sin pensionering. Nils Carlström var varmt fäst vid Vänersborg och sina många vänner där. Så ofta tillfälle gavs sökte han sig till

sin ungdoms stad och de högtidsstämmor i Gillet som Nils Carlström ej be-
vistade äro lätt räknade. För Gillet och dess syften kände han varmt och
detta underströk han med den penningssumma han testamenterat att som en
fond förvaltas av Gillet och vars avkastning skall utdelas till behövande vä-
nersborgare. Carlström inträdde i Gillet 1916.

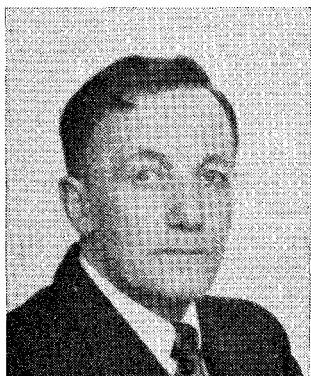

F. förmannen John Johansson föddes i Vä-
nersborg den 26. juni 1891 och avled här-
städes den 19. feb. 1964. Johansson började i
unga år vid A. F. Carlssons skofabrik i hem-
staden. Efter att här grundligt lärt sig sko-
makarens yrke, tog han först en anställning
vid Levins skofabrik i Stockholm men flyttade
sedan till Lundby skofabrik i Göteborg som
förman. Från Göteborg förflyttades han till
skofabriken i Vänersborg, där han 1956 av-
gick med pension.

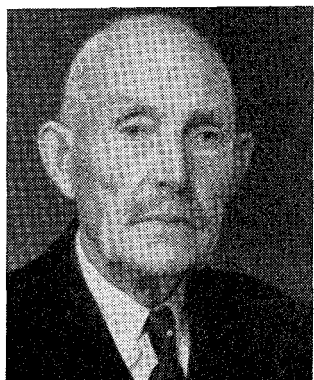
Johansson var en skicklig yrkesman och en
kunnig arbetsledare. Hans stora fritidsintresse
var idrotten, där han i unga år var aktiv för
att senare ägna sig åt ledarskapet. Han tillhörde idrottsföreningen Kamraterna.
Där var han en av dess äldsta medlemmar och under en följd av år dess ord-
förande. Johansson inträdde i Gillet 1950.

F. bokbindaremästaren Anders Sahlin föddes i Örebro den 14. nov. 1881 och avled i Vänersborg den 27. februari 1964. Sahlin räknade sig som vänersborgare då fadern varit musiksergant vid Västgöta-Dals regemente innan han fick förflyttning till Örebro. Efter skolgång i Örebro kom Sahlin som 14-åring till Vänersborg där han lärde bokbindaryrket hos sin släkting G. Viberg.. Vid dennes frånfälle 1910 övertog Sahlin rörelsen, som han drev till 1958 då han överlät densamma till sin son. Med sin stämfasta och mäktiga andrabas var han en uppskattad kraft i alla sångliga sammanhang. I Vänersborgs Par Bricoles sångkör var Anders Sahlin ett av de stora namnen i nära ett halvt sekel. Sahlin inträdde i Gillet 1936.

Konditorn HUGO TIBBLIN föddes i Vänersborg den 24. sept. 1897 och avled härstädes den 6. mars 1964. Tibblin lärde konditoryrket i Vänersborg och hade anställning hos bl.a. Nordfeldts och Frisks konditorier. Han var konstnärligt lagd och medverkade i många vänersborgsrevyer, där han gjorde dekorationerna. Han tillhörde idrottsföreningen Kamraterna och många äro de årsfester och föreningshögtidligheter där han med sin pensel skötte den festliga inramningen. Tibblin inträdde i Gillet 1934.

F. löjtnanten KARL BOTHÉN föddes i Vänersborg den 9. febr. 1873 och avled i Sundsandvik den 6. mars 1964. Vid 17 års ålder kom han i tjänst vid Bohusläns regemente, där han blev sergeant 1900 och fanjunkare 1913. Han avgick ur aktiv tjänst 1923 och utnämndes till löjtnant i armén. Han innehade egendomen Hälle i Högås och gjorde sig känd som en skicklig jordbrukare. Han deltog i det kommunala livet och var bl.a. fattigvårdstyrelsens ordförande och ledamot av taxeringsnämnden. Bothén inträdde i Gillet 1934.

F. bankdirektören ERIK OLLÉN föddes i Motala den 15. jan. 1885 och avled i Vänersborg den 28. mars 1964. Ollén kom i unga år till Vänersborg och gick några år i stadens läroverk för att sedan fortsätta sin utbildning vid Norrköpings handelsinstitut. Åren 1903—1910 tjänstgjorde han vid Mora- Vänerns järnväg, varefter han kom till Sparbanken i Vänersborg, där han blev kamrer 1920 och verkställande direktör 1932. Ollén var vidare ledamot av styrelsen för Skaraborgs och Älvsborgs läns Sparbanksförening. I sitt arbete tillvann han sig stora sympatier för sin plikttröhet, sitt välbalanserade och sunda omdöme och sin kamratliga läggning, fylld av blid och

glad humor. Inom det vänersborgska frimuraresamhället innehade Erik Ollén under många år en hög tjänstemannebefattning. För sina insatser på olika områden fick han mottaga Kungl. Sällskapet Pro Patrias guldmedalj, Svenska Sparbanksföreningens stora guldmedalj och Riksluftskyddsförbundets förtjänsttecken. Ollén inträdde i Gillet 1919.

F. ombudsmannen Fjalar Åström föddes i Vänersborg den 25 sept. 1893 och avled här den 11. april 1964. Hos sin fader utbildades han till skraddarens yrke, men hans begåvning och vitalitet kunde ej länge hålla honom kvar på skraddarens bord. Han trädde tidigt in i föreningslivet och engagerade sig hårt i nykterhets- och arbetarerörelserna och i folkbildningsverksamheten. Han startade SGU-avdelningen. Invalde i Vänersborg och inom Älvsborgs distriktsloge tillhörde han dess råd. Distriktstemplare var han några år under trettioalet. Han for landet runt, föreläste, diskuterade och bildade föreningar och var

överallt en välkommen och välsedd gäst. Inom politiken skulle Åström kunnat gå långt om han så velat. Med sin värtalighet, sin kunnighet, sin erfarenhet och sitt bokliga vetande skulle han varit en tillgång för politiken på rikspanet. Men innerst inne trivdes han nog bäst med de insatser han fick göra i sin hemort som kommunalman och landstingsman. Han tillhörde kommunalfullmäktige i Vassända-Naglum 1938—45 och landstinget i tre perioder 1951—62. Han var nämndeman 1959—64. Hans intresse för bildning och kulturarbete gjorde honom självskriven i styrelserna för bl. a. Kommunala Flickskolan, Vänersborgs Arbetareinstitut, Stadsbiblioteket och Vänersborgs Museum. Fjalar

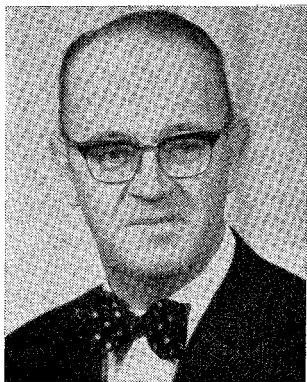
Äström var en märklig man och en stor personlighet. Han läste oerhört mycket och kunde citera såväl klassikerna som de moderna poeterna. Han behärskade sitt språk och sin röst och hans citat var de rätta, vid den rätta tidpunkten och i det rätta sammanhanget. Han var bokälskare och hans bibliotek var imponerande. Han medarbetade i tidningar och tidskrifter. Under pseudonymen Sten Hårde skrev han poesi och han hade glädjen att före sin bortgång se sin roman Den hårda jorden utkomma av trycket. Han var en eminent debattör som nog kunde vara både hård och frän, men som stred med blanka vapen för det han ansåg vara rätt och riktigt. Hans ordrikedom, taget i dess bokstavliga bemärkelse, och hans suveräna behandling av svenska språket, gjorde oftast hans debattinlägg till en upplevelse för åhörarna. Fjalar Äström var en människovän. Han såg ljus på nutid och framtid. Med hans bortgång har livet i vår stad blivit fattigare.

Fjalar Äström inträdde i Gillet 1933.

Apotekaren KNUT LUNDIN föddes i Vänersborg den 19. jan. 1898 och avled i Göteborg den 29. maj 1964. Han avlade studentexamen i Skara 1917 och apotekareexamen 1925. Efter anställningar i Södertälje och Ängelholm fick han privilegiet på apoteket Svanen i Göteborg 1951. Lundin var under sin vänersborgstid känd i idrottskretsar som "Ludde" och många minns nog ännu hans strålande humör och glada infall för att ej tala om hans goda vakthållning i idrottsföreningen Kamraternas målbur.

Lundin inträdde i Gillet 1926.

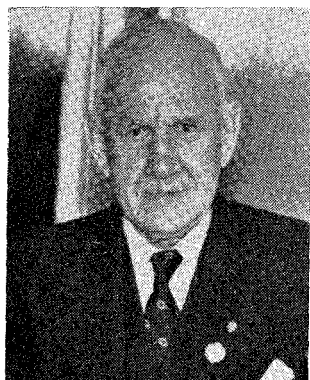

Häradskrivaren HOLGER GUSTAFSSON föddes i Vänersborg den 22. jan. 1911 och avled här den 3. juli 1964. Han avlade studentexamen i Vänersborg, 1931, blev t. f. landskontorist vid länsstyrelsen 1942, 1:e landskanslist 1953 och häradskrivare i Ämål 1957. Han var medlem av frimurareorden och av Par Bricole. Till sin läggning var Gustafsson en stilla och försynt man och hans fritidsintresse var musiken. Gustafsson inträdde i Gillet 1938.

Förste taxeringsrevisorn RAGNAR VÄNERHALL föddes i Vänersborg den 28. sept. 1919 och avled under en sommarvistelse på Koster 9. juli 1964. Efter studentexamen i Vänersborg avlade han civilekonomexamen vid Handelshögskolan i Göteborg 1942. Han var 1938—42 anställd vid häradsrättskontoret i Vänersborg. Vidare hade han anställning vid Göteborgsbanken i Trollhättan, vid Karlgrens revisionsbyrå i Göteborg och Price, Waterhouse & Co i Stockholm. 1946 anställdes han vid länsstyrelsen i Vänersborg och blev 1959 förste taxeringsrevisor.

Vänerhall inträdde i Gillet 1954.

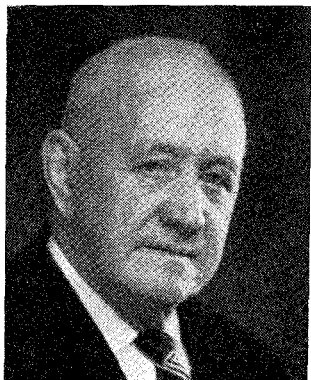
F. bankkassören BROR FOCK föddes i Vänersborg den 29. mars 1888 och avled här den 4. sept. 1964. Efter några klasser i hemstadens läroverk och anställning i den kända firman Axel Petterssons speceri- och delikatessaffär på Kungsgatan kom Fock 1918 till Sparbanken, där han arbetade sig igenom graderna för att 1932 bli kassör, i vilken befattning han kvarstod till pensioneringen 1953. Noggrann och tillmötesgående tillvann han sig i hög grad bankens och allmänhetens förtroende. Inom förenings- och ordensväsendet utförde han ett uppskattat arbete. Vänersborgs Arbetareförenings styrelse tillhörde han 1919—63, varav de sista 32 åren som dess ordförande.

I Röda Korset var han mångårig och mångbetrodd kassör, huvudkassör för Barnens Dag, revisor i kyrkorådet och medlem av taxeringsnämnden. Han var vidare tjänsteman i Par Bricole och medlem av Frimurareorden och av Götiska Förbundet. För sina insatser inom olika områden erhöll han bl.a. Medaljen för Medborgerlig förtjänst, Patriotiska sällskapets medalj och Röda Korsets förtjänstmedalj. Men mest känd var nog Bror Fock för sina framgångar som idrottsman när seklet var ungt. Hans naturliga fallenhet för löpning förde honom fram till bl. a. världsrekordinnehav på 3000 m. och till en olympisk silvermedalj 1912. Han representerade Sverige vid löpningar runt om i Europa, där utom de skandinaviska huvudstädernas idrottspublik även publiken i Budapest, Wien, Prag, Berlin och Brüssel fick glädja sig åt hans lätta löpstil och segervilja. Vänersborgs Idrottsförening var den förening, vars färger han förde och vars styrelse han sedermera tillhörde under en lång följd av år. I Västergötlands Idrottsförbund var han styrelseledamot i över 30 år. För sitt

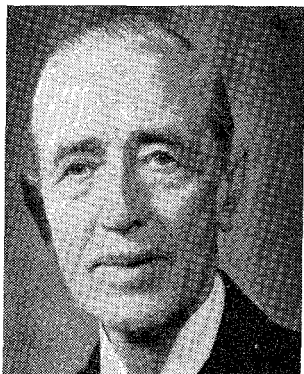
arbete inom idrottsrörelsen fick han mottaga Riksförbundets medalj i guld och Kungens Olympiska medalj. Från tävlingsbanorna har han hemfört en imponerande prissamling, som av hans efterlevande donerats till Vänersborg att utställas i dess idrottshall. Bror Fock var vid sin bortgång en av Gillets äldsta medlemmar. Redan 1907 inträdde han i Gillet, blev bisittare i styrelsen 1936 och 1954 2:e Älderman. 1955 erhöll han Gillets medalj.

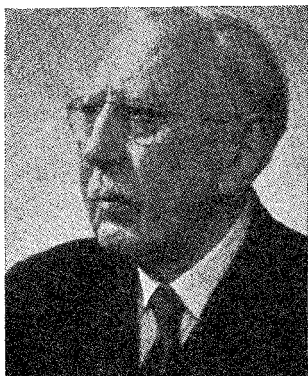
Reparatören JOHN LUNDIN föddes i Göteborg den 21. juli 1899 och avled i Jönköping den 23. sept. 1964. Lundin kom redan som barn till Vänersborg. Efter slutad skolgång började han vid Tändsticksfabriken och utbildades här till reparatör. Vid fabriken nedläggning förflyttades han till tändsticksfabriken i Jönköping, där han varit verksam till sin bortgång. Lundin inträdde i Gillet 1930.

F. åkeriägaren KNUT KAHNBERG föddes i Vänersborg den 8. okt. 1894 och avled här den 30. okt. 1964. 1908 började han som åkare och blev 1918 sin egen, då han tillsammans med en kompanjon startade ett häståkeri, Vänersborgs Stadsbud. Under slutet av 20-talet började firman använda sig av bilar i stället för hästar men 1938 återgick Kahnberg till sina fyrbenta dragare. När han 1962 slutade sin bana som åkare var han den siste i Vänersborg som bedrev åkerirörelse med häst. Kahnberg inträdde i Gillet 1944.

Boktryckaren ALFRED ERIKSSON föddes i Vänersborg den 11. april 1884 och avled i Göteborg den 12. dec. 1964. Som 14-åring började Eriksson som lärling på Bagges Tryckeri i Vänersborg. Efter olika anställningar i hemstaden kom han till Hjalmar Zakrissons boktryckeri i Göteborg för att sedermera som faktor flytta över till Göteborgs Litografiska AB. 1924 blev han innehavare av Lindroth & C:o boktryckeri i Göteborg. Eriksson var en hemkär man som levde för sin familj och det företag han ledde. Han inträdde i Gillet 1952.

F. överläraren HJALMAR PEHRSSON föddes i Vänersborg den 1. febr. 1882 och avled i Mora-Noret den 18. dec. 1964. Pehrsson började sin läraregärning som folkskollärare i Vänersborg men flyttade snart till Mölnlycke, där han blev överlärare. Efter sin pensionering 1942 slog han sig ned i Mora, där han med sina ideella intressen blev en trägen medarbetare inom nykterhetsarbetet och folkbildningsverksamheten. Han var ordförande i Mora nykterhetsförbund, inom Mora NTO-förening verkade han som ordförande och studieledare och inom NTO-distriktet som junior- och studieledare. Under sin tid i Bohus-

län ledde han under 13 år länets bildningsförbund och var kommunalt engagerad inom social- och barnvård. Hjalmar Pehrsson var en idealist av den gamla stammen. Pehrsson inträdde i Gillet (1907) 1952.

F. tygförvaltaren ERNST WIJKSTRÖM föddes i Vänersborg den 18. juni 1889 och avled här den 20. dec. 1964. Wijkström kom i tjänst vid Svea Livgarde 1908, genomgick underofficersskolan 1909—10, tjänstgjorde som instruktör vid underofficersskolan 1911—22, var kasernofficer 1923—33 och blev tygförvaltare vid Karlsborgs tygstation 1942. Han var innehavare av Vasamedaljen i guld. Wijkström var en intresserad och framgångsrik seglare och representerade under många år Karlsborgs Segelsällskap. Efter uppnådd pensionering 1954 flyttade han till sin hemstad. Wijkström inträdde i Gillet 1932.

F. boktryckaren FRITZ BERG föddes i Vänersborg den 23. okt. 1884 och avled här den 23. dec. 1964. Berg startade 1911 Vänersborgs Boktryckeri, som han arbetade upp till ett välkänt och välskött företag, som nu innehas av hans son. Under en lång följd av år tillhörde Berg fattigvårdsstyrelsen i Vänersborg. Inom Vänersborgs Fabriks- och Hantverksförening, där han tillhörde styrelsen, nedlade han ett intresserat arbete. Han var en av grundarna av den vänersborgska Vasalogen, vars första

tjänstemannauppsättning räknade honom som en av de mest uppoffrande krafterna. Fritz Berg inträdde i Gillet redan 1908 och blev 1957 innehavare av Gillets medalj.

Vi lysa frid över våra bortgångna gillebröders minne.

THORSTEN GULZ.

*Sida vid sida falla de,
samlas allt fler och fler,
somliga tidigt kallade,
andra då sol gått ner.*

*Skuggorna breda sig över dem,
vilan är djup och lång.
Nattliga vinden söver dem,
susar sin vaggande sång.*

(Anita Halldén.

Vänersborgs Söners Gilles

styrelseberättelse för år 1964.

Styrelsen för Vänersborgs Söners Gille får härmed avgiva följande berättelse för verksamheten under år 1964, Gillets 59:e arbetsår.

Gillets årsstämma ägde rum den 17 mars och högtidsstämman den 30 okt. Gillets I:e ålderman landskamrer Gunnar Hjorth, och II:e ålderman f.d. sparbankskassör Bror Fock har under hösten avgått med döden, lämnande ett stort tomrum efter sig.

Till att leda högtidsstämmans förhandlingar utsågs länspolischef Erik Sahlin, som valdes till I:e ålderman. Till stämman hade infunnit sig 52 gillebröder. Vid stämman utdelades ett antal 25-årstecken till därtill berättigade gillebröder.

Högtidsstämman avslutades med att Åldermannen föredrog protokollet och krönikan från julstämman 1914 båda författade av Halvord Lydell. Därefter samlades gillebröderna till en måltid med samkväm i Stadshotellets restaurant.

Gillets årsskrift har under året utkommit med sin 33:e årgång. Ur Gillets allmänna kassa har anslagits sedvanligt belopp till "De gamlas utfärd".

För gilletts understödsverksamhet redogöres i Stiftelsen Vänersborgs Söners Gilles Ålderdomshems särskilda styrelseberättelse. Ur Major Oscar Wenerströms understödsfond har utgått en julgåva, och ur Wilhelm och Nora Malmbergs donation har utgått stipendier till elever vid stadens folkskolor.

Gillets medlemsantal utgjorde vid årets början	588	
under året har tillkommit	28	616
Ur gillet har på grund av stadgeföreskrift avförts	3	
ur gillet har på egen begäran avförts	1	
under året har avlidit	14	18
varav 30 ständiga medlemmar	598	

Beträffande gilletts fastighet med tillhörande fond hänvisas till Ålderdomshemsstiftelsens särskilda styrelseberättelse.

Över gilletts allmänna kassa och övriga fonder lämnas följande redogörelse.

1. ALLMÄNNA KASSAN:

Behållning från år 1963		2.018:35
Medlemsavgifter för år 1964	5.650:—	
Medlemsavgifter för år 1963	10:—	
Ständiga medlemsavgifter	800:—	
Överfört från Dymlingska fonden	94:70	
Uttagna porton	526:70	
Ränta å Sparkasseräkning i Sparbanken 12/478	64:77	7.146:17
	Kronor	9.164:52
 Bidrag till kostnaden för årsskriften 1964 ..	3.008:10	
Sammanträdeskostnader	558:70	
Gåvor	100:—	
Uppvaktningar	774:19	
Arkivkostnader	114:02	
Trycksaker	186:90	
Porton	706:30	
Diverse	38:—	5.486:21
Behållning till år 1965.		
Kontant i kassan	11:80	} 3.678:31
Innestående i bank	3.666:51	
	Kronor	9.164:52

2. VÄNERSBORGS SÖNERS GILLES FÖRSKÖNINGSFOND:

Behållning från år 1963		5.948:67
Räntor		263:93
	Kronor	6.212:60
 Utskylder		137:—
Behållning till år 1965: Obligationer	5.000:—	
Innestående i bank	1.075:60	6.075:60
	Kronor	6.212:60

3. NAMNKUNNIGA VÄNERSBORGARENS MINNESFOND:

Behållning från år 1963		1.012:42
Räntor		43:90
	Kronor	1:056:32

Behållning till år 1965: innestående i bank	1.056:32	
	Kronor	1.056:32
4. KNUT HERNSTRÖMS UNDERSTÖDSFOND:		
Behållning från år 1963	2.413:35	
Räntor	105:12	
	Kronor	2.518:47
Behållning till år 1965: Obligationer	2.000:—	
Innestående i bank	518:47	2.518:47
	Kronor	2.518:47
5. HJALMAR A. LINDEDALS MINNES FOND:		
Behållning från år 1963	7.059:96	
Räntor	305:74	
	Kronor	7.365:70
Behållning till år 1965: Obligationer	6.000:—	
Innestående i bank	1.365:70	7.365:70
	Kronor	7.365:70
6. MAJOR OSCAR WENERSTRÖMS UNDERSTÖDSFOND:		
Behållning från år 1963	3.800:95	
Räntor	169:70	
	Kronor	3.970:65
Julgåva	100:—	
Behållning till år 1965: Obligationer	3.000:—	
Innestående i bank	870:65	3.870:65
	Kronor	3.970:65
7. WILHELM och NORA MALMBERGS DONATION:		
Behållning från år 1963	11.346:31	
Räntor	506:21	
	Kronor	11.852:52
Stipendier till elever vid stadens folkskolor	150:—	
Utskylder	198:—	348:—
Behållning till år 1965: Obligationer	10.000:—	
Innestående i bank	1.504:52	11.504:52
	Kronor	11.852:52

8. RICHARD DYMLINGS ÅRSSKRIFTSFOND:

Behållning från år 1963		7.095:67
Försålda årsskrifter	120:—	
Annonser i årsskriften	2.600:—	
Bidrag till kostnaden för årsskriften 1964 ..	2.883:40	
Räntor	310:61	5.914:01
	Kronor	13.009:68
Kostnad för årsskriften 1964	5.908:10	
Utskylder	171:—	6.079:10
Behållning till år 1965.		
Kontant	130:—	
Obligationer	4.000:—	
Innestående i bank	2.800:58	6.930:58
	Kronor	13.009:68

9. LAURA och ESTER DANIELSSONS DONATIONSFOND:

Behållning från år 1963		7.139:23
Räntor		307:37
	Kronor	7.446:60
Behållning till år 1965.		
Obligationer	5.000:—	
Innestående i bank	2.446:60	7.446:60
	Kronor	7.446:60

10. AKTIEBOLAGET A. F. CARLSSONS SKOFABRIKS DONATION:

Behållning från år 1963		21.994:26
Räntor		927:93
Återbäring skatt		78:—
	Kronor	23.000:19
Utskylder	555:—	
Behållning till år 1965 inestående i bank ..	22.445:19	23.000:19
	Kronor	23.000:19

Allmänna kassan utvisar vid årets slut en gynnsam behållning. Kostnaderna för årsskriften har kunnat hållas ungefär i likhet med föregående års kostnad, den lägre behållningen i årsskriftsfonden beror på att en del annonser betalats först i januari 1965, i fortsättningen kan inte undvikas högre kostnad för årsskriften på

grund av den allmänna fördyringen. Tidigare fattat beslut om att kallelse till högtidsstämman skulle kungöras i årsskriften, kunde på grund av densammas försenade färdigställande ej tillämpas, i årets årsskrift avses kallelse till högtidsstämman kungöras. De gemensamt förvaltade fonderna 2—9 ha för året tillgodoförts räntor med 4,32 %.

Inom sig har styrelsen för året utsett: till andre ålderman f. sparbankskassören Bror Fock, till gilleskrivare driftschefen Thorsten Gulz och till kassafogde handelsföreståndare Harry Peterson.

Styrelsen har under året haft sex protokollförda sammanträden, varjämte annat samråd ägt rum.

Vänersborg den 22 mars 1965.

ERIK SAHLIN.

KURT HALLBERG.

VALTER KARLSON.

THORSTEN GULZ.

HARRY PETERSON.

STEN SAHLIN.

Granskningsberättelse.

Undertecknade, som utsetts att granska Vänersborgs Söners Gilles räkenskaper och förvaltning under år 1964, få efter fullgjort uppdrag avgiva följande berättelse:

Den av styrelsen i dess berättelse lämnade sammanställningen över Gillets och dess fonders ställning är i full överensstämmelse med de förelagda räkenskaperna.

Räkenskaperna äro förda med omsorg och noggrannhet. Kapitalbehållningen per den 31 december 1964 å tillhopa Kronor 72.891:94 har av oss kontrollerats. Fondernas innehav av obligationer ha inventerats och befunnits överensstämma med räkenskaperna.

Då ingen anledning till anmärkning förefinnes, tillstyrka vi full ansvarsfrihet för år 1964 års förvaltning.

Vänersborg den 18 mars 1965.

OLOV JANSON.

LENNART ANDERSSON.

Granskningsmän.

Stiftelsen Vänersborgs Söners Gilles

Ålderdomshems styrelseberättelse

för år 1964.

Styrelsen för stiftelsen Vänersborgs Söners Gilles Ålderdomshem får härmed avgiva följande berättelse över verksamheten under år 1964, stiftelsens trettonde arbetsår.

Räkenskaperna utvisar följande.

VINST och FÖRLUSTKONTO:

Arrende konto	10.728:—	
Ränters konto	234:28	
Överskjutande skatt	6:—	10.968:28
	Kronor	10.968:28

U t g i f t e r:

Räntors konto	1.988:50	
Löners konto	300:—	
Renhållnings konto	216:—	
Reparationers konto	223:82	
Försäkringsavgifters konto	374:20	
Skatters konto	1.672:—	
Diverse omkostnaders konto	0:80	4.775:32
Understöds konto		3.300:—
Kapital konto (årets överskott)		2.892:96
	Kronor	10.968:28

IN- och UTGÅNDE BALANSKONTO:

T i l l g å n g a r:

Fastigheters konto	105.000:—	105.000:—
Inventariers konto	100:—	100:—
Bank konto	1.530:53	4.423:49
	Kronor	106.630:53 109.523:49

S k u l d e r:

Låne konto	35.000:—	35.000:—
Kapitalkonto	71.630:53	74.523:49
	Kronor	106.630:53 109.523:49

SYSKONEN INGEBORG och GOTTFRID ELIASSONS DONATION:

Behållning från år 1963		38.720:80	
Räntor		1.923:53	
	Kronor	40.644:33	
Behållning till år 1965: Stiftelsens lån	25.000:—		
Obligationer	8.000:—		
Innestående i bank	7.644:33	40.644:33	
	Kronor	40.644:33	

Under året har erforderligt underhåll utförts. Beträffande värmesystemet, torde detta tarva översyn, såsom värmepump eventuellt utbytas, så har också erforderliga måleriarbeten av ett rum och toalett utförts, ytterligare ett rum återstår att iordningställa, kosnaderna för dessa arbeten redovisas ej för året då räkningar ej erhållits förrän jan. 1965. Efter detta utförts framstår fastigheten i vårdat skick.

Stiftelsens understödsverksamhet har för året minskat med kr. 450:— på grund av avlidna understödstagare. Styrelsen uppmanar ånyo gillebröderna att anvisa fall där understöd kan vara av behov. Det gäller framför allt att spåra upp "den tysta nöden", där den ännu finns kvar.

Inom sig har styrelsen för året utsett: till vice ordförande f. sparbankskassören Bror Fock, till sekreterare driftschefen Thorsten Gulz, till kassör handelsföreståndare Harry Peterson och till fastighetsförvaltare köpmannen Valter Karlsson.

Styrelsen har under året haft sex protokollförda sammanträden, varjämte annat samråd ägt rum.

Vänersborg den 22 mars 1965.

ERIK SAHLIN.

KURT HALLBERG.

VALTER KARLSON.

THORSTEN GULZ.

HARRY PETERSON.

STEN SAHLIN.

Revisionsberättelse.

Undertecknade, som av Vänersborgs Söners Gille utsetts att granska Stiftelsen Vänersborgs Söners Gilles Ålderdomshems räkenskaper och förvaltning under år 1964, få efter fullgjort uppdrag avgiva följande berättelse:

Stiftelsens ställning framgår av den i styrelsens berättelse av-
 givna redogörelsen, vilken är i full överensstämmelse med de av
 oss genomgångna räkenskaperna.

Räkenskaperna äro förda med ordning och reda. Kapitalbe-
 hållningen per den 31 december 1964, tillhopa kronor 115.167:82
 har av oss kontrollerats utan anmärkning. Stiftelsens och Syskonens
 Eliassons donation innehav av obligationer ha inventerats och be-
 funnits överensstämma med räkenskaperna.

Fastighetens förvaltning har handhåfts på tillfredsställande sätt.
 Fastigheten är även försäkrad till betryggande belopp.

Då sålunda någon anmärkning ej finnes, tillstyrka vi full an-
 svarsfrihet för 1964 års förvaltning.

Vänersborg den 18 mars 1965.

OLOV JANSON.

LENNART ANDERSSON.

Revisorer.

Sammanställningar

över Vänersborgs Söners Gilles tillgångar vid utgången av år 1964.

Allmänna kassan	3.678:31	
Vänersborgs Söners Gilles Försköningsfond	6.075:60	
Namnkunniga Vänersborgares Minnesfond	1.056:32	
Knut Hernströms Understödsfond	2.518:47	
Hjalmar A. Lindedals Minnesfond	7.365:70	
Major Oscar Wennerströms Understödsfond	3.870:65	
Wilhelm och Nora Malmbergs Donation	11.504:52	
Richard Dymlings Årsskriftsfond	6.930:58	
Laura och Ester Danielssons Donationsfond	7.446:60	
Aktiebolaget A. F. Carlssons Skofabriks Donation	22.445:19	72.891:94
Stiftelsen Vänersborgs Söners Gilles Älderdomshem:		
Fastigheten	74.523:49	
Ingeborg och Gottfrid Eliassons Donation	40.644:33	115.167:82
	Summa kronor	188.059:76

VÄNERSBORGS SÖNERS GILLES
MEDLEMMAR
1964.

Medlemmar.

	Födelse- år	Inträ- desår
ALBRECHTSON, ERIC, fd. Tillskärare, Vänersborg	1894	54
ALEXANDERSSON, ZAID, Ledningsingeniör, Vänersborg	1924	55
ALFREDSSON, EVERT, Konditor, Krylbo	1914	55
ALFREDSSON, GÖSTA, Bryggeriarbetare, Vänersborg	1922	51
AHLIN, GÖRAN, Studerande, Vänersborg, <i>ständig medlem</i>	1944	58
AHLIN, LENNART, Bilskolechef, Vänersborg	1916	54
AHLM, ALLAN, Järnhandelsbiträde, Vänersborg	1923	58
ALMQVIST, HENNING, fd. Folkskollärare, Vänersborg	1896	46
ALMQVIST, LARS, Civiljägmästare, Lerum	1903	57
ALMQVIST, SVEN, Docent, Solna	1931	46
ALMSTRÖM, NILS OLOV, Provinsialläkare, Mariestad	1910	55
ANDERSSON, ALLAN, Sjukvårdare, Vänersborg	1917	60
ANDERSSON, ALLER, Skolvaktmästare, Vänersborg	1909	55
ANDERSSON, ALVAR, Handelsbiträde, Vänersborg	1916	45
ANDERSSON, ARNE, Folkskollärare, Bromma	1917	43
ANDERSSON, EINAR, Lagerchef, Vänersborg	1914	54
ANDERSSON, ERIC, Expeditionsvakt, Vänersborg	1915	51
ANDERSSON, ERIK, Fabrikör, Vänersborg	1909	60
ANDERSSON, FRITIOF, fd. Jordbruksförförman, Vänersborg	1897	42
*ANDERSSON, GUSTAF, Reparatör, Vänersborg	1901	32
ANDERSSON, GÖSTA, Sjukhusintendent, Vänersborg	1913	46
ANDERSSON, GÖSTA, Sjukvårdare, Lund	1910	54
*ANDERSON, JOHN, Grosshandlare, Vänersborg	1910	29
ANDERSSON, JOHN, Linjeförman, Uddevalla	1896	43
ANDERSSON, KARL, Metallarbetare, Göteborg	1896	45
ANDERSSON, KARL-ERIC, Köpman, Vänersborg	1923	58
ANDERSSON, KARL-ERIK, Sparbankskamrer, Vänersborg	1925	53
ANDERSSON, CARL W., fd. Handlande, Vänersborg	1893	55
ANDERSON, CHRISTER, Studerande, Vänersborg	1945	55
ANDERSSON, LARS, Glasmästare, Vänersborg	1930	59
ANDERSSON, LENNART, Läderhandlare, Vänersborg	1919	53
ANDERSON, NILS, Disponent, Vänersborg	1915	53
ANDERSSON, NILS, Köpman, Vänersborg	1922	51
ANDERSSON, OSCAR, fd. Förförman, Vänersborg, <i>innehavare av gilletts medalj (1955)</i>	1892	42
*ANDERSSON, OSCAR, Elinstallatör, Vänersborg	1897	38
ANDERSSON, PAUL, Köpman, Vänersborg	1925	58

ANDERSSON, PER-GÖRAN, Köpman, Vänersborg	1936	60
*ANDERSSON, RAGNAR, f. d. Köpman, Bräckan, Frändefors	1919	35
ANDERSSON, STIG, Socialvårdschef, Vänersborg	1918	45
*ANDERSSON, TORSTEN, Apotekare, Skövde	1896	32
ANDERSSON, TORSTEN, Förrådsförvaltare, Vänersborg	1914	55
ANDERSSON, VIKTOR, Ombudsman, Vänersborg	1909	52
ANDERSSON, VIKTOR, Transportarbetare, Vänersborg	1900	61
ANDRÉ, HARALD, Kamrer, Vänersborg	1906	54
*ANDREASSON, HARRY, Arkitekt, Vänersborg	1901	30
ANDREASSON, KARL, Museivaktmästare, Vänersborg	1907	53
ARVEBLAD, KARL, Maskinist, Vänersborg	1912	61
ARVIDSSON, BIRGER, Schaktmästare, Köping	1897	46
ARWIDSSON, UNO, Riksbanksvaktmästare, Göteborg	1927	60
ASPMAN, ARNE, Elektriker, Avesta	1920	59
BACK, EVERT, Expeditionsvakt, Vänersborg	1918	55
BACK, HELGE, Förman, Vänersborg	1899	54
BACK, JAN, Konditor, Vänersborg	1934	63
BACKMAN, GUNNAR, fd. Bankkassör, Arvika	1890	45
*BARKSTEDT, SIGURD, fd. Apotekare, Vänersborg	1885	30
*BENGTTSSON, HJALMAR, Personalföreståndare, Vänersborg ..	1905	33
BENGTTSSON, RAGNAR, Linjemästare, Trollhättan	1903	55
*BERG, FRITZ, fd. Boktryckare, Vänersborg, <i>innehavare av gillet</i> <i>medalj (1957) †</i>	1884	08
BERG, GUNNAR, Boktryckare, Vänersborg	1920	53
BERGER, GUNNAR, Studerande, Vänersborg, <i>ständig medlem</i> ..	1943	55
BERGER, HARRY, Disponent, Vänersborg	1904	54
*BERGGREN, ERIC, Fil. lic., Rom (Italien)	1911	32
BERGLUND, GÖSTA, Sjöingeniör, Malmö	1920	43
BERGMAN, KARL-ERIK, Ingeniör, Göteborg	1920	48
*BERGSTROM, AXEL, fd. Landskamrerare, Falun	1892	26
BERGSTROM, BROR, Köpman, Hultsfred	1906	64
*BERGSTROM, GUNNAR, Odont. d:r, Örebro	1906	23
*BERGSTROM, TORSTEN, Tandläkare, Hälsingborg	1912	29
BEHRNS, KARL, Expeditionsförman, Göteborg	1902	55
BERRMAN, GÖSTA, Ämneslärare, Göteborg	1910	43
BIEL, GUNNAR, Sjukgymnast, Upper Darby (U.S.A.)	1901 (24)	62
BIEL, GÖSTA, Direktör, Stocksund	1911	46
BJÖRNBERG, MAURITZ, Kontorist, Vänersborg	1927	54
BJÖRNBERG, SVEN, Polisman, Vänersborg	1929	54
*BJÖRNDAHL, ERIK, fd. Bokbindaremästare, Vänersborg	1888	37
BJÖRNDAHL, KARL-ERIK, Bokbindaremästare, Vänersborg	1926	60
BLOMGREN, GUNNAR, Stenhuggarmästare, Vänersborg	1912	54
BODÉN, SIGVARD, Ingeniör, Bandhagen, <i>ständig medlem</i>	1923	55
BODÉN, STIG, Ingeniör, Johanneshov, <i>ständig medlem</i>	1914	55
BODÉN, SVEN, Ingeniör, Lilla Edet, <i>ständig medlem</i>	1918	47

BORG, EINAR, Handlande, Vänersborg	1906	48
BORG, FRITZ, fd. Hälsovårdstillsyningsman, Trollhättan	1881	50
*BORGLING, CARL, fd. Häradsarkivare, Stockholm	1888 (09)	32
*BOTHÉN, CARL, Löjtnant, Sundsandsvik †	1873	34
BRIGELIUS, GUNNAR, Disponent, Göteborg	1919	54
*BROBECK, KARL, fd. Kamrer, Falun	1886	19
BROCKNER, TORSTEN, Kamrer, Västerås	1898	61
*BROMAN, LASSE, Läroverksadjunkt, Lerum	1906 (07)	23
*BÜGLER, JOHN, Landskanslist, Vänersborg	1904	31
BÄCKSTRÖM, TORSTEN, Åkeriägare, Vänersborg	1907	54
*CEDERGREN, GÖSTA, Förste provinsialläkare, Linköping	1905	30
*CEDERGREN, RAGNAR, Disponent, Göteborg	1907	30
*CEDERGREN, STIG, Kanslichef, Gävle	1911	30
CEDERHOLM, ÅKE, Disponent, Uddevalla	1913	55
CEGRELL, ELOF, Kontorschef, Vänersborg	1916	49
DAHL, LENNART, Bergsingeniör, Sandviken	1924	48
DAHLGREN, ARNE, Förste kansliskrivare, Vänersborg	1918	55
DALGREN, HUGO, Mätningssingeniör, Vänersborg	1911	53
*DAHLIN, ERIK, Frisörmästare, Vänersborg	1896	30
DAHLÖF, AXEL, Affärschef, Göteborg	1911	55
DAHLSTRÖM, PAUL, fd. Lokförare, Nyköping	1895	47
*DAHMÉ, ALGOT, Ämneslärare, Vänersborg	1909	39
DANIELSSON, INGVAR, Målaremästare, Vänersborg	1920	55
DAFGÅRD, BENGT, Bilskollärare, Vänersborg, <i>ständig medlem</i>	1939	50
DAFGÅRD, HENRY, Fabrikör, Vänersborg	1903	53
DAFGÅRD, SVEN, Köpman, Vara	1898	53
DAVIDSSON, BILT, Banktjänsteman, Vänersborg	1938	64
DIDEROTH, ERNST, Typograf, Vänersborg	1893	52
*DINNETZ, FRITZ, Snickaremästare, Vänersborg	1895	21
*DINNETZ, KNUT, Lagerförman, Stockholm Sö	1891	32
d'ORCHIMONT, CURT, Landsfogde, Vargön	1898	60
EDHOLMER, GUNNAR, Kapten, Vänersborg	1900	62
*EDLUND, BERTIL, Bokhållare, Trollhättan	1899	30
EDLUND, HANS, Ingeniör, Göteborg	1934	56
EDLUND, HARRY, Målaremästare, Vänersborg	1903	46
EDLUND, TORSTEN, Fastighetsskötare, Vänersborg	1903	55
EGERSSON, ANDERS, Järnvägsexpeditör, Vänersborg	1903	49
EILARD, REINHOLD, fd. Stadsfogde, Borås	1894	48
EK, HARALD, Överstelöjtnant, Näsbypark	1919	44
EK, KNUT, Slöjdlärare, Vänersborg	1924	50
EKBLAD, BERTIL, Charkuterist, Trollhättan	1916	53
EKHOLM, SVEN, Köpman, Vänersborg	1916	60
ELFMAN, NILS-OLOF, Rektor, Bromma	1919	44
ELMQVIST, FREDRIK, Lokförare, Vänersborg	1903	42
*ELOW, PER, Sparbankskamrer, Brålanda	1906	30

*ELOW, STIG, Ingeniör, Sundsvall	1912	30
EMANUELSSON, ERIC, Handelsbiträde, Vänersborg	1916	51
ENGLUND, GUNNAR, Direktör, Djursholm	1913	42
ENGLUND, CLAES, Studerande, Vänersborg	1943	47
ENGLUND, MAGNUS, Studerande, Vänersborg, <i>ständig medlem</i>	1949	49
*ENGLUND, NILS, Leg. läkare, Vänersborg	1909	30
ENGLUND, NILS TURE, Med. stud., Vänersborg	1939	47
ERIKSSON, ALFRED, fd. Boktryckare, Göteborg †	1884	52
ERIKSSON, ALLAN, 1:e Postiljon, Vänersborg	1913	55
ERICSSON, ANDERS, Studerande, Vänersborg, <i>ständig medlem</i>	1944	54
*ERIKSSON, AXEL, Köpman, Vänersborg	1889	21
ERICSSON, BROR, Bagaremästare, Vänersborg	1913	46
ERICSON, ERIC, Stadsträdgårdsmästare, Vänersborg	1901	55
ERICSSON, EVERT, Lantbrukare, Vänersborg	1909	64
ERIKSSON, FILIP, Murare, Vänersborg	1912	46
ERICKSSON, GÖSTA, Skolvaktmästare, Vänersborg	1913	55
ERICSON, HENNING, Handelsträdgårdsmästare, Vänersborg ..	1902	50
ERIKSSON, HENRY, Landstingsassistent, Vänersborg	1909	55
ERICSSON, JOHN, Tandläkare, Vänersborg	1908	43
ERICSSON, JOHN-OLOV, Odont. kand., Vänersborg, <i>ständig medlem</i>	1939	54
ERICSSON, KARL, Kommunalråd, Vänersborg	1896	59
ERIKSSON, OLOV, Steward, Frändefors	1911	57
ERICSSON, STIG, Köpman, Vänersborg	1920	46
ERICSON, TAGE, Trädgårdsmästare, Vänersborg	1906	55
ERICSSON, TAGE, Åkeriägare, Vänersborg	1911	55
ERIKSSON, ÅKE, Frisörmästare, Vänersborg	1921	58
ERLANSSON, SVEN, Arkitekt SAR, Vänersborg	1925	61
EHRLING, RAGNAR, Fil. kand. Rönninge	1926	54
FALK, HARRY, Åkeriägare, Vänersborg	1906	55
*FOCK, BROR, fd. Sparbankskassör, Vänersborg, <i>andre ålder-</i> <i>man, innehavare av gilletts medalj (1955) †</i>	1888	07
FORSS, ERIC, Tullförvaltare, Södertälje	1910	52
*FRÖBERG, GÖSTA, Apotekare, Vänersborg	1896	24
FRÖID, ARVID, fd. Förman, Vänersborg	1897	41
FRÖID, EINAR, Ekonomibiträde, Vänersborg	1900	59
FURBO, SIXTEN, Avsynare, Vänersborg	1917	56
*GADDE, ELOF, Direktör, Vänersborg	1911	30
*GADDE, NILS OLOF, Sporthandlare, Vänersborg	1915	34
GALLE, KJELL, Möbelhandlare, Vänersborg	1911	51
GEMVIK, GÖSTA, Försäljningschef, Kallhäll	1911	47
GEMVIK, OLOF, Direktör, Näsbypark	1917	46
GILLBERG, ÅKE, Förste expeditionsvakt, Vänersborg	1920	55
GLASSELL, LENNART, Typograf, Vänersborg	1910	46
GRANSTRÖM, AXEL, Direktör, Vänersborg 2	1897	54

GRANSTRÖM, ROLAND, Rörentreprenör, Vänersborg	1901	54
*GRUNDBERG, HADAR, Godsägare, Skebobruk, <i>innehavare av gillets medalj (1956)</i>	1884	07
GRÖNBERG, ALBERT, fd. Lasaretsöverläkare, Vänersborg	1895	59
GRÖNBERG, MATS, Civilingeniör, Vänersborg	1932	60
GULLBRANTZ, SVEN, Murare, Vänersborg	1913	44
GULZ, LENNART, Fil. kand., Partille	1939	54
*GULZ, THORSTEN, Driftschef, Vänersborg, <i>gilleskrivare, andre älderman (nyvald)</i>	1905	28
GUSTAFSSON, EDVARD, arkitekt, Linköping	1923	46
GUSTAFSSON, HOLGER, Häradsskrivare, Åmål †	1911	38
*GUSTAFSSON, PER EDWARD, fd. Förste landskanslist, Vänersborg	1893	19
GUSTAFSSON, SUNE, Bagerimästare, Vänersborg	1918	55
GÖTBERG, INGVAR, Kontorist, Vänersborg	1932	64
GÖTHERED, GOTTFRID, Fastighetsägare, Vänersborg	1909	55
HAGBERG, JAN, Kalkylator, Kalmar	1922	53
*HAGBORG, ARNE, Möbelhandlare, Vänersborg	1908	30
HAGBORG, GÖRAN, Studerande, Vänersborg, <i>ständig medlem</i> ..	1941	53
HAGBORG, TORSTEN, Kamrer, Trollhättan, <i>ständig medlem</i> ..	1931	52
*HAGBORG, WALTER, Möbelhandlare, Vänersborg †	1901	17
HALL, KARL-ERIK, Förrådsarbetare, Vänersborg	1912	52
*HALLBERG, KURT, fd. Drätselkontorist, Vänersborg, <i>bisittare i styrelsen, innehavare av gillets medalj (1957)</i>	1893	16
HALLBERG, NILS, Ingeniör, Göteborg	1912	55
*HALLONQVIST, KNUT, Köpman, Vänersborg	1895	21
HALLONQVIST, UNO, Köpman, Vänersborg	1925	45
HALLQVIST, TAGE, Med. lic., Vänersborg	1926	45
HAMMAR, GUSTAV, Köpman, Vänersborg	1904	55
*HAMMARSTRÖM, UNO, Kapten, Umeå, <i>ständig medlem</i>	1899	28
HANSSON, BRYNOLF, Avsynare, Vänersborg	1924	52
HANSSON, EINAR, fd. Lokförare, Uddevalla	1896	48
*HANSSON, KNUT, fd. Lagerbiträde, Vänersborg	1889	38
HANSSON, CHRISTER, Studerande, Örebro, <i>ständig medlem</i> ..	1942	57
*HANSSON, VICTOR, fd. Kyrkovaktmästare, Vänersborg	1878	23
HARLITZ, GUNNAR, Studerande, Vänersborg	1940	64
HARLITZ, LENNART, Studerande, Vänersborg	1943	64
HARRING, RAGNAR, Rektor, Vänersborg	1905	59
HASSELBERG, GÖSTA, Docent, Uppsala	1909	42
*HASSELLUND, NILS, Lantmäteriasistent, Kinna	1901	36
HEDBERG, AXEL, Bangårdsmästare, Uddevalla	1899	55
HEDBERG, ÅKE, Konduktör, Uddevalla	1919	55
*HEDÉN, ALLAN, Kanslist, Vänersborg	1907	34
HEDÉN, LASSE, Vägmästare, Borås	1934	57
HEDSTRÖM, ARVID, Elektriker, Vänersborg	1904	63

HELLMAN, BERTIL, Avdelningschef, Göteborg	1900	55
*HELLMAN, EINAR, Glasmästare, Vänersborg	1906	29
*HELLMAN, ERIK, Glasmästare, Vänersborg	1898	30
HELLMAN, EVALD, Assistent, Uppsala	1902	55
HELLSTRÖM, ARNE, Köpman, Vänersborg	1930	64
HELLSTRÖM, RAGNAR, Köpman, Vänersborg	1905	43
HJELM, AXEL R., Köpman, Vänersborg	1885	54
HJELM, HELGE, Teckningslärare, Vänersborg	1908	60
HJELM, PER-OLOV, Fångvårdstjänsteman, Vänersborg	1932	58
*HJORTH, GUNNAR, Landskamrerare, Vänersborg, <i>förste ålder-</i> <i>man, innehavare av gilletts medalj (1955) †</i>	1902	23
HOLM, ALLAN, Tjänsteman, Vänersborg	1907	53
HOLM, HERBERT, Förrådsman, Vänersborg	1903	50
HULTGREN, GÖSTA, Fartygsritare, Göteborg	1910	58
HURTIG, ERNST-MAGNUS, Elektriker, Vänersborg	1923	53
HÖGBERG, BIRGER, Sjökapten, Västra Frölunda	1904	50
HÖGBERG, PER, Disponent, Uddevalla	1922	64
HÖGZELL, LENNART, Tjänsteman, Nynäshamn	1934	61
IDEBERG, GUNNAR, Civilekonom, Lerum	1932	53
JAKOBSSON, NILS, Verkmästare, Vänersborg	1908	57
JACOBSON, ROLF, Kontorist, Vänersborg	1936	59
JANSON, BENGT, Tjänsteman, Göteborg	1920	50
JANSON, GÖSTA, Konsul, Barranquilla (Colombia)	1902	49
JANSSON, KARL, Faktor, Vänersborg	1900	55
JANSON, OLOV, Kamrer, Vänersborg <i>kassafogde (nyvald)</i>	1909 (30)	49
JANSSON, SVEN, Expeditionsvakt, Vänersborg	1926	58
JARHED, KARL, Byggnadsarbetare, Vänersborg	1895	54
JARHED, SUNE, Tjänsteman, Vänersborg	1920	55
JARN, GÖSTA, Agronom, Härnösand	1927	54
*JENNISCHE, BENGT, Överläkare, Vänersborg	1913	30
JENNISCHE, MATS, Studerande, Vänersborg, <i>ständig medlem</i> ..	1941	64
JENNISCHE, PER, Studerande, Vänersborg, <i>ständig medlem</i> ..	1943	64
JENNISCHE, ÅKE, Studerande, Vänersborg, <i>ständig medlem</i> ..	1947	64
*JERNQVIST, SVEN, Bankrevisor, Norrköping	1898	26
JOHANSSON, ARNE, Skofabriksarbetare, Vänersborg	1907	59
*JOHANSSON, AXEL, Handelsföreståndare, Vänersborg	1903	30
JOHANSSON, BENGT, Köpman, Falkenberg	1896 (15)	45
JOHANSSON, BERTIL, Direktör, Vänersborg	1912	55
*JOHANSSON, EMIL, fd. Köpman, Vänersborg	1887	19
JOHANSSON, EVERT, Frisörmästare, Vänersborg	1910	54
JOHANSSON, EVERT, Kommunalarbetare, Vänersborg	1920	60
JOHANSSON, EVERT, Köpman, Vänersborg	1916	58
JOHANSSON, GOTTHARD, Slussmästare, Trollhättan	1899	50
JOHANSSON, GUSTAV, Boktryckare, Vänersborg	1905	53
JOHANSSON, GUSTAF, Modellör, Vänersborg	1904	54

*JOHANSSON, HARRY, Frisörmästare, Vänersborg	1899	30
JOHANSSON, HARRY, Modellör, Kumla	1910	54
JOHANSSON, HARRY, Modellör, Vänersborg	1907	60
JOHANSSON, HILMER, fd. Bryggeriarbetare, Vänersborg	1891	42
JOHANSSON, HUGO, Inspektör, Bromma	1908	44
*JOHANSSON, HUGO, Riksbanksvaktmästare, Vänersborg	1900	30
JOHANSSON, INGVAR, Byggmästare, Vänersborg	1918	55
JOHANSSON, JOHN, fd. Förman, Vänersborg †	1891	50
JOHANSSON, JOHN, Åkeriägare, Vänersborg	1910	55
JOHANSSON, KARL-ERIK, Typograf, Vänersborg	1927	53
*JOHANSSON, KARL G., Byggnadssnickare, Vänersborg	1897	28
JOHANSSON, KJELL, Sjukvårdare, Vänersborg	1910	42
JOHANSSON, OLOF, Instrumentmakare, Vänersborg	1935	59
JOHANSSON, OSCAR, fd. Övermaskinist, Mölndal	1885	44
*JOHANSSON, OTTO, Köpman, Mellerud	1888	25
JOHANSSON, ROLAND, Byggnadssnickare, Vänersborg	1905	53
JOHANSSON, STEN, Motorförmän, Vänersborg	1902	55
JOHANSON, STURE, Redaktör, Farsta	1923	57
JOHANSSON, SVEN, Telearbetare, Trollhättan	1937	59
JOHANSSON, TRYGGVE, Sjukkasstjänsteman, Vänersborg	1900	48
JOHANSSON, VALFRID, fd. Skofabriksarbetare, Vänersborg ..	1894	50
*JOHANSSON, ÅKE, Fotograf, Vänersborg	1908	34
JONSSON, BENGT R., Fil. lic. Solna	1930	54
JONSSON, ERIK, Vänersborg	1920	46
JONSSON, HELGE, Expeditionsvakt, Vänersborg	1912	45
JONSSON, LARS, Vänersborg	1960	63
JONSSON, OLOF, Köpman, Vänersborg	1923	45
JONSSON, SVEN, Vänersborg	1956	63
JOSEFSSON, HELGE, Vänersborg	1909	59
KAHNBERG, KNUT, fd. Åkeriägare, Vänersborg †	1894	44
*CARLSSON, ALBERT, fd. Köpman, Vänersborg	1878	35
KARLSSON, BERTIL, Elinstallatör, Kallhäll	1910	58
CARLSSON, BERTIL, Lagerchef, Vänersborg	1914	54
CARLSSON, BERTIL, Off.-aspirant, Vänersborg, <i>ständig medlem</i>	1944	47
*CARLSSON, ELOF, Direktör, Vänersborg, <i>ständig medlem</i>	1904	30
*CARLSSON, GUNNAR, Förrådsmästare, Vänersborg	1905	38
KARLSSON, HILDING, Bagaremästare, Vänersborg	1911	51
CARLSSON, INGEMAR, Ingeniör, Vänersborg	1928	60
*CARLSSON, CARL ANDERS, fd. Direktör, Vänersborg, <i>ständig medlem</i>	1897	32
CARLSSON, CARL AUGUST, Restaurangchef, Chicago, (U. S. A.) <i>ständig medlem</i>	1906	59
*CARLSSON, CARL-ERIC, fd. Boktryckare, Vänersborg, <i>innehavare av gilletts medalj (1957)</i>	1885	08
*CARLSSON, CARL-GUSTAF, Fabrikör, Vänersborg	1909	30

CARLSSON, CARL-OTTO, Teknolog, Vänersborg, <i>ständig medlem</i>	1939	47
CARLSSON, KENT, Studerande, Vänersborg	1952	60
CARLSSON, KJELL, Omnibusägare, Vänersborg	1910	55
CARLSSON, KJELL, Åkeriägare, Vänersborg	1900	54
KARLSSON, CLAES, Köpman, Vänersborg	1908	55
KARLSSON, KNUT, Målare, Vänersborg	1896	57
CARLSSON, LENNART, Studerande, Vänersborg, <i>ständig medlem</i>	1946	47
CARLSSON, NILS-ERIK, Sjöingeniör, Vänersborg	1919	54
*KARLSON, VALTER, Köpman, Vänersborg, <i>fastighetsförvaltare i gilletts styrelse, gillevärd</i>	1905	30
CARLSSON, ÅKE, Servitör, Vänersborg	1914	59
KARLSSON, ÅKE, Snickare, Vänersborg	1915	58
CARLSTRÖM, ERIK, Försäljningschef, Karlstad	1922	63
*CARLSTRÖM, NILS, fd. Kamrer, Hälsingborg †	1893	16
KIHLBERG, ERIK, fd. Kraftverkstjänsteman, Vänersborg	1895	60
KIHLSTRÖM, LARS, Lagerförman, Vänersborg	1907	49
CLAESSON, CARL-ERIC, Köpman, Vänersborg	1916	55
KLING, CARL-OTTO, Byggnadsingeniör, Vänersborg	1913	55
KLING, VALDEMAR, Elinstallatör, Vänersborg	1910	55
KNUTSSON, GUNNAR, Verkmästare, Vänersborg	1905	54
KNUTSSON, LEIF, Ämneslärare, Trollhättan	1934	64
KORÉN, GÖSTA, Kamrer, Trollhättan	1908	53
CORNELIUSSON, HJALMAR, Lantmäteritekniker, Bengtsfors ..	1905	60
KRAFFT, GUNNAR, Verkstadsägare, Vänersborg	1914	52
*CHRISTENSSON, CARL-OTTO, Inköpschef, Göteborg	1912	33
LANEVALL, OLOF, Försäljningschef, Trollhättan	1921	63
LARSSON, ANDERS, Vänersborg, <i>ständig medlem</i>	1963	63
*LARSON, AXEL, fd. Köpman, Vänersborg	1890	19
LARSSON, AXEL, Kamrer, Vänersborg	1908	54
LARSSON, BO, Verkmästare, Målsryd	1922	46
LARSSON, DAVID, Verkmästare, Vänersborg	1904	54
LARSSON, ERIC, Fabrikör, Vänersborg	1910	57
LARSSON, ERIK, Linjeförman, Trollhättan	1908	62
LARSSON, FRANK, Sjukvårdare, Vänersborg	1910	64
LARSSON, GÖSTA, Civilingeniör, Karlskrona, <i>ständig medlem</i> ..	1936	55
LARSSON, HARRY, Bilmekaniker, Vänersborg	1912	54
LARSON, HILMER, fd. Försäljningschef, Vänersborg	1892	42
LARSSON, OSCAR, Representant, Vänersborg	1908	55
LARSSON, RAGNAR, Kommunalarbetare, Vänersborg	1908	55
*LARSSON, RAGNAR, Kontorist, Vänersborg	1905	30
LARSSON, ROLF, Underinspektör, Johanneshov	1924	56
LARSSON, ROLF, Åkeriägare, Vänersborg	1921	55
LARSSON, STIG, Kamrer, Vänersborg	1935	57
LARSSON, TORSTEN, Brukstjänsteman, Vänersborg	1911	54

LAURELL, JOHNNY, Köpman, Vänersborg	1908	46
LEWERTH, GUNNAR, Advokat, Göteborg	1892 (21)	62
LEWERTH, HARALD, Advokat, Göteborg	1894	50
LINDH, ERIK, Köpman, Vänersborg	1906	55
LIND, GUNNAR, Lagerchef, Vänersborg	1910	52
LIND, HÅKAN, Studerande, Vänersborg	1948	54
LIND, LARS, Teknolog, Vänersborg	1944	50
LINDH, LENNART, Posttjänsteman, Vänersborg	1930	57
LIND, OLOV, Civilingenjör, Mönsterås	1920	45
*LIND, SVEN, Disponent, Vänersborg, <i>ersättare i gillet</i> ..	1913	40
LIND, ÅKE, Affärsbiträde, Vänersborg	1914	55
LINDBERG, AXEL, Föreståndare, Vänersborg	1912	42
LINDBERG, BERTIL, Verkstadsarbetare, Vänersborg	1918	62
LINDBERG, GEORG, Organisationschef, Malmö	1899	47
LINDBERG, INGE, Telearbetare, Vänersborg	1921	60
*LINDEDAL, SIGURD, fd. Bankkamrerare, Göteborg, <i>innehavare av gillet</i> ..	1882	05
LINDÉN, OSKAR, Köpman, Vänersborg	1902	54
LINDÉN, ROLF, Ingenjör, Bandhagen <i>ständig medlem</i>	1927	62
LINDGREN, FOLKE, Fabrikör, Vänersborg	1914	54
LINDGREN, GUSTAF, Byggnadssnickare, Vänersborg	1893 (19)	55
LINDGREN, GÖSTA, Byggnadssnickare, Örebro	1903	55
LINDQVIST, ARNE, Filare, Vänersborg	1921	57
*LINDQVIST, HÅKAN, Kyrkoherde, Anten	1914	37
*LINDQVIST, ROLF, Landskamrerare, Mariestad	1911	35
*LINDQVIST, SVEN, Stadskassör, Vänersborg	1910	35
*LINDSTRÖM, ALLAN, Rektor, Lerum, ...	1908	30
LINDSTRÖM, BROR OSKAR, Köpman, Vänersborg	1900	51
LINDSTRÖM, LENNART, Rektor, Söderfors	1918	63
LINNARSSON, NILS, Posttjänsteman, Göteborg	1912	55
*LJUNGGREN, ERIK, Köpman, Vänersborg	1898	35
LUDWIGSSON, EVERT, Verkst.-föreståndare, Vänersborg	1913	55
LUNDBERG, ERNST, fd. Rektor, Vänersborg <i>innehavare av gillet</i> ..	1882	51
*LUNDBLAD, OLOF, Jaktvårdskonsulent, Lilleskog	1907	28
LUNDBORG, EVERT, Köpman, Vänersborg	1921	42
LUNDBORG, GUSTAF, Skräddaremästare, Vänersborg	1900	54
LUNDBORG, STEN, Köpman, Vänersborg	1925	42
LUNDGREN, ARVID, Sekreterare, Enskede	1912	49
LUNDGREN, IVAR, Postmästare, Arboga	1898	54
LUNDGREN, SUNE, Rektor, Vänersborg	1913	53
LUNDIN, GUNNAR, Köpman, Vänersborg	1921	52
*LUNDIN, GUSTAF, fd. Byrådirektör, Stockholm	1892	19
LUNDIN, IVAR, Avsynare, Vänersborg	1919	52
*LUNDIN, IVAR, Frisörmästare, Vänersborg	1894	30

*LUNDIN, JOHN, Reparatör, Jönköping †	1899	30
*LUNDIN, KNUT, Apotekare, Göteborg †	1898	26
*LUNDIN, OTTO, Frisörmästare, Åmål	1901	39
LUNDIN, PER, Studerande, Vänersborg	1953	55
LUNDIN, PER OLOF, Köpman, Vänersborg	1928	55
*LUNDIN, WARNER, fd. Byrådirektör, Stockholm	1890	19
MADSEN, LARS, Fil. mag., Lidingö	1904	55
MAGNI, GÖTE, Handlande, Vänersborg	1905	46
MAGNUSSON, ARNE, Kanslichef, Västra Frölunda	1913	49
MAGNUSSON, GUNNAR, Disponent, Viggbyholm	1914	58
MAGNUSSON, HENRY, Banktjänsteman, Vänersborg	1915	54
MAGNUSSON, CARL EDGAR, fd. Direktör, Vänersborg	1892	44
MAGNUSSON, MAGNUS, fd. Kapten, Näsbyark	1892	42
MAGNUSSON, OTTO, Kapten, Enskede	1910	60
MAGNUSSON, ÅKE, Typograf, Vänersborg	1919	51
MALMBORG, NILS, Skolvaktmästare, Lund	1908	59
MALMSTRÖM, WILHELM, Köpman, Vänersborg	1901	44
*MILLING, GUSTAF, Köpman, Uddevalla	1902	33
MILLING, TAGE, Reservdelschef, Vänersborg	1931	58
MILLING, THORE, Flygtekniker, Tun	1924	52
MOBERG, ERIK, Köpman, Vänersborg	1919	55
MOLLBERG, RUNE, Dekorator, Vänersborg	1925	54
MOSSBERG, VIKTOR, Kommunalarbetare, Vänersborg	1899	55
NAGLUM, GUNNAR, Förste kammarskrivare, Stockholm	1912	60
NAREMARK, YNGVE, Radiotekniker, Vänersborg	1922	53
NEUMAN, WOLF, Ingeniör, Göteborg	1921	55
NIKLASSON, MATS, Kriminalass., Vänersborg	1925	56
NILSSON, GUSTAV, Lantbrukare, Vänersborg	1924	50
NILSSON, RAGNAR, Köpman, Vänersborg	1908	41
NILSSON, SUNE, Brunnborrare, Vänersborg	1923	58
*von NOLTING, OLOF, fd. Disponent, Alingsås	1877	19
NORDÉN, BO, Fil. stud., Uddevalla	1931	61
NORDFELDT, JAN ERIK, Studerande, Falun	1949	50
NORDFELDT, JOHN, Ingeniör, Falun	1921	43
NORDFELDT, PER-OLOF, Köpman, Göteborg	1925	43
NORDGREN, ALLER, Typograf, Vänersborg	1909	53
NORDGREN, HARRY, Typograf, Uddevalla	1906	55
NORDGREN, SVEN, Kommunalarbetare, Vänersborg	1908	55
NYSTRÖM, BO, Aff.-biträde, Vänersborg	1944	59
NYSTRÖM, KARL FREDRIK, Ingeniör, Vänersborg	1928	58
NYSTRÖM, PER-ÅKE, Studerande, Vänersborg	1949	59
NYSTRÖM, ÅKE, Köpman, Vänersborg	1916	52
OLLÉN, BERTIL, Bryggeringeniör, Falkenberg	1914	52
*OLLÉN, ERIK, fd. Sparbanksdirektör, Vänersborg †	1885	19
OHLSSON, ALLAN, Sjukvårdare, Falköping	1910	55

OLSSON, BERTIL, Vaktmästare, Vänersborg	1921	60
OLSSON, ERNST, Tegelbrännare, Vänersborg	1901	55
OLSSON, FOLKE, Tekniker, Vänersborg	1929	48
OLSSON, GUSTAF ADOLF, Frisörmästare, Finspång	1897	44
OLSSON, KARL-GUSTAF, Kontorist, Vänersborg	1912	60
OLSSON, KNUT, Frisörmästare, Vänersborg	1904	58
OLSSON, SVEN, Bilinstruktör, Vänersborg	1919	51
OLSSON, TORVALD, Kapten, Uddevalla	1915	55
PALMSTRÖM, HERBERT, Cementgjutare, Vänersborg	1902	53
PALMSTRÖM, NILS, Fabrikör, Vänersborg	1910	52
PAULSSON, ELMER, Musiker, Vänersborg	1909	54
PERSSON, AXEL, Montör, Vänersborg	1910	57
PEHRSSON, HJALMAR, fd. Överlärare, Mora-Noret †	1881 (07)	52
PEHRSSON, SVEN, Konsul, Malmö	1910	55
*PETRÉ, ERNST, Redaktör, Vänersborg	1897	24
PETERSON, ARNE, Reparatör, Vänersborg	1917	57
PETERSON, ARVID, Montör, Vänersborg	1897	57
PETTERSSON, AXEL, Skofabriksarbetare, Vänersborg	1898	49
*PETERSON, HARRY, Handelsföreståndare, Vänersborg, <i>kassa- fogde</i>	1901	16
PETTERSSON, KARL, Poliskommissarie, Lidköping	1902	55
PETTERSSON, OSCAR, Ingeniör, Göteborg	1914	59
POUNCETTE, ERIC, Kassör, Örebro	1904	52
POUSETTE, CARL ERIC, Godsägare, Vinninga	1914	51
PÄRUD, NILS, Universitetslektor, Umeå, <i>ständig medlem</i>	1923	52
PÄRUD, PAUL, fd. Fångvårdstjänsteman, Vänersborg	1896	54
RAHM, HARRY, Sjukvårdare, Vänersborg	1914	55
*RAHM, HJALMAR, Bankdirektör, Alingsås	1900	20
*RAHNE, KARL, fd. Folkskollärare, Trollhättan	1883	35
RAPP, HÅKAN, Köpman, Vänersborg	1933	60
RAPP, NILS, Frisörmästare, Vänersborg	1913	51
*REYNOLDS, ALDOR, fd. Köpman, Vänersborg	1888	31
ROBERTSSON, FOLKE, Yrkeslärare, Vänersborg	1908	54
ROLANDER, GUNNAR, Faktor, Vänersborg	1909	46
ROSÉN, GUNNAR, Ingeniör, Vänersborg	1923	55
ROSLIN, GEORG, Skolvaktmästare, Vänersborg	1907	41
*ROSLIN, HENRY, Köpman, Borås	1906	31
ROSLIND, LARS-GÖRAN, Optiker, Vänersborg, <i>ständig medlem</i>	1946	58
ROSLIND, SVEN-GUNNAR, Studerande, Vänersborg, <i>ständig medlem</i>	1940	58
RUTGERSSON, CHARLES, Förman, Vänersborg	1903	43
RYDING, ÅKE, Målaremästare, Vänersborg	1920	53
*RÖTTLE, HJALMAR C:SON, Direktör, Bromma, <i>ständig medlem</i>	1877	30
*SAHLIN, ANDERS, fd. Bokbindarmästare, Vänersborg †	1881	36

*SAHLIN, ERIK, Länspolischef, Vänersborg <i>förste ålderman (ny-vald)</i>	1909	34
SAHLIN, PER-ANDERS, Studerande, Vänersborg	1945	50
*SAHLIN, STEN, Direktör, Vänersborg, <i>bisittare i styrelsen</i>	1913	36
*SANDBERG, NILS, Förste bibliotekarie, Göteborg	1911	34
*SANDBERG, WILHELM, fd. Brevbärare, Vänersborg	1881	18
SANDGREN, EGON, Elektriker, Västra Frölunda	1913	55
SANDSTEDT, GUSTAF ADOLF, Kyrkoherde, Vinninga	1909	62
SJÖÖ, ANDERS (SVENSSON), Postiljon, Vänersborg	1914	42
SJÖLING, LARS-GÖSTA, Köpman, Vänersborg	1926	52
SJÖSTAD, OLOF, Elektriker, Vänersborg	1933	52
SJÖSTRAND, ERNST, Sjukvårdare, Vänersborg	1917	58
*SJÖSTRÖM, GUSTAF, Köpman, Vänersborg	1900	30
SKAGSTEDT, MELKER, Kamrer, Stockholm	1914	45
SKOOGH, LARS-OLOF, Järnvägstjänsteman, Vänersborg	1925	58
*SCHRÖDER, KARL GUSTAF, Provinsialläkare, Jörlanda ..	1897	28
*SKÄRBERG, OSCAR, Korrespondent, Trollhättan	1896	24
SKULDEBORG, KARL-AXEL, Billackerare, Vänersborg	1927	62
SCHÖNDELL, BENGT, Ingeniör, Uddevalla	1923	57
SOHLBERG, ALLAN, Köpman, Vänersborg	1918	50
SORTING, OLOF, Lokomotivförare, Göteborg	1912	55
STENBERG, BROR, Kyrkogårdsförmän, Vänersborg	1904	59
*STENSTRÖM, LARS, Länsassistent, Vänersborg	1905	30
STERNER, NILS, Apotekare, Hohög	1922	41
STERNER, SVEN-AXEL, Förste landskanslist, Vänersborg	1923	47
STRÖM, GÖSTA, Konditor, Hedemora	1908	55
STRÖM, LARS, Direktör, Vänersborg	1930	64
*SUNDELIUS, GOTTFRID, fd. Köpman, Vänersborg	1890	19
*SUNDELIUS, KJELL, Fastighetsmäklare, Vänersborg	1908	30
*SUNDELIUS, OSKAR, 1:e Poliskonstapel, Vänersborg	1901	30
SUNNERDAHL, OLOF, Fastighetsskötare, Västra Tunhem	1909	51
SUNNERDAHL, VILGOT, 1:e Mätare, Vänersborg	1908	51
SWAHN, EVERT, Sjukvårdare, Vänersborg	1909	55
SVANBERG, NILS, Förmän, Vänersborg	1909	54
SVANBERG, SVEN OLOF, Målare, Vänersborg	1918	55
SVENSSON, ALF, Kamrer, Vänersborg	1923	48
SVENSSON, ARNE, Elektriker, Vänersborg	1916	43
SVENSSON, BENGT, Verkstadsarbetare	1932	64
SVENSSON, GÖSTA, Överingeniör, Göteborg	1912	42
*SVENSSON, KNUT, fd. Stadsförmän, Vänersborg	1896	36
*SVENSSON, LARS, Dövlärare, Vänersborg	1910	36
SVENSSON, PER, Studerande, Vänersborg	1953	63
*SVÄRD, GUSTAF, Verkmästare, Stockholm	1895	37
SWÄRD, IVAR, Köpman, Trollhättan	1916	55

*SVARD, TAGE, Disponent, Farsta	1910	35
SVÄRD, YNGVE, Eldare, Vänersborg	1916	42
*von SYDOW, DANIEL, Kapten, Roslags-Näsby	1909	30
*von SYDOW, FREDRIK, Advokat, Lidingö	1896	20
*von SYDOW, GERHARD, Överdirektör, Göteborg	1899	26
von SYDOW, CHRISTIAN, Disponent, Stavsjöbruk	1899	45
SYLWAN, GUNNAR, Lektor, Hälsingborg	1902	49
SÄFSTRÖM, PER-OLOF, Ingeniör, Gävle	1924	42
SÖDERSTRÖM, BERTIL, Fastighetsförvaltare, Vänersborg	1902	49
TAUBE, EDVARD, Greve, Ombudsman, Ljungskile	1916	46
*TAUBE, FREDRIK, Greve, Kommendör, Lidingö	1909	35
TENG, AXEL, Charkuterist, Vänersborg	1913	61
TENGELIN, CARL, Tillskärare, Karlsborg	1916	53
THEODORSSON, MELKER, Ingeniör, Karlstad	1909 (30)	54
THERNQUIST, KJELL, Landskanslist, Vänersborg	1939	50
*THERNQUIST, OLE, Handelsträdgårdsmästare, Vänersborg <i>bi-</i> <i>sittare i styrelsen (nyvald)</i>	1911	30
*THERNQUIST, TUVE, Textilingeniör, Borås	1899	19
TIBBLIN, ARNE, Brevbärare, Vänersborg	1925	51
TIBBLIN, BERT, Reklamtecknare, Bohus	1930	61
*TIBBLIN, HUGO, Konditor, Vänersborg †	1897	34
TIBBLIN, LENNART, Kontrollant, Gråbo	1935	61
TIDSTRAND, ERIK, Kakelugnsmakare, Vänersborg	1907	53
TILLBJÖRN, HARRY, Köpman, Vänersborg	1915	59
THIMGREN, HALDOR, Direktör, Hägersten	1904	54
*THOMSON, YNGVE, fd. Sparbankskassör, Vänersborg	1898	28
TRÄDEGÅRD, ERIC, Handelsträdgårdsmästare, Vänersborg	1899	43
TRÄDEGÅRD, JAN-ERIC, Blomsterdekoratör, Vänersborg	1937	52
*TULLBERG, INGE, Avdelningschef, Stockholm, <i>ständig medlem</i>	1905	18
THUNBERG, EINAR, Bankvaktmästare, Vänersborg	1901	53
THUNBERG, GUNNAR, Föreståndare, Vänersborg	1922	55
THUNBERG, HJALMAR, Skofabriksarbetare, Vänersborg	1906	42
THUNBLAD, ARNE, Handlande, Vänersborg	1915	55
*TUNQVIST, TORSTEN, Gymnastikdirektör, Bromma	1907	29
THUNSTRÖM, SVEN, Lasarettsoverläkare, Vänersborg	1898	60
WAHLIN, CARL-VIKING, Köpman, Vänersborg	1932	51
WAHLQVIST, ÅKE, Polisassistent, Vänersborg	1904	41
WASSÉNIUS, GUSTAF, Verkmästare, Vänersborg	1907	54
WASSENIUS, CURT, 1:e Poliskonstapel, Vänersborg	1908	55
WEDEFORS, GUNNAR, Civilingeniör, Göteborg	1904	53
WEINSTOCK, ERLING, Försäljningschef, Lidingö	1916	42
WEINSTOCK, WILLIAM, Redaktör, Leksand	1908	42
*WELANDER, GUSTAF, fd. Banktjänsteman, Vänersborg	1891	26
WELANDER, GÖSTA, Kammaråklagare, Göteborg	1935	61
WELANDER, STEN, Kronofogdesekreterare, Vänersborg	1939	61

WENNBERG, JOHN, Kommunalarbetare, Vänersborg	1907	55
WENNBERG, LARS, Bokhandlare, Vänersborg	1931	46
WERNER, ARNE, Lasarettsvaktmästare, Vänersborg	1912	58
WERNER, BENGT, Ingeniör, Vänersborg	1925	60
*WERNER, OLOV, Handelsföreståndare, Trollhättan	1909	32
WERNER, TORSTEN, Fångvårdstjänsteman, Vänersborg	1908	54
VESSBY, ENAR, Svetsare, Vänersborg	1939	52
VESSBY, SIGVARD, Linjearbetare, Vänersborg	1917	52
*WEST, JOHN, fd. Läroverksadjunkt, Göteborg	1892	30
WESTERBOM, KLAS, fd. Byggnadsarbetare, Vänersborg	1885	54
WESTERLUND, AXEL, 1:e Hälsovårdsinspektör, Vänersborg	1901	55
WESTERLUND, EINAR, 1:e Kronoassistent, Vänersborg	1913	46
*WESTERLUND, KARL-ERIK, Stabsredaktör, Näsbyark	1910	40
*WESTERLUND, SVEN, Hårdsskrivare, Linköping	1912	38
*WESTHALL, BO, Förste rådmän, Vänersborg	1905	34
*WESTHALL, CURT, Länsassessor, Halmstad	1908	36
WETTERLUNDH, SIXTEN, Konditor, Trollhättan	1905	55
*WETTERLUNDH, SUNE, Direktör, Malmö	1904	28
*WIBOM, TOR, fd. Major, Stockholm, <i>innehavare av gillels medalj</i> (1955)	1885	06
WIDQVIST, LARS-OLOF, Gymnastiklärare, Vänersborg	1919	58
*WIJKSTRÖM, ERNST, fd. Tygförvaltare, Vänersborg †	1889	37
WIKNER, KARL-WILHELM, Prakt. läkare, Kumla	1903	59
*WIKSTRÖM, HELGE, fd. Kapten, Stockholm	1894	28
WIKSTRÖM, CARL-HELGE, Kamrer, Göteborg	1923	46
WILHELMSSON, BERTIL, Radiomontör, Vällingby	1924	51
*WILHELMSSON, CARL, fd. Gasverksarbetare, Vänersborg	1889	35
WREDBERG, BIRGER, Frisörmästare, Vänersborg	1896	43
WULF, ANDERS, Studerande, Vänersborg	1943	63
WULF, CURT, Direktör, Vänersborg	1903	63
WULF, ERIK, Studerande, Vänersborg	1950	63
WULF, GUNNAR, Försäljningsassistent, Vällingby	1937	63
VANERHALL, RAGNAR, Bitr. länsrevisor, Vänersborg †	1919	54
WARNE, ALBIN, fd. Folkskollärare, Vänersborg	1890	49
WARNE, ORVAR, Kontorist, Trollhättan	1928	53
ZETTERBERG, FOLKE, Pappersbrarb., Vänersborg	1922	64
ZETTERBERG, HARRY, Sulfitarbetare, Vänersborg	1914	64
ZETTERBERG, KARL GUSTAV, Representant, Vänersborg	1917	64
ZETTERBERG, SVEN AUGUST, fd. Kommunalarb., Vänersborg	1888	64
ZETTERBERG, SVEN OLOF, Vänersborg	1950	64
ZETTERBERG, THORSTEN, Köpman, Vänersborg	1913	58
ÅBERG, BERTIL, Brukstjänsteman, Vargön	1900	55
ÅBERG, FOLKE, Lagerchef, Vänersborg	1920	55
ÅBERG, SVEN OLOF, Tjänsteman, Vänersborg	1923	61
ÅKESSON, NILS ERIK, Kapten, Solna	1922	46

*ÄSTRÖM, FJALAR, fd. Ombudsman, Vänersborg †	1893	33
ÄSTRÖM, HELGE, Poliskommissarie, Vänersborg	1902	42
ÖBERG, ERIK, Komminister, Alingsås	1913	60

* = innehavare av gillet 25-årstecken.

Antal medlemmar under året: 598.

Tillkomna under år 1965

ANDERSSON, IVAR, Köpman, Vänersborg	1918	65
BENGTTSSON, JAN ANDERS, Konditor, Vänersborg	1943	65
BJÖRKMAN, LENNART, Landstingssekreterare, Vänersborg	1923	65
CORSE, FOLKE, Posttjänsteman, Göteborg S	1909	65
EK, SVEN ACKE, Kontorist, Vänersborg	1935	65
EKSTEDT, THOMAS, Studerande, Vänersborg	1951	65
ERIKSSON, PER OLOF, Förman, Vänersborg	1932	65
GUSTAFSSON, ELVING, Representant, Vänersborg	1922	65
HAGBERG, BENGT, Källarmästare, Ed	1919	65
HJELM, BERTIL, Maskinist, Vänersborg	1910	65
IDEBERG, TORE, Tandläkare, Vänersborg	1901	65
JOHANSSON, INGEMAR, Konditor, Vänersborg	1928	65
JOHANSSON, ROLF, Försäljningschef, Vänersborg	1930	65
KIHLSTRÖM, LARS GÖRAN, Banktjänsteman, Vänersborg	1936	65
LINDBERG, MAGNUS, Studerande, Vänersborg	1944	65
MAGNUSSON, CARL-AXEL, Aktuarie, Stockholm	1937	65
MAGNUSSON, NILS-OLOF, Läkarekandidat, Lund	1940	65
PATRIKSSON, RUNE, Köpman, Vänersborg	1937	65
SJÖSTRÖM, BENGT-OLOF, Köpman, Vänersborg	1922	65
WASSÉN, GUNNAR, Elektriker, Vänersborg	1902	65
WEISS, EINAR, Vattenrättsdomare, Vänersborg	1901	65

Styrelsen är tacksam för uppgift å personer, som böra kallas till medlemmar i Gillet.

För att underlätta kassafogdens arbete med medlemsförteckningen ombedes gillebröderna att till Gillet anmäla ev. ändring av adress, titel, m. m.

VÄNERSBORGS SÖNERS GILLE 1965.

Styrelse.

SAHLIN, ERIK, Länspolischef, *Förste ålderman* 1964.
GULZ, THORSTEN, Driftschef, *Andre ålderman, Gilleskrivare* 1954.
JANSON, OLOV, Kamrer, *Kassafogde* 1964.
KARLSSON, VALTER, Handlande, *Gillevärd* 1949.
HALLBERG, KURT, fd. Drätselkontorist, *Bisittare* 1944.
SAHLIN, STEN, Direktör, *Bisittare* 1962.
THERNQVIST, OLE, Handelsträdgårdsmästare, *Bisittare* 1964.

LIND, SVEN, Disponent, *Ersättare* 1960.
LINDQVIST, SVEN, Stadskassör, *Ersättare* 1964.

Beredningsnämnd.

GULZ, THORSTEN, Driftschef, *Gilleskrivare*.
KARLSSON, VALTER, Handlande, *Gillevärd*.
JANSON, OLOV, Kamrer.
LARSSON, STIG, Kamrer.
LINDQVIST, SVEN, Stadskassör.
LUNDBORG, EVERT, Köpman.

Årsskriftsnämnd.

PÄRUD, NILS, Universitetslektor.
SANDBERG, NILS, Förste bibliotekarie.
JOHANSON, STURE, Redaktör.
LUNDGREN, SUNE, Rektor.
GULZ, THORSTEN, Driftschef.

Räkenskapsgranskare.

ANDERSSON, LENNART, Läderhandlare.
LARSSON, STIG, Kamrer.

ANDERSSON, KARL-ERIK, Köpman, *Ersättare*.

STIFTELSEN VÄNERSBORGS SÖNERS GILLES ÅLDERDOMSHEM 1965.

Styrelse.

SAHLIN, ERIK, Länspolischef, *Ordförande* 1964.
GULZ, THORSTEN, Driftschef, *Vice ordförande, Sekreterare* 1954.
JANSON, OLOV, Kamrer, *Kassör* 1964.
KARLSSON, VALTER, Handlande, *Fastighetsförvaltare* 1949.
HALLBERG, KURT, fd. Drätselkontorist, *Ledamot* 1944.
SAHLIN, STEN, Direktör, *Ledamot* 1962.
THERNQVIST, OLE, Handelsträdgårdsmästare, *Ledamot* 1964.

LIND, SVEN, Disponent, *Suppleant* 1960.
LINDQVIST, SVEN, Stadskassör, *Suppleant* 1964.

Revisorer.

ANDERSSON, LENNART, Läderhandlare.
LARSSON, STIG, Kamrer.

ANDERSSON, KARL-ERIK, Köpman, *Suppleant*.

Vänersborgs Döttrars Gille 1965.

Styrelse.

SELNERT, MAUD, Fru, *Första åldermor.*
LIND-NILSSON, GERD, Fru, *Andra åldermor.*
SVARD, AGNES, Fru, *Första gilleskrivare.*
PETRÉ-STRÖM, INGRID, Fru, *Andra gilleskrivare.*
FORSELL, GUNHILD, Fru, *Kassafogde.*
ENGQVIST, ELSA, Fru, *Gillevärdinna.*
LJUNGGREN, GRETA, Fru, *Gillevärdinna.*
TENG, KAISA, Fru, *Gillevärdinna.*
NORDGREN, ASTRID, Fru, *Gillevärdinna.*

AHLIN, ANNA-LISA Fru, *Ersättare.*
HEDÉN, ADA, Fru, *Ersättare.*

Beredningsnämnd.

ÖBERG, ALVA, Fru.
JOHANSSON, GRETA, Fru.
ROSLIND, GUNHILD, Fru.
JACOBSSON, LISA, Fröken.
ZETTERSTRAND, GERTRUD, Fru.

ARVIDSSON, KARIN, Fru, *Ersättare.*
SAND, ASTRID, Fru, *Ersättare.*

Arkivarie.

TIDSTRAND, ELIN, Fru.

Siffergranskare.

SÄRNER, RUTH, Fru.
SJÖGREN, STINA, Fru.

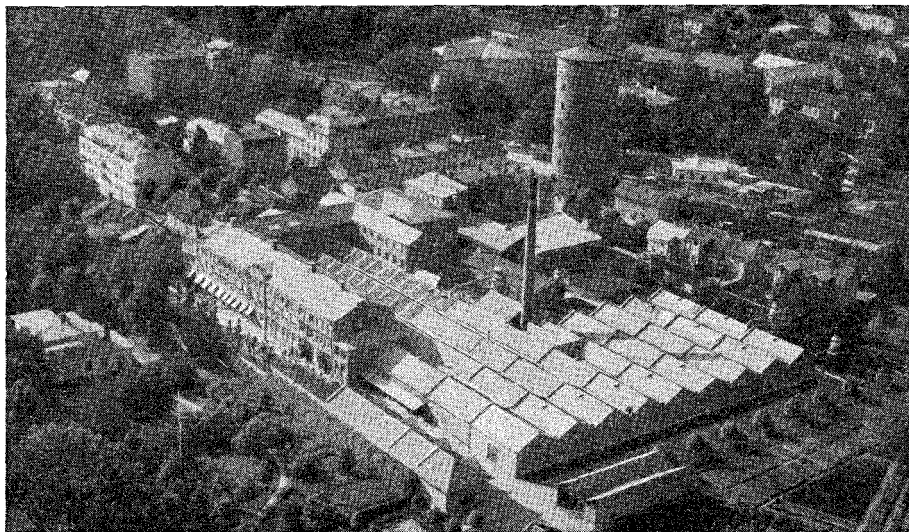
ZACKRISSON, ELSA, Fru, *Ersättare.*
GULZ, GRETA, Fru, *Ersättare.*

Gillet har 286 medlemmar, varav 6 ständiga.

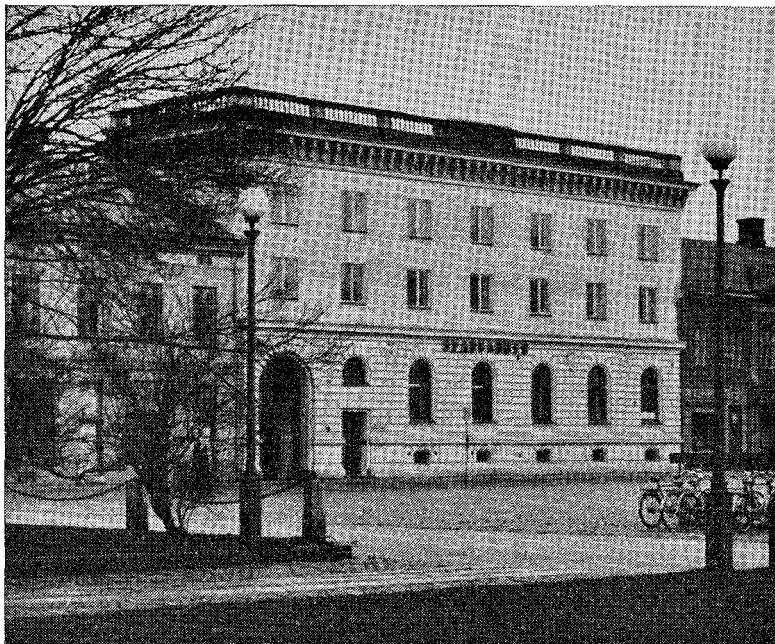
AKTIEBOLAGET

A. F. CARLSSONS SKOFABRIK

VÄNERSBORG

Grundad 1860

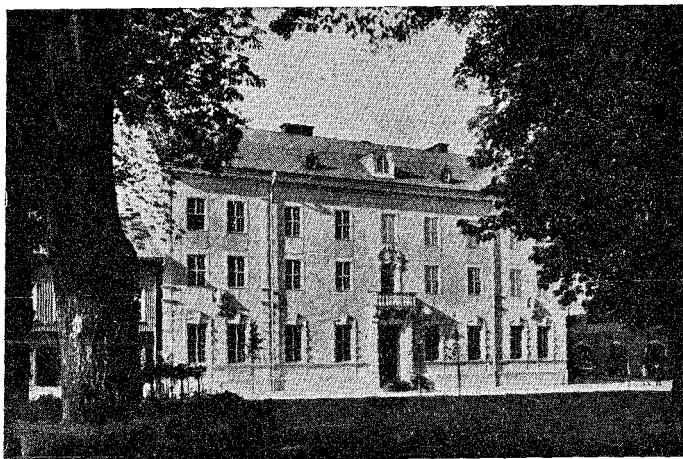

SPARBANKEN I VÄNERSBORG

GRUNDAD ÅR 1822

===== En av =====
landets äldsta sparbanker

Insatta medel omkring	Kr	126.000.000:–
Reserverade medel c:a	„	4.000.000:–

Välkomna till
SVENSKA HANDELSBANKEN

banken för hela folket

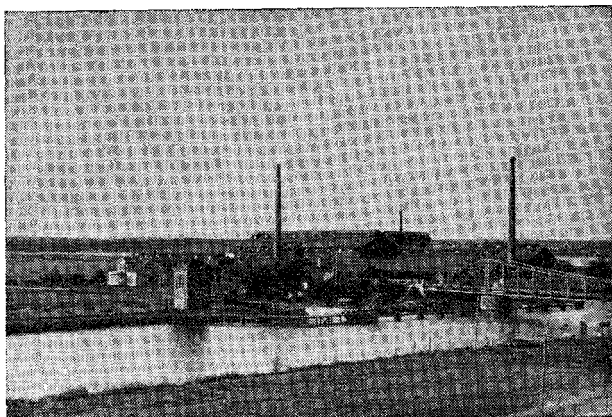

SVERIGES KREDITBANK

VÄNERSBORG

Erbjuder Eder sina tjänster

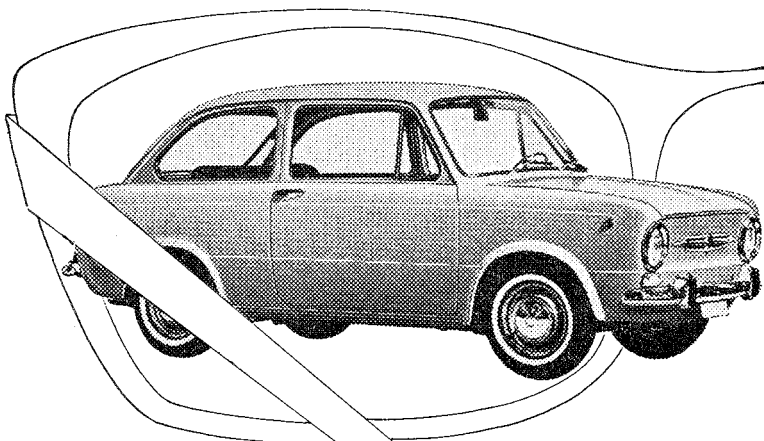

A.-B. Nabbensbergs Tegelbruk

Vänersborg

Tel. 100 05

100 69

SE PÅ **850** FIAT BILEN AV IDAG

Fiat 850 är skapad för moderna nutidsmänniskor, deras vanor och behov: Bekväm och rymlig. Elegant och sober. Gedigen och slitstark. Sportigt snabb, rolig att köra. Billig i inköp, drift och underhåll. Bra värme, slutet kylsystem, smörjefritt chassi.

SE PÅ

det goda utrymmet, de bekväma sätena, den förnämliga inredningen.

SE PÅ

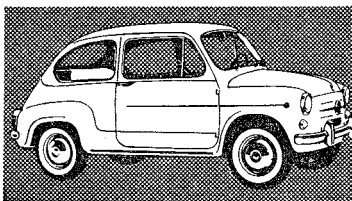
den eleganta, välutrustade instrumentbrädan och den utmärkta runtom-sikten.

SE PÅ

det jättestora extra bagageutrymmet som erhålles om man fäller ned bakre ryggstödet.

SE PÅ

bilens fina prestanda: Motor 42 hk (SAE), toppfart 125 km/tim., bränsleförbrukning 0,6 liter pr mil.

Ekonomibilen – andrabilen

FIAT 600

Rätta bilen för unga familjer, modern ungdom och shopping. Säker, pålitlig, slitstark, lätt att köra och parkera. Lågt pris och högt andrahandsvärde.

Se på Ert
eget bästa
– se på

FIAT

600
850

– de två
största av
de minsta

WULF & CO AKTIEBOLAG – VÄNERSBORG

PRIPPS

The word "PRIPPS" is written in a bold, sans-serif font. It is centered within a black outline of a house, which consists of a triangle on top and a trapezoid on the bottom.

Ⓐpotekarnes

TRADITION

KVALITÉ

A. Joh. Larssons Maskinaffär

VÄNERSBORG

Försäljer

FIAT

och

PEUGOT

Välj

General Motors bilar

OPEL
CHEVROLET
BEDFORD

KVALITETSPRODUKTER

KARLGES BIL AB.

Vänersborg

Tel. 120 75

Trollhättan

Tel. 154 01

165 01

Ingen rök utan eld

Ingen eld utan försäkring

i

ÄLVSBORGS LÄNS BRANDSTODSBOLAG

Vallgatan 19 A

VÄNERSBORG

Tel. 138 45

Eldningsolja

från

Sjöström & Co Vänersborg AB

Tel. 102 54 — 132 54

Harry Falk A.-B.

Tel. 103 19

Leveranser från egna tankanläggningar i Vänersborg

OLJEVÄRME

=====

VÄNERSBORG

=====

Tel. 122 36

Tel. 125 32

Eldningsoljor

GRUS

MASKINGRÄVNING

Kyl –

Frys –

Tvättmaskiner

köper Ni bäst och billigast
hos

LOTTAS SPARKÖP

Petersbergsvägen 37 — Tel. 110 85

Rydings

Måleri AB

VERKSTAD:

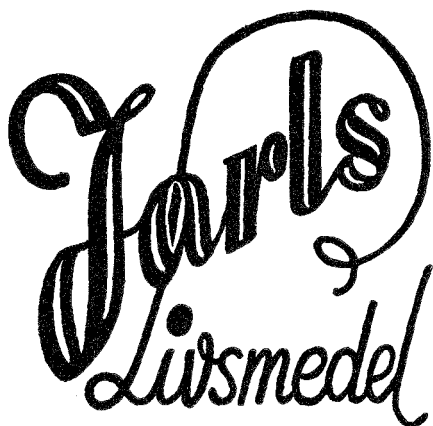
Kronogatan 5

Telefon 131 25

BOSTAD:

Telefon 115 96

Utför allt inom yrket

VÄNERSBORG

— är en länk mellan
jordbruk och hushåll

En toppmodern charkuterifabrik med skicklig personal och modern utrustning samt kontrollerad tillverkning och hygienisk distribution borgar för kvalitetsvaror.

NORDFELDT'S KONDITION

Edsgatan 12 B — Tel. 101 10

INGEMARS KONDITION

Östra vägen 37 C — Tel. 166 95

Hedmansgatan 3 — Tel. 109 15

*Förstklassiga och vällsmakande
Konfitoriaror*

Tänker Ni bygga ett eget hem?

Tag då redan
i dag kontakt
med vår re-
presentant!
Skriv eller
ring!

Distriktschef Nils Haglind
Storgatan 26, tel. 118 17.

MYRESJÖ-HUS
Myresjö Tel. Namnanrop

Stadshotellet
Vänersborg

Rekommenderas!

.....

Allt i **TEGEL**
AB TENGGRENSTORP
TEGEL

Tel. 110 11 — 165 50.

.....

Gör som jag...

abonnera på ELA och Ni får inte bara väl bevakade
ortsnyheter utan även kulturartiklar, husmors- och fa-
miljesidor, förströelseläsning, idrott och mycket annat —
allt utmärkt redigerat.

Ni kommer också att trivas med

ELFSBORGS LÄNS ANNONSBLAD

— landets största varannandagstidning.

LIBO CARAVELLE

när Ni vill vara skjortklädd i nylon. Finns i vitt och pastellfärger samt också i modern randning. Tab-, Pin- eller Kentkrage. Alltid den mest praktiska skjortan! Lätt att tvätta, snabbtorkande, behöver ej strykas och "andas". Riktpriser kr: **Herr från 29:75 till 36:50 Junior från 25:75 till .....** 27:50

NYA *Beklådnadsaffären*
VÄNERSBORG AB

Tel. Herraff. 10330 - 11730 Junioraff. 10677

Västkustens Fiskhall AB

Residensgatan 11

Telefon 105 60

Filialer:

Marierovägen 18

Tel. 165 58

Vargön, Fyrkanten

Tel. 202 10

Lager o. Bostad

Tel. 103 14

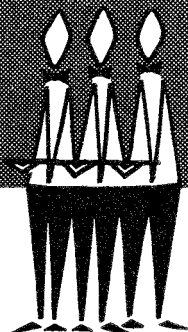
Kök

Tel. 112 12

Dagligen färsk fisk

SKALDJUR – KONSERVER – DELIKATESSER

Frimurarelogens Restaurang Vänersborg

Trivselcentrum med unik
konstnärlig utsmyckning

BAR KVARTETTEN

Självserving i anslutning
till restaurangen.

Bordbeställning tel. 105 44, 102 48

Vi hälsar Er hjärtligt välkomna!

Ordna Edra *TURISTRESOR*

med säker chaufför från

Vänersborgs Linjetrafik

Kjell Carlson Tel. 149 85 Kontor – Tel. 125 93 Bostad

BEKVÄMA TURISTBUSSAR
FÖR UPP TILL 49 PERSONER

Välj HSB – vägen till bostad!

Medlemsskap + insatssparande =
lägenhet med bostadsrätt.

Lägenheterna erbjudas i turordning.

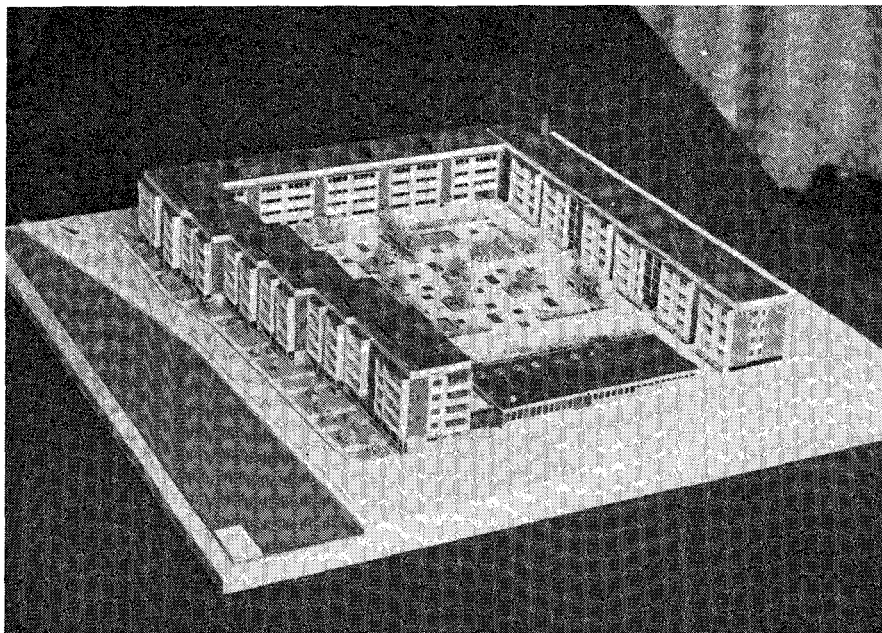
Bostadsrätten ger Er:

MEDINFLYTANDE, när det gäller
fastighetens förvaltning.

När det gäller bostaden – tala med

HSB VÄNERSBORG

Kungsgatan 27, Vänersborg, tel. 117 93.

Kvarteret Syrenen.

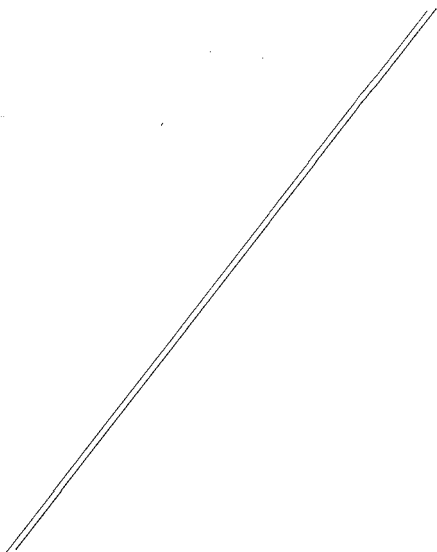
(Bryggeri- Kokhustomterna)

Modell till just nu pågående nybyggnad.

Ivars Korv

TORGET

VÄNERSBORG

Kvalitetsvaror från

Malmö Wienerkorvfabriks AB

SE BÄTTRE

med våra glasögon

HÖR BÄTTRE

med våra hörglasögon

*Kvalitetsvaror och god service får Ni alltid
hos*

Roslinds Optik

Specialoptiker

Edsgatan 16

Vänersborg

tel. 142 84

Kvalitetsvaror

I LÄDER och PARFYM

Väskan

Roslinds Hörna

Vänersborg

tel. affär 113 88

tel. kontor 103 83

LUNDINS RADIO och TV

Edsgatan 6

Tel. 105 43

Allt i Radio, TV. Musik, Grammofoner
och Service

Högtalaranläggningar uthyras

Gillebrodern

ekiperar sig bäst hos

Lundborgs

VÄNERSBORGS GLASMÄSTERI

(Hellman & C:o)

Affär:

Edsgatan 10, Tel. 101 28

Verkstad och lager:

Vassbotten, Tel. ankn.

Fönsterglas, Ornamet- och Råglas, Spegelglas,

Butiksrutor, Bilglas, Fönsterkitt m. m.

Glasmästeri, Glasning av nybyggnader m. m.

Glassliperi

Inramningar, Ramlist, Ovala ramar,

Fotografiramar, Speglar, Tavlor, Oljemålningar,
Konst, Hantverk, Presentartiklar.

Thernquists Blomsterhandel

Säg det med Blommor!

EDSGATAN 21

TELEFON 136 73 — 100 63

A.-B. Vänersborgs Järnhandel

Tel. 100 82 — 102 87

En välsorterad järnhandel

Kläderna för Kvinnan

HEGARDTS

har det

Edsgatan 13

VÄNERSBORG

Tel. 102 20

132 20

Allt för modern inredning

Vänersborgs Färg- & Kemikalieaffär

Edsgatan 17

Inneh. Åke Nyström

Tel. 102 99

*rekommenderar sig
med allt vad till
branschen hör*

A. SJÖDÉN

Byggnadsfirma

Fredriksbergsgatan 9 a

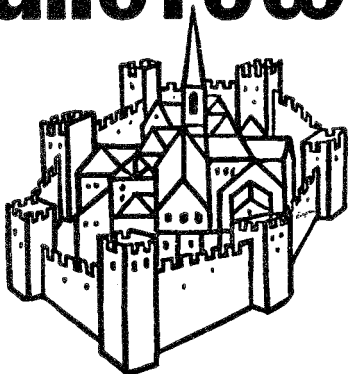
VÄNERSBORG

Tel. 116 47

- Ny- och ombyggnader
- Reparationer
- Värderingar

allt i ett är den moderna form av allsidigt försäkringsskydd som Ansvar erbjuder sina försäkringstagare. Ansvars allt i ett — försäkring för hemmet innebär att vi samlat en rad önskvärda och nödvändiga försäkringar i ett enda försäkringsbrev. Allt i ett för hemmet ger ersättning för skador på personligt lösöre vid brand, vattenutströmning, inbrott och under resa. Dessutom ingår privat skadeståndsförsäkring för hela familjen jämte olycksfall och polioförsäkring för maka och barn. Det finns allt i ett försäkring för hemmet, villan, sportstugan, fastigheten, affären, lantbruket etc.

allt i ett

A **ANSVAR**

försäkringsbolag för helnyktra

Kontor: Drottninggatan 12, Tel. 119 00 G. Håkansson

Målerifirman

ALLAN SVANBERG

VÄNERSBORG

Rekommenderas!

Tel. Verkstad 144 46

Bostad 105 42

Gåvor av värde

finner Ni hos oss.

Vår utsökta sortering i

Guld- och Silverarbeten samt Matsilver

ger Er tillfälle välja en värdefull

och uppskattad gåva.

Vänerns Guldsmidsaffär

.....
Firman grundad år 1847

Edsgatan 18 VÄNERSBORG Tel. 102 26

Ämnar Ni köpa eller sälja

Fastigheter, Affärsrörelser eller Egendomar
Vänd Eder med förtroende till

Affärsförmedlingen

Sven B. Randhem

Vallgatan 15 A, Vänersborg

Tel. 107 74

Av Handelskammaren auktoriserad fastighetsmäklare

Förrättar Auktioner, Boutredningar m. m.

I centrum av "LILLA PARIS" finner Ni de
välklädda damernas affär,

Specialaffären för

**Dam- och Tonårskläder,
Klänningstyger**

Ragnar Nilsson

Tel. 104 94

Vänersborg

Edsgatan 21

Andersson, Larsson & C:o Aktiebolag

VÄNERSBORG — Telefon 106 69, 112 69

TRÄVAROR

HYVLERI

Byggnadsmaterial

Snickerifabrik

Papp, Spik, Masonite m. m.

för byggnadsändamål

Eldningsoljor

Kol

Koks

VÄNERSBORGS
STADBUDSBYRÅ
(Carlsson & C:o)

TELEFON 103 89

Tryck- saker

för hemmet
föreningen eller affären
levereras av oss
snabbt
och välgjort

Petrés Tryckeri

Söderg. 3

Tel. 139 40

Vänernsbergs Bokförings- och

Revisionsbyrå

Tel. 105 99

Kronogatan 20

Vänernsberg

Deklarationer Bokföringsuppdrag

Bouppteckningar, Boutredningar, Arvskiften

GRAND HOTELL

Hamngatan 7

.....
Nytt — Modernt — Komfortabelt
.....

Tel. 138 50 — 138 51 växel

Böhmers Eft.

Bosättningsmagasin

Vänersborg

Tel. 102 53

Rekommenderas

Vänersborgs Nya Bleck- & Plåtslageri

Taktäckning och allt vad till yrket hör

Lilla Vassbotten, Vänersborg

Telefon 109 96

Mäklarfirman

KJELL SUNDELIUS

FÖRMEDLAR köp och försäljning av Affärsrörelser,
Fastigheter och Egendomar.

VERKSTÄLLER: Auktioner och Boutredningar

UPPRÄTTAR: Firmaanmälningar, Testamenten, Äkten-
skapsförord m. m.

Telefon 100 90 – Bost. 169 74

Edsgatan 26, Vänersborg

Av Handelskammaren auktoriserad fastighetsmäklare.

VÄNERSBORGS MÅLERIAFFÄR

Verkstaden Sundsgatan 37

Tel. 103 41 – 112 25

Vi utför under ansvar alla slag av
MÅLNINGSARBETEN

Nybyggnader Reparationer
Skylt- och Möbelmålning

Försäljer:

OLJOR, FÄRGER, LACKER, PLASTFÄRGER
m. m.

Rörledningsfirman

B. ERLANDSSON A-B

R. R. medlem

Tel. 11085 — 15850

GeTe-FRUKT

EDSGATAN 15 — TEL. 104 72

— Specialisten på frukt —

Alla dagsaktuella

FRUKTER — KONSERVER — FRUKTKONSERVER

FÖRENINGSTÄNST

V. DAHLQVIST, Vänersborg.

KONTOR & LAGER Fridhemsvägen 3

Tel. 134 61, 174 61

Bost. V. Dahlqvist 129 01

Bost. Å Dahlqvist 134 61

- Ledande firma inom basar- och lotteribranschen.
- Vi föra i lager allt för festarrangörer.
- Lotterier och tombolor i toppklass.
- Artistförmedling — Stor låneservice — Dansbanor — Barnens-dags-anläggningar — Försäljningskiosker, större och mindre.
- Från de förenämsta fabriker föra vi:
Kaffe — Choklad — Nattkorv.
- Stor sortering i sportpriser. Egen gravyranstalt.

**30 år i lotteribranschen borgar för att Ni tryggt kan vända
Eder till oss.**

Kvalitetstrycksaker

Bergs Tryckeri

VÄNERSBORGS BOKTRYCKERI

Telefon 100 02, 133 02

HOTELL GILLET

inrymt i

Vänersborgs Söners Gilles hus

Edsgatan 53

LUGNT, TRIVSAMT MED GODA BÄDDAR

Humana priser

Tel. 105 89

JOHANSON & PETERSSON

103 57

VÄNERSBORG

103 20

Lager: Östra Landsvägen, tel. 126 14

SNICKERIFABRIK
Specialité: **KÖKSINREDEN**

TRÄVAROR - BYGGNADSMATERIAL

PARKETT GOLV

Ensamförsäljare för **TESTA-FÖNSTER**

Vänersborgs Elektriska

OLLE SJÖSTAD

Edsgatan 31

VÄNERSBORG

Tel. 110 66

Utför: Alla slag av el. installationer

Försäljer: El. materiel, armatur, kylskåp,

dammsugare m. m.

Bar

INTIM

Kungsgatan 25

Tel. 100 17

Innehavare
ÖSTEN JOHANSSON

C W Carlssons Eftr Boktryckeri AB

Kyrkogatan 21 Vänersborg tel 102 51

Säj bara

Yngves

om radion krånglar —
det räcker

Yngves Radio- o. TV

Edsgatan 20

Tel. 135 34

Välkommen till

Vänersborgs Bra Bohag – affär, som genom samköp
med landets ledande möbelaffärer kan erbjuda Er
bra bohag till verkligt förmånliga priser.

Vid gamla vattentornet.

Tel. 105 73, 165 73.

Vänersborg

FULLSTÄNDIG SERVICE

Thure Carlssons Cykel- & Sport

Edsgatan 37

Tel. 117 24

SCOOTERS VESPA

MOPEDER: PUCH – CRESCENT

Cyklar: CRESCENT – DBS – SUNBEAUM

SPORTARTIKLAR – FISKREDSKAP

SAHLINS BOKBINDERI AB

(etablerat 1860)

Parti- och privatbokbinderi

Hamngatan 5

Tel. 108 21

VÄNERSBORG

ALMA EKSTRÖM & C:o A.-B.

Kungsgatan 7

VÄNERSBORG

Tel. 100 86

VARGÖN

„ 207 50

**Kappor, Dräkter, Klänningar
samt allt i dambranschen**

BILFRAKT i Vänersborg A/B.

ALLAN NILSSON

Utför allt i lastbilstransporter, kortare såväl som längre

Försäljare för NYNÄS Eldningsoljor

Ordertelefon 0521 / 117 40

Gaddes Sport & Vapen

Bästa inköpskällan för tillbehör och delar till

VICTORIA VICKY mopeden

HUSQVARNA och SAUER & SOHN jaktgevär

Fullständig service

Kungsgatan 5

Tel 116 12

Vänersborgs Läderaffär

Rekommenderas

Tel. 107 51

Berthel Andréén

JÄRN- & MASKINAFFÄR

Sundsgatan 23

Tel. 100 84

Allt som fordras i en välsorterad

SPECERIAFFÄR finner Ni hos

Sundelius Specerier

Sundsgatan 23

Tel. 102 98

Andersson & Fagerström Elektriska

Utför alla slag av

ELEKTRISKA ANLÄGGNINGAR

Vallgatan 15

Tel. 106 09 — 134 91

Radio- & El- Service

HAMNGATAN 9

Tel. 116 67, bost. 127 34

Vänersborg

INSTALLERAR

REPARERAR

FÖRSÄLJER ALLT ELEKTRISKT

Möbler, Mattor, Gardiner, Sängkläder

Billengrens

HERREKIPERING

—

HERRKONFEKTION

Tel. 110 10

Vänersborg

Tel. 109 06

Cykel- & Sportaffär

VÄNERSBORG

CALTEX BENSINSTATION

AXEL LINDBERG

Östra Vägen

Tel. 109 63

Bensin, Eldningsolja, Smörjor

Fullständig service.

ZETTERBERGS SKO AFFÄR

Edsgatan 29

Vänersborg

Tel. 101 76

REKOMMENDERAS

Vänersborgs Cementgjuteri

rekommenderar
sina välkända betongvaror

Junior

Välsorterad
specialaffär i

Goss- & Flickkläder

VÄNERSBORG

Affären för ungdom

Henry Dafgårds Livsmedel

Residensgatan 24

VÄNERSBORG

Tel. 129 30

- **KÖTT, FLÄSK**
- Egna tillverkningar av charkuterivaror
- Stor sortering av **KONSERVER**

Vittvätt – Stärkning – Strykning

Special-Tvätten

Tel Vänersborg 127 55

Björndahls Bokbinderi

Nygatan 14 a

TEL. 137 29

REKOMMENDERAS

Gynna annonsörerna!